

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ORASULUI SANNICOLAU MARE 2021-2027

CUPRINS:

CAPITOLUL 1 - CONTEXTUL STRATEGIC. INTRODUCERE.

CAPITOLUL 2 - SITUAȚIA ACTUALĂ. ANALIZA SECTOARELOR ȘI DOMENIILOR DE INTERES.

CAPITOLUL 3 - ANALIZA SWOT

CAPITOLUL 4 - VIZIUNE, OBIECTIVE STRATEGICE, PLAN DE ACȚIUNI;

CAPITOLUL 5 - IMPLEMENTARE, MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RISCURI;

CAPITOLUL 6 - SURSE DE FINANȚARE

CAPITOLUL I. CONTEXTUL STRATEGIC. INTRODUCERE.

INTRODUCERE.

- **Rolul Strategiei integrate de dezvoltare urbană (SIDU).**
- **Principiile de abordare a dezvoltării economico-sociale locale**

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană reprezintă unul dintre principalele instrumente aflate la dispoziția administrațiilor publice locale pentru a răspunde acestor întrebări și pentru a coordona resursele existente și viitoare pentru a-și putea atinge viziunea și obiectivele strategice. Coordonarea unei SIDU este pregătită pe o structură de analiză care înglobează diferitele capitole, implicând experți locali în identificarea priorităților și redactarea documentului final.

Scopul unei strategii este să identifice la nivelul unei comunități locale, direcțiile prioritare, a unui plan de măsuri de intervenție, pentru o perioadă definită de timp,. La nivelul municipiilor, orașelor și zonelor metropolitane, Strategiile integrate de dezvoltare urbană (SIDU) reprezintă unul dintre principalele instrumente de planificare pe termen mediu și lung, urmărind utilizarea optimă și responsabilă a resurselor disponibile pentru a crea coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană.

Strategia propriu-zisă trebuie să pornească de la contextul său strategic, respectiv conceptele cheie ce urmează să fie abordate, tendințele internaționale și exemplele de bune practici în domeniul strategiilor locale, precum și corelarea cu documente programatice - strategii relevante la nivel național, regional, județean și local, precum și programele de arhitectură pentru Programele Operaționale Regionale.

O strategie nu poate răspunde la toate nevoile și nu poate cuprinde toate soluțiile pentru dezvoltarea comunității locale, dar e important să fie rezultatul unui demers cât mai incluziv și transparent.

Strategia aparține în primul rând comunității locale, iar aceasta trebuie implicată pe tot parcursul său.

Implicarea constă în inițierea dialogului public și a consultărilor cu toți factorii interesați (mediul public, privat, academic, ONG, media, investitori sau simpli cetățeni) încă de la anunțul intenției de elaborare a unei strategii, menținându-se pe tot parcursul său pentru a determina proiectele / prioritățile de dezvoltare.

Nu în ultimul rând, asumarea implementării strategiei integrate se realizează printr-un proces participativ de dezvoltare locală, agregând interesele tuturor actorilor locali pentru a crea premisele unui avantaj competitiv față de alte unități administrativ-teritoriale.

Asumarea publică a implementării direcțiilor de dezvoltare de către autoritățile locale generează un mediu stabil și predictibil atât pentru locuitori, cât și pentru potențialii investitori. Transparentizarea proceselor de implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor dispuse în strategie conduc la procesul participativ al factorilor interesați, un element esențial în dezvoltarea urbană sustenabilă.

Planificarea eficientă necesită o coordonare pe două direcții: pe orizontală (prin coordonare inter-sectorială și inter-jurisdicțională, la nivelul zonei urbane funcționale), respectiv coordonare pe verticală (cu politicile și documentele strategice de la nivel județean, regional, național și european).

Strategiile integrate de dezvoltare urbană dezvoltate în următoarea perioadă vor avea în vedere coordonarea cu cadrul strategic conturat de prima Politică Urbană a României, construită pe dimensiunile noii Carte de la Leipzig¹.

Carta de la Leipzig din 2007 a inspirat politica urbană în Europa și în afara ei. Mesajul principal de promovare a dezvoltării urbane integrate și durabile este la fel de valabil în prezent, precum era în 2007. Cu toate acestea, în prezent, provocările globale urgente, cum ar fi schimbările climatice, pierderea biodiversității, deficitul de resurse, fluxurile migratorii, schimbările demografice, pandemiile și economiile în schimbare rapidă, au un impact direct și local asupra orașelor din întreaga Europă.

Cu toate acestea, aceste tehnologii generează, de asemenea, noi provocări profunde, cum ar fi decalajul digital, lipsa de confidențialitate, probleme de securitate și dependențele de piață. În elaborarea strategiei de dezvoltare au fost utilizate elementele specifice locale:

- ❖ date economice,
- ❖ date privind populație,
- ❖ infrastructura,
- ❖ mediul inconjurator,
- ❖ amenajarea teritoriului,
- ❖ analiza distribuției serviciilor etc.,

Strategia a fost elaborată cu contribuția comunității, a angajaților din instituțiile publice locale, agenților economici, instituțiilor și organizațiilor locale, prin intermediul sondajelor, consultărilor comunității și dezbaterii publice care au reunit comunitatea într-un exercițiu de democrație participativă și efort colectiv de trasare a propriului viitor.

Ca urmare, din punct de vedere metodologic, strategia are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- ❖ analiza de conținut;
- ❖ analiza de date statistice din surse organizate;
- ❖ comparații de date statistice pe scară evolutivă;
- ❖ analiza SWOT;
- ❖ analiza și interpretarea unor studii, rapoarte, cercetări, strategii și norme locale, județene, regionale, naționale și europene.

¹Carta de la Leipzig

Cadrul conceptual al elaborării strategiei integrate de dezvoltare urbană

Mai mult, pentru a elabora o strategie integrată este important să se mențină un echilibru între investițiile majore, structurale, cum ar fi parcuri de afaceri, parcuri industriale, dezvoltări rezidențiale, rețele de transport, respectiv investițiile programatice, precum programe de sprijinire a afacerilor și inovării, crearea de programe pentru calificarea forței de muncă și facilitarea accesului grupurilor defavorizate pe piața muncii, programe și activități culturale.

Ca răspuns la aceste provocări, Carta de la Leipzig originală a necesitat o reorientare, datorită necesității unei transformări durabile. Această dezvoltare durabilă este subliniată de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special de Obiectivul 11 privind dezvoltarea durabilă, care este dedicat transformării orașelor în orașe favorabile incluziunii, sigure, rezistente și durabile, prin noua agendă urbană, Acordul de la Paris și Pactul ecologic al Comisiei Europene.

Obiectivul Pactului ecologic este de a transforma Europa în primul continent neutru din punct de vedere climatic din lume, iar Europa, în ansamblu, are o responsabilitate puternică, precum și capacitatea colectivă de a atinge acest obiectiv. Noua Cartă de la Leipzig oferă un cadru politic pentru a imagina și a realiza aceste acorduri europene și globale la scară urbană.

Europa dispune o mare varietate de orașe mici, mijlocii și mari. Ca parte a unui sistem urban policentric, acestea constituie zone funcționale cu potențiale și provocări diferite. Orașele europene sunt mai mult decât amplasamente de structuri dens amenajate, permit, de asemenea, interacțiunea culturală, socială, ecologică și economică. Cele mai multe orașe constituie centre unice, dezvoltate istoric, cu o valoare culturală remarcabilă, care modelează patrimoniul urban al Europei și identitatea cetățenilor săi.

Astfel, cultura se află în centrul oricărei dezvoltări urbane durabile, inclusiv în ceea ce privește conservarea și dezvoltarea patrimoniului construit și a patrimoniului cultural. Orașele reprezintă centre ale pluralismului, creativității și solidarității. Tradițiile culturale și politice au constituit fundamentul dezvoltării orașelor, care reflectă drepturile și valorile democratice. Orașele reprezintă, de asemenea, laboratoare pentru noi forme de rezolvare a problemelor și bancuri de testare pentru inovația socială.

Astăzi, cetățenii interacționează adesea la diferite scări spațiale în viața lor de zi cu zi. Prin urmare, măsurile care se concentrează asupra evoluțiilor locale ar trebui să fie concepute la scara spațială corespunzătoare. În plus față de politicile locale formale, măsuri specifice și informale trebuie să fie aplicate la alte niveluri, inclusiv la nivel de cartier, precum și la scară funcțională, regională și metropolitană mai largă.

Acest demers necesită o coordonare armonizată a măsurilor puse în aplicare la toate nivelurile spațiale, pentru a asigura coerența și pentru a evita ineficiența.

- Provocările urbane sunt adesea mai pronunțate la nivel de vecinătate. Unele cartiere pot reflecta tensiunile sociale, sărăcia sau stresul ecologic. Alte cartiere constituie zone de sosire pentru migranți sau zone supuse renovării, mobilității sociale și lipsei de locuințe la prețuri accesibile. Prin urmare, politicile specifice pentru zonele din vecinătate ar trebui să încurajeze angajamentul local în ceea ce privește clădirea comunității și incluziunea.

Cartierele cu o multitudine de provocări socio-economice complexe necesită programe de politică adaptate și finanțare, pentru a se stabili pe termen lung. În plus, cartierele ar trebui să fie considerate drept potențiale laboratoare pentru abordări inovatoare, care acoperă toate domeniile de dezvoltare urbană.

- Autoritățile locale în contextul lor național individual sunt responsabile pentru dezvoltarea urbană locală. Factorii de decizie din autoritățile locale determină orientări strategice și operațiuni specifice pentru întreaga zonă a orașului. Acestea acționează ca o legătură formală între cartierele de mici dimensiuni și zonele funcționale mai largi, cu un rol decisiv în stabilizarea zonelor rurale înconjurătoare și a celor mai îndepărtate. Trebuie să se acorde o atenție deosebită condițiilor de viață comparabile în ceea ce privește cetățenii din orașele mici și mijlocii și din orașele aflate în zone în scădere.
- Dezvoltarea urbană durabilă și rezilientă are loc într-un context regional sau metropolitan și se bazează pe o rețea complexă de interdependențe funcționale și parteneriate. Acest aspect este exemplificat de zona funcțională, astfel cum se menționează în Agenda teritorială 2030. În anumite cazuri, acoperă o zonă metropolitană sau o combinație de alte entități teritoriale.

Pentru a adapta politicile urbane la viața de zi cu zi a cetățenilor, orașele trebuie să coopereze și să își coordoneze politicile și instrumentele cu zonele lor suburbane și rurale învecinate, în ceea ce privește politicile privind locuințele, zonele comerciale, mobilitatea, serviciile, infrastructura verde-albastră, fluxurile de materiale, sistemele alimentare locale și regionale și aprovizionarea cu energie, printre altele.

Spațiile publice de înaltă calitate, deschise și sigure funcționează ca locuri urbane vibrante, permițând oamenilor să interacționeze, să împărtășească și să se integreze în societate. O bună planificare și proiectare urbană ar trebui consolidate, pentru a facilita orașe compacte, mixte din punct de vedere social și economic, cu infrastructuri bine dezvoltate, cu un mediu sănătos și cu oportunități de identificare care să contribuie la bunăstarea tuturor.

Transformarea urbană se bazează pe integrarea dimensiunilor sociale, ecologice și economice ale dezvoltării durabile, având trei dimensiuni specifice, care fac parte integrantă a conepului de **SMART CITY**:

➤ **Orașul echitabil**

Puterea de transformare a orașelor oferă șanse egale și dreptate ecologică pentru toți, indiferent de sex, statut socio-economic, vârstă și origine - nimeni nu este lăsat în urmă. Un oraș echitabil oferă oportunități pentru toată lumea de a se integra în societate.

Toate grupurile sociale, inclusiv cele mai vulnerabile, ar trebui să aibă acces egal la serviciile de interes general, inclusiv la educație, servicii sociale, asistență medicală și cultură. Locuințele și aprovizionarea cu energie adecvate, accesibile, sigure și la prețuri accesibile ar trebui să răspundă nevoilor diferitelor grupuri din societate, inclusiv ale unei populații în curs de îmbătrânire și ale unei populații mai diverse, ale persoanelor cu handicap, ale tinerilor și ale familiilor. Cartierele urbane echilibrate, mixte și sigure din punct de vedere social promovează integrarea tuturor grupurilor și generațiilor sociale și etnice. Zonele urbane cu un procent ridicat de migranți au nevoie de o politică cuprinzătoare de integrare și de combatere a segregării în acest sens.

Toți cetățenii ar trebui să fie abilitați să dobândească noi competențe și educație. Acest aspect implică o educație preșcolară și școlară de înaltă calitate, accesibilă, precum și calificare și formare pentru tineri, precum și oportunități de învățare pe tot parcursul vieții, în special în domeniul digitalizării și tehnologiei.

➤ Orașul verde

Puterea de transformare a orașelor contribuie la combaterea încălzirii globale și la calitatea ridicată a mediului în ceea ce privește aerul, apa, solul și utilizarea terenurilor. Dezvoltarea unor medii urbane de înaltă calitate pentru toți include un acces adecvat la spații verzi și de agrement.

Aprovizionarea cu energie neutră din punct de vedere climatic, resurse regenerabile, punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică, precum și clădirile rezistente la schimbările climatice și neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon vor contribui la reducerea semnificativă a emisiilor de gaze cu efect de seră și la sprijinirea orașelor europene pentru a se adapta la impactul schimbărilor climatice.

Unele orașe europene din top pot furniza deja un model pentru un oraș cu emisii de carbon net zero în prezent. Transformarea implică investiții în tehnologii inovatoare și eficiente, precum și modificări fundamentale ale producției și consumului, permițând stabilirea unei economii circulare, care redefinesc și asigură o utilizare durabilă a resurselor, reducând în același timp, în mod semnificativ, deșeurile și emisiile de carbon.

Orașele sunt invitate să protejeze și să regenereze ecosistemele pe cale de dispariție și speciile acestora și să utilizeze soluții bazate pe natură, în cadrul cărora infrastructura verde-albastră de înaltă calitate poate face față unor condiții meteorologice extreme. Zonele verzi-albastre bine concepute, gestionate și conectate reprezintă o condiție prealabilă pentru un mediu de viață sănătos, pentru adaptarea la schimbările climatice și pentru conservarea și dezvoltarea biodiversității în orașe.

Sistemele de transport urban și de mobilitate ar trebui să fie eficiente, neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon, sigure și multimodale. Ar trebui promovate forme de mobilitate și logistică active și cu emisii reduse de dioxid de carbon, inclusiv un transfer modal către transportul public, mersul pe jos și mersul cu bicicleta.

Transportul public ar trebui să fie accesibil, curat, sigur și atractiv pentru toți. Pentru a reduce nevoile de transport și de mobilitate, o structură de decontare policentrică ar trebui să fie cât mai compactă și mai densă posibil, sprijinind în același timp utilizarea multiplă, inclusiv în ceea ce privește locuințele, comerțul cu amănuntul, producția și transportul.

➤ Orașul productiv

Puterea de transformare a orașelor se bazează pe o economie diversificată, care oferă locuri de muncă, asigurând în același timp o bază financiară solidă pentru dezvoltarea urbană durabilă. Orașele ca locații de afaceri atractive, inovatoare și competitive au nevoie de o forță de muncă calificată, de o infrastructură socială, tehnică și logistică, precum și de un spațiu accesibil.

Asigurarea acestor condiții prealabile, inclusiv a unui mediu inovator favorabil, precum și a oportunităților de producție locală și regională ar trebui să facă parte din planificarea urbană.

Pe lângă industriile tradiționale, multe alte sectoare economice se îndreaptă din ce în ce mai mult către o economie digitală, orientată către servicii și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, clădită pe o societate bazată pe cunoaștere și pe industrii culturale. Întreprinderile mici, producția cu emisii reduse și agricultura urbană pot fi stimulate să reintegreze producția în orașe și în zonele urbane, permițând și promovând noi forme de cartiere cu utilizare mixtă.

Sectorul comerțului cu amănuntul din orașele europene se schimbă ca urmare a digitalizării din ce în ce mai sporite a comerțului. Cu toate acestea, produsele de bază și, în special, produsele alimentare ar trebui să fie accesibile la nivel local, pentru a asigura o bună calitate a vieții și pentru a contracara efectele negative ale schimbărilor demografice.

Transformarea zonelor urbane centrale în spații multifuncționale atractive oferă noi oportunități de dezvoltare urbană, prin utilizarea mixtă pentru trăit, muncă și recreere, în care se găsesc activități de producție, comerț cu amănuntul și servicii, alături de facilități de locuințe, ospitalitate și petrecere a timpului liber.

Digitalizarea constituie o tendință transformatoare, transsectorială majoră, care afectează toate dimensiunile dezvoltării urbane durabile. În multe privințe, pune la dispoziție o oportunitate pentru transformarea urbană. Soluțiile digitale pot furniza servicii inovatoare și de înaltă calitate publicului și întreprinderilor.

Printre acestea se numără mobilitatea urbană inteligentă, eficiența energetică, locuințele durabile, serviciile publice, comerțul cu amănuntul, furnizarea de bunuri de zi cu zi și guvernanta civică. În același timp, digitalizarea poate declanșa o nouă diviziune spațială și socială, cu riscuri în ceea ce privește protecția vieții private. Digitalizarea trebuie să fie concepută într-un mod durabil din punct de vedere ecologic, favorabil incluziunii și echitabil.

Într-o perspectivă mai largă, suveranitatea digitală europeană este esențială pentru competitivitatea viitoare a UE. Orașele, cu puterea lor de a dezvolta soluții digitale și de a le adapta la condițiile locale, pot contribui în mod semnificativ la acest obiectiv.

Principiile cheie ale bunei guvernante urbane

Principiile de lucru esențiale din Carta de la Leipzig din 2007 sunt încă valabile. Cu toate acestea, trebuie să fie actualizate în funcție de provocările globale actuale și puse în aplicare de toți cei implicați în dezvoltarea urbană.

Aceste principii modelează, de asemenea, elemente de bază care dezvoltă și pun în aplicare Agenda urbană pentru UE, precum și dimensiunile urbane și teritoriale ale Politicii de coeziune a UE. Subliniem sprijinul nostru în ceea ce privește Agenda teritorială 2030, care se bazează pe o înțelegere comună a principiilor cheie pentru o bună guvernanta.

➤ Politica urbană pentru binele comun

Autoritățile publice ar trebui să acționeze în interesul bunăstării publice, furnizând servicii și infrastructură pentru binele comun. Acestea ar trebui să fie incluzive, abordabile, sigure și

accesibile tuturor, inclusiv în ceea ce privește cele mai vulnerabile și mai defavorizate grupuri din societate, în special cele care locuiesc în orașe în scădere și în zone îndepărtate/izolate. Acestea ar trebui să acopere asistența medicală, serviciile sociale, educația, serviciile culturale, locuințele, aprovizionarea cu apă și energie, gestionarea deșeurilor, transportul public, rețelele digitale și sistemele informatice.

În plus, calitatea spațiilor publice, inclusiv infrastructura verde-albastră, precum și conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural construit constituie elemente importante. Prin urmare, competențele și capacitățile tuturor părților interesate din mediul urban ar trebui să fie consolidate prin strategii și instrumente proiectate pentru responsabilizarea acestora. Buna guvernare urbană poate echilibra interesele publice și private cu mecanismele pieței.

➤ **Abordarea integrată**

Toate domeniile politicii urbane trebuie să fie coordonate din perspectivă spațială, sectorială și temporală. Abordarea integrată se bazează pe examinarea simultană și echitabilă a tuturor preocupărilor și intereselor relevante pentru dezvoltarea urbană. Prin urmare, ar trebui să se unească și să se echilibreze interese diferite, parțial contradictorii, precum și efectele reciproce ale diferitelor intervenții. Orașele trebuie să stabilească strategii integrate și durabile de dezvoltare urbană și să asigure punerea lor în aplicare pentru întregul oraș, de la zonele sale funcționale la cartierele sale.

➤ **Participare și co-creare**

Abordarea integrată necesită implicarea publicului larg, precum și a părților interesate sociale, economice și de altă natură, pentru a lua în considerare preocupările și cunoștințele acestora. Participarea publicului la procesele de dezvoltare urbană ar trebui să implice toți actorii urbani, aspect care consolidează, de asemenea, democrația locală.

Ori de câte ori este posibil, cetățenii ar trebui să aibă un cuvânt de spus în procesele care le afectează viața de zi cu zi. Ar trebui încurajate și îmbunătățite noi forme de participare, inclusiv prin co-creare și co-proiectare, în cooperare cu locuitorii, rețelele societății civile, organizațiile comunitare și întreprinderile private.

Experimentarea unor noi forme de participare poate ajuta orașele să gestioneze interesele conflictuale, să își împartă responsabilitățile și să identifice soluții inovatoare, remodelând și menținând totodată spațiile urbane, și formând noi alianțe, pentru a crea spații urbane integrate. Participarea publicului este esențială pentru realizarea cu succes a unui mediu construit de înaltă calitate.

➤ **Guvernanța multi-nivel**

Fiecare nivel guvernamental - local, regional, metropolitan, național, european și global - are o responsabilitate specifică pentru viitorul orașelor noastre, bazată pe principiile subsidiarității și proporționalității. Provocările complexe ar trebui abordate în comun de către toate nivelurile politicii urbane și spațiale. Acest demers impune cooperarea tuturor actorilor societali,

CONTEXTUL STRATEGIC LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL ȘI REGIONAL

Strategia de dezvoltare în context local, regional, european

Strategia de dezvoltare pentru Orașul Sânnicolau Mare reprezintă o lucrare deosebit de importantă în cadrul căreia se propune o abordare integrată a dimensiunilor economice, sociale și de protecție a mediului. Am pornit la elaborarea acestui document cu convingerea fermă că planificarea este absolut necesară în condițiile în care ne propunem o dezvoltare a orașului.

Strategia de dezvoltare – după adoptarea ei de către Consiliul Local - trebuie considerată ca un document de lucru și un document previzional, deschis și perfectibil, în care obiectivele și politicile devin prioritare pentru Primar – ca instituție executivă.

În același timp, obiectivele, politicile și realizarea acestora vor fi constant monitorizate și corectate în așa fel încât ele să fie în cea mai apropiată concordanță cu evoluțiile și realitățile constatate.

Pentru Orașul Sânnicolau Mare, elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă și de eficientizare a eforturilor administrației locale, a mediului economic și a societății civile reprezintă o alternativă realistă de supraviețuire și dezvoltare a orașului în contextual regional existent.

Datele de bază care au stat la elaborarea prezentului document, sunt datele publice referitoare la situația orașului și cele direct sau indirect furnizate de serviciile Primăriei și de operatorii serviciilor publice. Ele permit o evaluare generală a situației și a tendințelor precum și identificarea obiectivelor și acțiunilor prioritare.

Principiile de abordare ale dezvoltării economico-sociale locale.

În principiu, elaborarea strategiei de dezvoltare locală are ca scop identificarea, analiza și implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a comunității locale în domeniile de acțiune identificate la nivel local, și integrate în cele la nivel județean, regional, național și european. Realizarea obiectivelor strategice, în special în sfera economică au ca rezultat dezvoltarea economică locală, creșterea calității vieții și bunăstării sociale.

Dezvoltarea economică locală este procesul prin care administrația locală și/sau comunitatea, bazată pe grupuri, administrează resursele existente și intră într-un nou angajament de parteneriat fie cu sectorul privat, fie una cu cealaltă, pentru a crea noi locuri de muncă și pentru a stimula activitățile economice într-o zonă economică bine definită.

Dezvoltarea economică presupune dezvoltarea capacității economice regionale sau locale și formularea răspunsului la schimbările economice, tehnologice, sociale, etc.

Dezvoltarea durabilă urmărește reconcilierea între două aspirații fundamentale, și anume necesitatea dezvoltării economice și sociale, dar și protecția și îmbunătățirea stării mediului.

În elaborarea strategiei de dezvoltare au fost utilizate elementele specifice locale:

- ❖ date economice,
- ❖ date privind populație,

- ❖ infrastructura,
- ❖ mediul inconjurator,
- ❖ amenajarea teritoriului,
- ❖ analiza distribuției serviciilor etc.,

Strategia a fost elaborată cu contribuția comunității, a angajaților din instituțiile publice locale, agenților economici, instituțiilor și organizațiilor locale, prin intermediul sondajelor, consultărilor comunității și dezbaterii publice care au reunit comunitatea într-un exercițiu de democrație participativă și efort colectiv de trasare a propriului viitor.

Ca urmare, din punct de vedere metodologic, strategia are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- ❖ analiza de conținut;
- ❖ analiza de date statistice din surse organizate;
- ❖ comparații de date statistice pe scară evolutivă;
- ❖ analiza SWOT;
- ❖ analiza și interpretarea unor studii, rapoarte, cercetări, strategii și norme locale, județene, regionale, naționale și europene.

Cadrul conceptual al elaborării strategiei de dezvoltare locală

Conceptul de dezvoltare durabilă a comunităților rurale își are originile la nivel mondial din anul 1992, în cadrul Conferinței de la Rio de Janeiro, 170 de state, printre care și România, au recunoscut în mod unanim și au căzut de acord asupra nevoii urgente de a adopta o strategie globală pentru secolul următor, denumită „AGENDA 21”.

Conform prevederilor stabilite în cadrul Conferinței de la Rio, fiecare autoritate locală are obligația de a elabora propria strategie de dezvoltare durabilă. Agenda 21 Locală implică necesitatea ca autoritățile locale să lucreze în parteneriat cu toate sectoarele comunității respective, punând accentul pe participarea comunității și pe democrația locală lărgită, oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economice și de mediu, care să conducă, în final, la definirea de obiective, strategii, politici și acțiuni la nivel local.

Agenda 21 recunoaște că autoritățile / municipalitățile locale au de jucat un rol crucial în dezvoltarea durabilă, deoarece:

- ❖ reprezintă comunitatea locală și lucrează în numele ei;
- ❖ au un rol planificator important, deoarece desfașoară, delegă sau influențează multe din serviciile de care depinde calitatea vieții;
- ❖ administrează/posedă părți importante din patrimoniul construit sau natural; pot influența prin educație, sfaturi, informații și exemplu propriu;
- ❖ pot cataliza parteneriate cu alte organizații; au un impact mare în calitate de consumatori, achizitori și patroni.

Dezvoltarea durabilă a comunităților are ca scop major eradicarea sărăciei la nivel local, punând accent pe resursele locale, care pot fi structurate în patru categorii:

- ❖ capitalul uman: cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare;
- ❖ capitalul fizic: clădiri, drumuri, rețele etc.;
- ❖ capitalul natural: sol, aer, apa, flora, fauna etc.;
- ❖ capitalul social: structuri de administrare și luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Dezvoltarea rurală poate fi considerată și un demers de dezvoltare teritorială, ea incluzând aspecte economice, social-politice, culturale, ecologice etc., prin stimularea și favorizarea dezvoltării interne, mobilizând, în acest sens, mijloacele umane și financiare care concură la această dezvoltare și asigurând convergența.

Europa trece printr-o perioadă de transformare. Criza a anulat ani de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei.

Obiectivul strategiei „EUROPA 2020” care se continuă și în perioada 2021-2027, este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

UE propune următoarele priorități:

- **Europă mai inteligentă**
- **Europă mai verde**
- **Europă mai conectată**
- **Europă mai socială**
- **Europă mai aproape de cetățeni**

Pentru reușita noastră generală, obiectivele trebuie să fie interconectate pentru a garanta că fiecare stat membru adaptează strategia Europa 2020-2027 la situația sa specifică, astfel Comisia propune ca aceste obiective ale UE să fie transpuse în obiective și traiectorii naționale.

Astfel, au fost stabilite cinci priorități investiționale la nivelul UE ce vor viza:

O Europă mai inteligentă:

Componenta de Cercetare și Inovare va fi în continuare o prioritate de finanțare ce va presupune dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare a organizațiilor prin crearea unor sisteme atractive de inovare (de ex. Sisteme SMART în Sanatate) și adaptarea tehnologiilor avansate pentru crearea unui sistem antreprenorial solid.

Dacă vom discuta despre Competitivitate, Autoritățile anunță că se dorește și în perioada următoare facilitarea accesului la finanțare a IMM-uri, sprijinirea acestora pentru internaționalizare și pentru investiții în noi tehnologii.

Digitalizarea va fi și ea un obiectiv ce va veni în beneficiul cetățenilor, a companiilor și autorităților statului.

În contextul unei economii bazată pe cunoaștere, vor fi dezvoltate la nivelul IMM-urilor competențele pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat, inclusiv organizarea de stagii de pregătire practică, formare pentru implementarea standardului -

sistem de Management a Inovării în companii. Totodată, vor fi dezvoltate și capacitățile administrative ale actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă.

O Europă mai verde. Dacă ne gândim la proiectele din Energie, ca și obiective specifice propuse menționăm promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E (Rețele Transeuropene de Energie).

Având în vedere că trăim într-o perioadă în care consecințele schimbărilor climatice și criza apei sunt principalele riscuri, Comisia sprijină finanțarea proiectelor care promovează adaptarea la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor și care promovează gestionarea sustenabilă a apei. Pentru promovarea tranziției către o economie circulară, se vor face investiții pentru extinderea și îmbunătățirea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea acestora, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri.

Protecția naturii și a Biodiversității vor fi îmbunătățite prin dezvoltarea infrastructurii verzi și prin reducerea poluării.

O Europă conectată

O parte din finanțarea alocată României pentru această etapă (aprox. 30,6 mld. euro), va fi destinată obiectivului conectivitate, adică acelor investiții prin care se va facilita dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală.

Totodată, se vor avea în vedere și investițiile în infrastructură de bandă largă, de foarte mare capacitate, de tip Broadband.

O Europă mai socială

Prin această operațiune, se dorește să fie implementat Pilonul european al drepturilor sociale, adică se vor urmări investiții pentru a îmbunătăți accesul la piața muncii prin politici active în domeniul pieței forței de muncă (ocupare), prin anticiparea nevoilor în materie de competențe și prin sprijinirea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii.

De asemenea, vor fi analizate investițiile care vor îmbunătăți calitatea, eficacitatea și relevanța pieței forței de muncă, prin crearea unor sisteme de educație și formare performante.

Și nu în ultimul rând, pentru realizarea acestui obiectiv, menționăm investițiile care vor favoriza incluziunea activă, pentru promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, pentru consolidarea accesului la servicii de calitate, pentru abordarea problemei deprivării materiale și pentru a investi în locuințe, în asistență medicală și în infrastructura de îngrijire pe termen lung.

O Europă mai apropiată de cetățenii săi

Vor fi sprijinite proiectele strategice de dezvoltare durabilă, care vor avea ca și scop investiții în turism, investiții în infrastructură din domeniul cultural, investiții în patrimoniul cultural, investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice.

În viitoarea perioadă de programare, 2021-2027, se anunță o abordare personalizată a dezvoltării regionale.

Astfel, vor fi păstrate o parte din metodele de alocare a fondurilor (ex: PIB-ul pe cap de locuitor) și vor fi introduse noi criterii de selecție (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru o adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional, prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul autorităților locale.

Corelarea cadrului strategic de dezvoltare a româniei cu cadrul strategic “Europa 2021-2027”

Din punct de vedere strategic al dezvoltării, Romania trebuie să își coreleze strategia cu cea Europeană. Astfel, prin Strategia de Dezvoltare Durabilă a României se stabilesc obiective concrete.

Strategia României vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung :

Prezent → 2020: Atingerea nivelului mediu actual al tarilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltarii durabile.

2020 → 2030: Apropierea semnificativa a României de nivelul mediu din acel an al tarilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltarii durabile.

Romania și-a asumat anumite ținte în corelare cu Strategia Europa 2020, iar acestea sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsa între 20 și 64 de ani de 70%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României;
- obiectivul 20/20/20 in materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de sera cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900;
- 24% din energia produsa sa provina din surse regenerabile;
- creșterea cu 19% a eficienței energetice;
- rata de parasire timpurie a școlii sub 11,3%;

- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%;
- scaderea numarului de persoane expuse saraciei cu 580.000.

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 a fost implementată prin intermediul Programelor Naționale de Reforma (PNR).

Programarea fondurilor europene nerambursabile în perioada 2021-2027

Comisia Europeană a propus un buget pragmatic și modern pentru perioada 2021-2027.

Propuneri legislative UE

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027. Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control.

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).

În data de 14 ianuarie 2020, Comisia Europeană a publicat propunerea privind Fondul pentru tranziție echitabilă (Just Transition Fund – JTF), ca parte componentă a unui pachet mai amplu legislativ referitor la Pactul Ecologic European (European Green Deal).

Fondul pentru Tranziție Echitabilă este complementar fondurilor Politicii de Coeziune, fiind necesară modificarea în consecința a proiectului de regulament privind dispozițiile comune ce guvernează perioada de programare 2021-2027.

Capacitatea de absorbție a fondurilor nerambursabile

Un subiect foarte dezbatut în legatura cu fondurile europene se refera la capacitatea de absorbție. S-au facut numeroase analize în aceasta directie, încercându-se sa se masoare capacitatea de absorbție si sa se compare cu gradul de absorbție al altor state membre UE.

Aceste studii arata ca exista trei factori care influenteaza în mod decisiv capacitatea de absorbție:

- Situatia macroeconomica,
- Situatia cofinantarii,

- Capacitatea administrativa
- Pentru accesarea cu succes a fondurilor europene sunt necesare parcurgerea anumitor etape:
- Elaborarea strategiei de dezvoltare a zonei si identificarea prioritătilor;
- Dezvoltarea proiectului;
- Intocmirea cererii de finanțare si depunerea ei la autoritatea contractanta;
- Evaluarea și selecția proiectului;
- Semnarea contractului de finanțare;
- Gasirea sursei de finantare;
- Implementarea proiectului;
- Evaluare și auditarea proiectului.

Proiectele de infrastructura implica o documentație laborioasa, astfel incat sunt necesari de parcurs mai multi pasi.

Totodata, pentru o reusita a proiectului de investitie este de preferat sa se apeleze la o firma specializata in domeniu, selectata în urma unui proces de achiziție publica.

Comisia Europeană vrea să aloce mai mulți bani pentru agricultură și pescuit în viitorul buget al UE.

În propunerea sa privind cadrul financiar multianual 2021-2027, Comisia va majora bugetele din cadrul politicii agricole comune (PAC) cu 9 miliarde de euro (4 miliarde de euro pentru Fondul european de garantare agricolă și 5 miliarde de euro pentru Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală), iar Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) va fi majorat cu 500 milioane de euro.

O sumă suplimentară de 15 miliarde de euro va fi pusă la dispoziție pentru dezvoltare rurală în cadrul instrumentului „UE - noua generație”, pentru a sprijini mai mult zonele rurale care au un rol vital în realizarea tranziției verzi și în îndeplinirea obiectivelor ambițioase ale Europei în materie de climă și mediu.

Comisia Europeană a propus un program de relansare economică (***după criza coronavirusului***) **Mecanismul de rederesare și reziliență** în valoare de 750 de miliarde de euro, care să suplimenteze CFM 2021-2027, preconizat a se ridica la 1.100 de miliarde de euro.

Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală (REDR) este punctul central de informare privind funcționarea în practică a politicii, programelor, proiectelor și inițiativelor din domeniul dezvoltării rurale, precum și privind modalitățile îmbunătățire a acestora. Se adresează tuturor celor care doresc să susțină dezvoltarea rurală în Europa.

REDR sprijină punerea în aplicare efectivă a programelor de dezvoltare rurală ale țărilor UE prin generarea și partajarea de cunoștințe, precum și prin facilitarea schimbului de informații și a cooperării între zonele rurale din toată Europa.

Aceste activități sunt facilitate de două unități de sprijin: punctul de contact REDR și serviciul european de asistență pentru evaluare în domeniul dezvoltării rurale.

Parteneriatul european pentru inovare în domeniul agriculturii

Și Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) sprijină obiectivele dezvoltării rurale, încurajând inovarea în agricultură și în comunitățile rurale.

PEI-AGRI a fost creat pentru a reduce decalajul dintre soluțiile inovatoare create de cercetători și gradul de utilizare a noilor tehnologii de către cei care trăiesc și lucrează în zonele rurale. Prin crearea de parteneriate între beneficiarii finali ai noilor tehnologii și cei care le creează, PEI-AGRI își propune să accelereze adoptarea schimbărilor

CORELAREA CU PLANUL DE DEZVOLTARE EUROPEANĂ 2021-2027

Viitorul dezvoltării rurale conform perspectivei europene În perspectiva viitoarei perioade de programare 2021-2027, Comisia Europeană a prezentat în iunie 2018 propunerile sale legislative privind PAC după 2020.

Prin aceste propuneri, PAC ar urma să devină mai adaptabilă, în funcție de provocările actuale și viitoare precum schimbările climatice și reînnoirea generațiilor, sprijinind în același timp fermierii europeni și competitivitatea agriculturii.

Propuneri legislative

La 1 iunie 2018, Comisia Europeană a prezentat câteva propuneri legislative privind politica agricolă comună (PAC) dincolo de anul 2020. Scopul este ca PAC să devină mai ușor adaptabilă la provocări actuale și viitoare precum schimbările climatice și reînnoirea generațiilor, sprijinind în același timp fermierii europeni și competitivitatea agriculturii.

Uniunea Europeană elaborează un buget însoțit de o planificare pragmatică și modernă, pe termen lung, pentru perioada 2021-2027. Bani și eforturile trebuie să se orienteze către aspectele care contează pentru europeni.

Obiective specifice

Pe baza a nouă obiective clare, viitoarea PAC va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- să le asigure fermierilor un venit echitabil
- să îmbunătățească competitivitatea
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar
- să combată schimbările climatice
- să protejeze mediul
- să conserve peisajele și biodiversitatea
- să sprijine reînnoirea generațională
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea

PRINCIPALELE ASPECTE ALE PROPUNERILOR STRATEGICE.

Sprijin mai bine direcționat, pentru mai multă echitate

Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea, sprijinul pentru venit va rămâne o parte esențială a PAC. În cadrul acestuia, plățile de bază vor depinde în continuare de suprafața fermei, în hectare. Viitoarea PAC vrea însă să prioritizeze fermele mici și mijlocii și să încurajeze tinerii să devină fermieri. De aceea, Comisia propune ca:

- sprijinul pe hectar să fie mai mare pentru fermele mici și mijlocii
- proporția de plăți directe primite de o fermă dincolo de suma de 60 000 EUR să fie redusă, iar plățile să fie limitate la 100 000 EUR/fermă, pentru o distribuție mai echitabilă a plăților
- minimum 2 % din plățile directe alocate fiecărei țări din UE să fie rezervate pentru tinerii fermieri, fonduri care ar urma să fie însoțite de sprijin financiar din cadrul măsurilor pentru dezvoltare rurală și a celor care facilitează accesul la terenuri și transferul de terenuri
- țările UE să trebuiască să se asigure că nu primesc sprijin decât fermierii veritabili.

Ambiții mai mari pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice

Fermierii joacă un rol-cheie în combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și conservarea peisajelor și a biodiversității. Propunerea Comisiei Europene stabilește ambiții mari în aceste direcții. Printre cerințele obligatorii ar urma să se numere:

- conservarea solurilor bogate în carbon, prin protejarea zonelor umede și a turbăriilor
- utilizarea unui instrument obligatoriu pentru gestionarea nutrienților, menit să amelioreze calitatea apei și să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot
- rotația culturilor, în locul diversificării acestora

Fermierii vor putea să acționeze și mai decisiv, urmând să fie recompensați dacă depășesc cerințele obligatorii. Statele membre vor dezvolta programe ecologice voluntare pentru a sprijini și stimula fermierii să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu.

Fermierii europeni, în centrul societății

- Fermierii sunt inima comunităților rurale. Ei dau întregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC propune stimularea zonelor rurale prin măsuri care:
 - să ajute tinerii să devină fermieri, prin îndrumare oferită de fermieri mai experimentați, prin îmbunătățirea transferului de cunoștințe de la o generație la alta și prin dezvoltarea unor planuri de succesiune
 - să încurajeze statele membre să facă mai mult la nivel național, de exemplu prin norme mai flexibile privind impozitarea și moștenirea, pentru a îmbunătăți accesul tinerilor fermieri la terenuri
 - să le impună fermierilor cerințe mai stricte de siguranță și calitate a alimentelor, de exemplu prin acordarea sprijinului financiar doar dacă aceștia respectă normele de reducere a utilizării pesticidelor sau antibioticelor

Strategia de lucru.

Comisia Europeană propune un sistem mai flexibil, cu un mod de lucru mai simplu și mai modern. Politica va muta accentul de pe conformitate și reguli pe rezultate și performanță.

Țările UE vor elabora planuri strategice în care să arate cum intenționează să atingă cele 9 obiective europene utilizând instrumentele PAC și, în același timp, să satisfacă nevoile specifice ale fermierilor și comunităților lor rurale. Noul mod de lucru va mai presupune:

- **simplificarea proceselor administrative:** țările vor trimite un singur plan strategic care să acopere plățile rurale, dezvoltarea rurală și strategiile sectoriale
- **facilitarea practicilor care protejează mediul:** plecând de la un set de standarde și obiective valabile în toată Uniunea, fiecare țară își va adapta la realitatea din teritoriu toate acțiunile menite să protejeze mediul și să combată schimbările climatice
- **simplificarea sprijinului pentru tinerii fermieri:** planul strategic unic va asigura coerența acțiunilor de sprijinire a reînnoirii generaționale, întrucât va acoperi atât plățile directe, cât și dezvoltarea rurală. În plus, tinerii fermieri vor putea obține mai ușor sprijin complementar pentru venit și pentru instalare, întrucât se vor reduce criteriile UE de eligibilitate.

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil. Viitoarea PAC va încuraja **investițiile mai mari în cercetare și inovare** și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate.

Este foarte important să construim **sisteme mai solide de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)**, prin care să susținem inițierea și dezvoltarea proiectelor de inovare, să le difuzăm rezultatele și să le folosim cât mai mult posibil.

Includerea strategiilor naționale AKIS în planurile strategice ale PAC, așa cum prevede articolul 102 din propunerea de regulament de stabilire a unor norme de sprijin pentru planurile strategice care urmează să fie elaborate de țările UE în cadrul PAC, va stimula **structurarea și organizarea ecosistemului național de inovare.**

Dacă toate țările UE ar avea sisteme AKIS care funcționează bine, s-ar evita dublarea eforturilor, s-ar reduce costurile, s-ar mări impactul finanțării europene, naționale și regionale și s-ar accelera inovarea.

Strategiile AKIS de succes au patru seturi principale de acțiuni:

- consolidarea fluxurilor de cunoștințe și a legăturilor dintre cercetare și practică
- consolidarea tuturor serviciilor de consiliere pentru fermieri și susținerea unei bune comunicări între acestea în cadrul AKIS
- consolidarea inovării interactive care reunește mai multe teme și mai multe țări
- sprijinirea tranziției digitale în agricultură

Comisia Europeană a propus alocarea a 10 miliarde EURO din programul Orizont Europa pentru cercetare și inovare în domeniul alimentar, agricol, al dezvoltării rurale și al bioeconomiei.

Parteneriatul european pentru inovare în domeniul agriculturii (PEI-AGRI) va continua să concentreze sursele de finanțare ale programului Orizont Europa și ale programelor de dezvoltare rurală pentru a stimula competitivitatea și sustenabilitatea agriculturii și silviculturii.

Temei juridic

- Regulamentul UE nr. 1303/2013 – normele comune aplicabile fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI)
- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 – finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune
- Regulamentul (UE) nr. 1310/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- Regulamentul (UE) nr. 807/2014 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), cu dispoziții tranzitorii
- Regulamentul (UE) nr. 640/2014 – administrare, retragerea sprijinului sau condițiile de aplicare a sancțiunilor aplicabile plăților directe, sprijinul pentru dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea
- Regulamentul UE nr. 809/2014 – cum trebuie aplicat Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea

CORELAREA CU PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ – REGIUNEA DE VEST⁴

Orașul Sânnicolau Mare este situat în Județul TIMIȘ, regiunea de Vest, împreună cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, elaborează Planul de Dezvoltare Regională (PDR) ca baza pentru fundamentarea strategiei naționale de dezvoltare regională și a documentelor de programare necesare pentru perioada de programare 2021- 2027. Elaborarea Planului pentru Dezvoltare Regională (PDR) Vest 2021-2027 se bazează pe parteneriatul regional, între ADR Vest și toți actorii regionali. Contribuția autorităților regionale și locale, a organizațiilor societății civile, a partenerilor economici și sociali la elaborarea PDR Vest are un rol cheie în identificarea nevoilor reale de dezvoltare ale regiunii și stabilirea direcțiilor majore de dezvoltare.

Strategia pentru Dezvoltare Regională pentru perioada 2021-2027 reprezintă principalul instrument care orientează dezvoltarea pe termen mediu și lung a Regiunii Vest și baza strategică pentru fundamentarea programelor cu finanțare din fonduri europene sau externe, naționale sau locale.

În contextul în care, în perioada 2021-2027, pentru prima dată Regiunea Vest va avea propriul Programul Operațional Regional, elaborat la nivel regional de către ADR Vest în calitate de Autoritate de Management, Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest împreună cu Strategia Regională de Specializare Inteligentă RIS 3 Vest devin principalele instrumente care vor fundamenta accesul la fondurile europene alocate prin Politica de Coeziune la nivel regional.

Aceste documente strategice trasează direcțiile majore de dezvoltare ale Regiunii Vest în toate domeniile de dezvoltare și vizează reducerea disparităților inter-regionale și intra-regionale și dezvoltarea echilibrată, durabilă și incluzivă a Regiunii Vest. De asemenea, reprezintă baza pentru elaborarea altor documente strategice sectoriale sau locale.

La orizontul anului 2030, Regiunea Vest este o referință națională pentru modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv, bazat pe creștere economică susținută datorată promovării inovării, digitalizării și creativității la toate nivelurile și pe o dezvoltare teritorială echilibrată, care asigură tuturor acces echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități.

Pentru atingerea viziunii, investițiile trebuie să fie focusate pe următoarele obiective⁴:

- transpunerea ideilor rezultate din activitatea de cercetare în produse și servicii noi sau îmbunătățite și dezvoltarea capacităților pentru ca regiunea să adopte/creeze tehnologii avansate și inovare disruptivă,
- diversificarea bazei economice și avansul spre activități economice cu valoare adăugată mare, crearea unei culturi antreprenoriale și de inovare care să permită echiparea întreg teritoriului regiunii cu companii puternice și reziliente;

⁴ Strategia de dezvoltare ADR vest 2021-2027

- dezvoltarea în permanență a aptitudinilor / competențelor populației ca urmare a schimbării tiparelor legate de progresele tehnologice;
- schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și resursele;
- ajustarea politicilor de dezvoltare astfel încât să răspundă tendințelor de îmbătrânire demografică, migrării urban-rural în special în zonele din jurul orașelor mari și digitalizării societății,
- orientarea și prioritizarea intervențiilor în funcție de impactul asupra îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și promovarea identității culturale.

Astfel, ca urmare a analizei socio-economice și parteneriale realizate la nivel de regiune, pentru perioada 2021-2027, au fost identificate 7 domenii majore de intervenție - PILONI în care trebuie să se concentreze investițiile.

Aceste domenii sunt strâns interconectate, atingerea viziunii regionale depinzând de progresul fiecăruia:

- 1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare**
- 2. Tranziție verde și schimbări climatice**
- 3. Accesibilitate**
- 4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante**
- 5. Sustenabilitate prin turism și cultură**
- 6. Dezvoltare urbană durabilă**
- 7. Tradiție și diversificare în mediul rurală**

Pentru fiecare pilon, au fost identificate priorități, iar pentru fiecare prioritate măsuri, care se vor transpune ulterior în proiecte. În definirea elementelor strategiei s-a avut în vedere identificarea raportului optim între nevoi și resurse și s-a propus un mix de intervenții, de la investiții în infrastructură la măsuri soft.

Aceste intervenții vor fi grupate într-un portofoliu de proiecte regionale strategice identificate, selectate și prioritizate împreună cu partenerii regionali, plecând de la ideea de concentrare teritorială și impact generat asupra calității vieții locuitorilor regiunii.

Întrucât Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027 este conceput ca un document cuprinzător pentru dezvoltare la nivel regional, necesitățile de finanțare ale priorităților identificate trebuie să reflecte resursele financiare necesare pentru implementarea acestora. Necesitățile de finanțare reprezintă o cuantificare a nevoilor regionale, indiferent de sursa de finanțare (buget de stat, buget local, fonduri comunitare, fonduri private).

Conform Strategiei ADR Vest, au fost identificate câteva tendințe în dezvoltarea urbană generate de ritmul rapid de urbanizare care a dus la creșterea importanței zonelor urbane, precum și a impactului acestora asupra dezvoltării durabile.

Orașele sunt în același timp motoare ale economiei și catalizatoare pentru inovare, dar și sursa principală de segregare și sărăcie, șomaj și poluare.

În UE, 2/3 din europeni trăiesc în spațiul urban, iar acestea generează 85% din PIB UE84, dar sunt și responsabile pentru 80% din consumul de energie și 75% din totalul de emisii cu gaz de seră. În acest context, este necesară regândirea planificării și gestionării orașelor pentru a face față noilor provocări. Recunoașterea oficială a rolului major al orașelor a fost concretizat în ultimii ani prin încheierea de acorduri internaționale și elaborarea unor documente care setează principii și standarde pentru politicile de dezvoltare urbană. Referința globală pentru noua abordare a guvernării orașelor o reprezintă Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată de statele lumii în 2015. Documentul include un set de 17 obiective de dezvoltare durabilă globale.

Agenda 2030 subliniază că orașele au un rol major în dezvoltarea viitoare a lumii, astfel că cel puțin 65% din obiectivele agendei pot fi atinse doar la nivel de zone urbane.

Mai mult, prin Obiectivul strategic de dezvoltare 11: Orașe și comunități durabile, sunt trasate direcții de investiții majore pentru orașele viitorului pe care acestea să le atingă pînă în anul 2030, după cum urmează:

- *Accesul tuturor la locuințe adecvate, sigure și accesibile și la servicii de bază,*
- *Acces la sisteme de transport sigure, accesibile și durabile pentru toți,*
- *Urbanizarea incluzivă și durabilă și îmbunătățirea capacității de planificare și gestionare participativă, integrată și durabilă a orașelor,*
- *Protejarea patrimoniului cultural și natural al lumii,*
- *Reducerea dezastrelor,*
- *Reducerea impactului negativ pe cap de locuitor al mediului înconjurător, prin acordarea unei atenții speciale calității aerului și gestionării deșeurilor,*
- *Asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, inclusive și accesibile,*
- *Susținerea legăturilor economice, sociale și de mediu pozitive între zonele urbane, periurbane și rurale prin consolidarea planificării dezvoltării naționale și regionale.*

CORELAREA CU STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2021-2027⁵

În realizarea SIDU Sânnicolau Mare se va ține cont de principalele direcții strategice și principiile de implementare a politicilor sociale și economice stabilite la nivel județean. Având în vedere nivelul ridicat de dezvoltare socio-economică a județului Timiș comparativ cu celelalte județe din țară, și în raport cu media UE, precum și deschiderea internațională a județului, principală abordare strategică recomandată este cea competitivă.

Pe de altă parte, abordarea strategică trebuie să țină cont și de faptul că la nivel teritorial se manifestă încă o serie de disparități, de la suburbanizarea acută în jurul Timișoarei și concentrarea teritorială a "bunătății", a entităților de R&D, antreprenoriatului, serviciilor publice, la probleme de accesibilitate și deservire a teritoriului cu utilități și dotări, în special în zonele rurale. Astfel, pentru perioada 2021-2027 se propune o abordare strategică ce vizează creșterea competitivității, dar și dezvoltarea echilibrată și reducerea disparităților, sprijinind dezvoltarea policentrică a teritoriului județean și valorificarea identității locale și competențelor distinctive ale diferitelor subzone ale acestuia.

În perioada 2021-2027, județul Timiș își poate contura și consolida identitatea și rolul de pol național și regional cu vocație internațională/ europeană, mizând pe principalele competențe distinctive:

- localizarea la granița de Vest a României, cu o accesibilitate bună la nivel european și pe o direcție propice pentru dezvoltarea economică,
- calitate ridicată a vieții și atractivitate - județul Timiș este al doilea la nivel național, după județul Ilfov, cu cea bună valoare a IDUL, iar la nivelul județului nu există zone care să se confrunte cu marginalizare severă,

⁵Strategia de dezvoltare social și economică a județului Timiș 2021-2027

- primul loc la nivel național din perspectiva numărului de angajați din industriile și serviciile hightech; concentrare mare de forță de muncă ce lucrează în industriile high-tech, care sunt considerate intensive în angajați STEM (science, technology, engineering & math) și în serviciile intensive în cunoaștere
- important pol industrial, având toate ingredientele necesare dezvoltării ca hub de Industry 4.0,
- Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023, ce oferă oportunitatea de poziționare ca destinație europeană și de valorificare a patrimoniului material și imaterial bogat și sectorului ICC activ, contribuind la o vitalitate sporită,
- proactivitatea autorităților publice în atragerea de investiții și de finanțări externe și demararea de inițiative majore de dezvoltare a județului.

În 2027, județul Timiș reprezintă cel mai important și atractiv pol de creștere din România după Capitală, dar cu cea mai ridicată calitate a vieții, un model de specializare inteligentă în economia europeană, bazându-se pe o comunitate diversă și implicată civic, o administrație publică performantă ce formulează politici publice și ia decizii bazate pe date, și un sistem modern de servicii publice și utilități, ce deservește echitabil teritoriul și asigură o calitate a locuirii la standarde europene.

Județul Timiș este:

- Al doilea hub de investiții, specializare inteligentă și cunoaștere din România după București, important nod de transport și centru economic la nivel european, una dintre principalele porți de intrare dinspre Occident
- Teritoriu dezvoltat echilibrat, ce asigură o calitate ridicată a locuirii, valorificând responsabil resursele și utilizând soluții inteligente și moderne pentru dezvoltarea atât a mediului urban, cât și a mediului rural
- Una dintre principalele destinații turistice la nivel național, recunoscută și la nivel european, valorificând sustenabil titlatura de Capitală Europeană a Culturii 2023 și mizând pe diversitatea culturală, patrimoniu și cadru natural.

Totodată, trebuie menționat că implementarea Strategiei și a conceptului de dezvoltare teritorială la nivel local presupune o strânsă colaborare între autoritățile județene și autoritățile publice locale ale UAT componente ale județului Timiș, pentru a asigura armonizarea priorităților, programelor și proiectelor de dezvoltare.

Pentru realizarea cu succes a viziunii de dezvoltare 2027, misiunea Strategiei Integrate de Dezvoltare Economică și Socială a județului Timiș vizează:

- *Dezvoltarea și implementarea unui sistem de monitorizare, evaluare și actualizare a Strategiei, actualizată în timp real privind dezvoltarea socioeconomic și teritorială a județului și UAT componente;*
- *Formularea de politici publice bazate pe date;*
- *Monitorizarea constantă a implementării strategiei, și, când este necesar, actualizarea obiectivelor, atât la nivelul Consiliului Județean Timiș, cât și în relație cu restul actorilor*

relevanți și partenerilor din județ, din regiune, de la nivel național și internațional; consolidarea parteneriatelor și dezvoltarea unei platforme comune pentru dezvoltarea județului Timiș, pornind de la modelul Consiliului de Strategie și Consiliere Economică și extins astfel încât să includă toate categoriile de actori locali relevanți .

- *Promovarea parteneriatelor strategice teritoriale între instituții publice, mediul universitar, mediul privat și societatea civilă/ comunități, pentru a sprijini specializarea inteligentă, abordarea politicilor teritoriale și abordări funcționale: dezvoltare metropolitană, cooperare teritorială (incl. Urban-rural), identificarea, promovarea și implementarea în parteneriat a proiectelor strategice cu impact teritorial;*
- *Promovarea unei abordări antreprenoriale a administrației publice locale și a diplomației economice, pentru a maximiza oportunitățile de dezvoltare ale județului;*
- *Monitorizarea activă și valorificarea oportunităților de networking, învățare și schimburi de experiență și finanțare a proiectelor, atât la nivel regional și național, cât și european și internațional.*

Astfel, viziunea de dezvoltare a județului Timiș se va concretiza printr-un set **de 6 obiective** strategice, ce evidențiază domeniile principale de intervenție în perioada 2021-2027:

1. **TIMIȘ HUB EUROPEAN INOVATIV:** cel mai vestit hub de investiții și cunoaștere din europa și cel mai important și atractiv pol de antreprenoriat din țară, după capitală
2. **TIMIȘ CONECTAT:** cel mai eficient și ecologic nod intermodal de transport al mărfurilor și persoanelor din țară
3. **TIMIȘ ECHIPAT:** teritoriu deservit echitabil de servicii publice și infrastructură de utilități moderne și performante
4. **TIMIȘ VERDE:** județ verde și rezilient, cu emisii scăzute de Co₂
5. **TIMIȘ CREATIV ȘI ATRACTIV:** pol național creativ, cultural și turistic, cu o identitate bine definită și cu o ofertă variată de servicii pentru comunitate și turiști
6. **TIMIȘ PERFORMANT:** administrație locală inovatoare, eficientă și deschisă, ce formulează politici publice și ia decizii bazate pe date

CAPITOLUL 2 –

SITUAȚIA ACTUALĂ. ANALIZA SECTOARELOR ȘI DOMENIILOR DE INTERES.

PREZENTARE GENERALĂ. Așezarea geografică²

Localitatea Sânnicolau Mare este cel mai vestic oraș al României și al județului Timiș, fiind și al treilea lea oraș ca mărime după Timișoara și Lugoj. Este atestat documentar în anul 1247, în „Diplomele privilegiate regale” iar în anul 2004 împlinește 775 de ani de existență documentară, dar existența lui, vine din timpuri mult mai vechi.

Este un oraș de graniță, având 6 km de frontieră cu Republica Ungaria, pe cursul neregularizat al râului Mureș. Orașul este așezat în S-E Câmpiei Panonice în N-V Banatului, în Câmpia joasă a Arancăi, și pe malurile Canalului Aranca, un vechi curs al râului Mureș (în timpuri îndepărtate, acesta era navigabil) și care îi conferă orașului aspecte și fenomene asemănătoare marilor orașe așezate pe fluvii și râuri, dar la un nivel redus.

Pe această vatră din cele mai vechi timpuri au existat condiții naturale prielnice și o configurație a terenului adecvate desfășurării activității umane, fiind pe axa de circulație a Văii Mureșului, pe vechiul drum european Timișoara – Viena, și pe axa N –S, localitatea a devenit un centru nodal important în zona cea mai vestică a României.

Așezarea sa îi conferă un potențial natural bogat, fiind la 5 km de Lunca și râul Mureș. Orașul se află situat la intersecția următoarelor coordonate:

- ❖ coordonate geografice:
 - paralela de 46° 04'04" (față de Ecuator) latitudine nordică
 - meridianul de 20°37'05" (față de meridianul GREENWICH-Londra) longitudine estică.
- ❖ coordonate rectangulare :
 - x = 5104,650 km (față de Ecuator),
 - y = 4471, 00 km (față de meridianul GREENWICH)

²Enciclopedia Romaniei. Monografia Sannicolau Mare.

Localitatea are km. "0" la intersecția străzilor Calea lui Traian, Str. Republicii, Piața 30 Decembrie, ceea ce ar trebui marcat ca semn convențional.

Sânnicolau Mare se întinde pe o suprafață de 133,92 km², 1.55% din suprafața județului Timiș, iar suprafața construibilă este de 12.1 km².

Teritoriul localității se întinde pe o suprafață de 13.902 ha din care intravilan 918 ha, 420 ha suprafață construibilă cu un număr de 3253 gospodării ce dețin teren agricol, iar terenul pentru agricultură, fiind de 10.696 ha. Hotarul orașului se învecinează la est cu hotarul comunei Saravale la 7 km, la sud cu hotarul comunei Tomnatic la 12 km distanță, în sud-vest cu hotarul satului Nerău (comuna Teremia Mare) la 13 km distanță, în vest la 12 km distanță cu hotarul comunei Dudeștii Vechi iar la nord-vest la 6 km distanță cu hotarul comunei Cenad.

În linie dreaptă, localitatea se află la 5 km. de graniță cu R.Ungaria, la 26 Km de Serbia, Muntenegru și la 35 km. de punctul cel mai vestic al țării, borna TRIPLEX CONFINIUM(1920), borna de frontieră ce marchează granița în trei direcții a celor trei state; România –Ungaria,

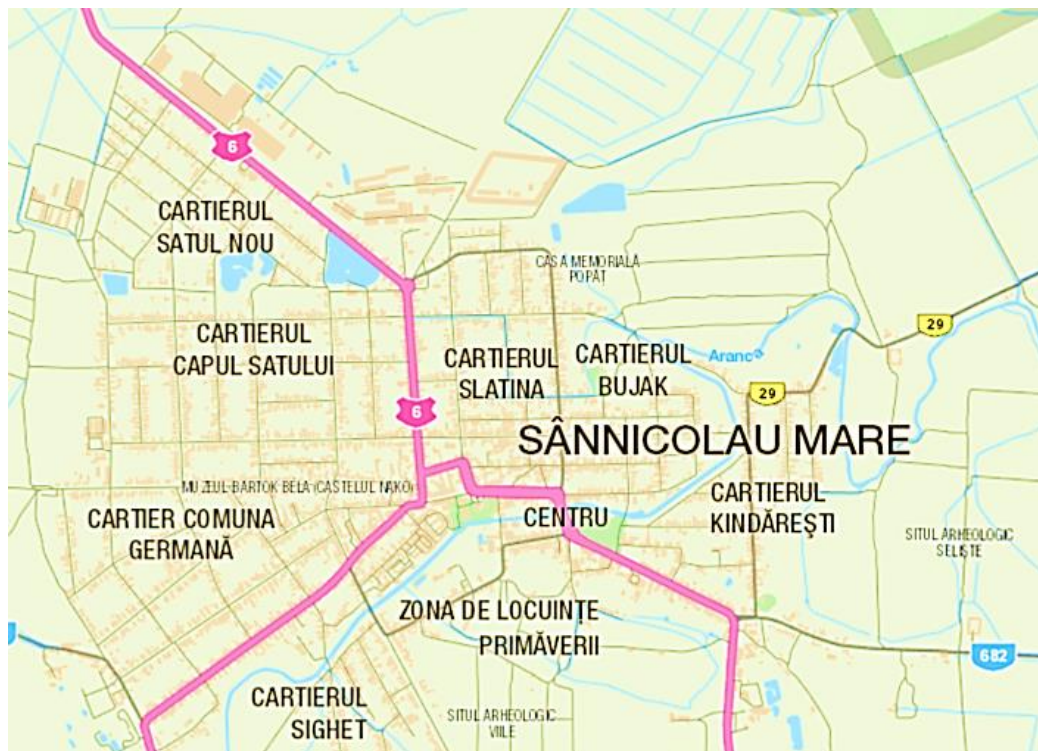
Serbia, Muntenegru. Orașul se află pe drumul european E70 (fost DN6), la 620km de km. 0 București, la 64 km. de Timișoara și la 14 km de Punctul de Trecere a Frontierei Cenad – Kizombor. Odată cu deschiderea traficului greu prin Vama Cenad, drumul E70, trece pe străzile Drumul Gării, Timișorii, Horia Damșescu și Drumul Cenadului, iar în proiectul de viitor, drumul E70 va ocoli orașul pe la sud.

Localitatea mai are următoarele drumuri:

- ❖ Drumuri județene;
 - DJ.682 Deva – Arad – Sannicolau Mare – Dudești Vechi – Beba Veche 155 Km.
 - DJ.59C Jimbolia – Sânnicolau Mare 40 km.
- ❖ Drumuri de țară;
 - drumul spre Cheglevici la vest (cel mai vechi drum ce făcea legătura cu Szeged)
 - drumul spre Igrîș la N-E
 - drumul Morii spre râul Mureș – canalul Silvia
 - drumul Comloșului la sud
 - drumul vechi al Timișoarei

Orașul are legături feroviare, fiind un nod de cale ferată, din care intră și pleacă următoarele trenuri; spre Arad, Timișoara, Valcani și Cenad.

Orașul are un număr de 112 străzi cu o lungime de 60.85 km, dispuse perpendicular unele pe altele. Lungimea orașului este de 4 km. iar lățimea de 3,2 km. Casele sunt așezate după aliniamentul străzilor și în majoritate cu lungimea perpendiculară pe axul străzii, fiind paralele între ele.

Localitatea este împărțită în 106 cvartale în formă de: dreptunghi 70%, pătrate 20% și 10% alte forme, și dispune de 10 cartiere (zone), construite de-a lungul etapele sale istorice.

Orașul are aproximativ forma unui dreptunghi, cu latura mare de la E la V, iar latura mică de la N la S. Orașul nu are aeroport, dar avioanele utilitare folosesc pentru aterizare și decolare, izlazurile, nu are port la râul Mureș, (în vechime exista un debarcader pentru descărcarea lemnului, sării și altor produse ce veneau pe cale navigabilă). Într-un proiect de viitor la km.fl. 12+500(PP47), se va amenaja o zonă de agrement.

Orașul Sânnicolau Mare se înscrie în categoria orașelor de rangul III (conform L.489/04.07.2001) cu o populație 13070 existând un număr de 13 naționalități cu un potențial economic dezvoltat, bazat pe investiții străine de peste 150 milioane dolari, cu un buget anual de peste 95 miliarde lei. Într-un clasament al celor 174 de orașe sub 25000 locuitori, Sannicolau Mare se înscrie între primele 3 orașe.

Toate datele prezentate, îi conferă orașului rolul de centru de influență urbană fiind un oraș polarizator pentru localitățile din jur și pentru cele limitrofe frontierei din Ungaria, Serbia, Muntenegru.

1.2 ISTORICUL ORAȘULUI

Istoria prezenței umane în vatra localității Sannicolau Mare, depășește cu mult evul însemnărilor documentare, având rolul unui complement necesar și util, înțelegerii unei lungi, frământate dar și fascinante istorii ale acestor locuri, mai mult trăite decât înțelese de istorie.

Această zonă a reprezentat de-a lungul istoriei, o zonă de interferență a două direcții politico-militare și spirituale fundamentale;

- a). Orientală – vehiculate de imperiul Bizantin și cel Otoman
- b). Occidentală – dinspre Europa apuseană spre ori.

În acest context se înscrie și această vatră străbună, care a fost martoră oculară a istoriei universale în partea de S –E a Europei.

Paleta vestigiilor arheologice atestă prezența unei așezări omenești din vremuri îndepărtate adăpostind o populație de agricultori, vânători, meșteșugari a căror existență era facilitată de clima blândă, solurile fertile, abundența apei râului Mureș și Arancăi și a pădurilor (Zăbrani și Lunca Mureșului)

După un mileniu de contopire cu Cenadul, Sannicolau-Mare devine oraș și cetate de sine stătătoare la 09.02.1217 (chiar înainte de despărțirea de Cenad) la 17.12.1256 și se numește San Nicolau. Vestigiile istorice atestă faptul că teritoriul de azi al orașului a fost locuit, o parte dintre vestigii aflându-se la Muzeul Banatului din Timișoara, iar cele mai valoroase la muzeele din Viena și Budapesta. Atestarea documentară a localității este dată de istoriograful maghiar Gyorfy Gyorgy care arată că în anul 1247 orașul purta numele de Zent Miklous.(29) În registrul dijmelor papale din 1332 orașul apare sub numele de Santus Michael, iar în 1357 numele de Sent Miklos.(6) Un alt document este actul de donație din 12.08.1421 dat de regele Sigismund prin care trecea Sannicolau Mare în proprietatea lui Marczoli Dosz, primul episcop al Cenadului. Administrația orașului a stabilit ca atestare documentară anul 1247.

În anul 1751, în urma ordinului emis de Curtea Imperială de la Viena, baronul KEMPE, trece la schimbarea și transformarea guvernământului specific militar în administrație civilă – provincială. În aceste împrejurări noi, BANATUL va fi împărțit în 10 districte din care face parte și Cenadul cu localitatea Sannicolau Mare. Primul președinte al administrației civile, provinciale va fi contele PERLAS RIALPH din perioada 1751 – 1768.

Datorită importanței militare a Banatului ca provincie de graniță și a sporirii veniturilor obținute din această provincie, autoritățile habsburge iau o serie de măsuri administrative, militare și culturale, prin „PLANUL DE MODERNIZARE AL BANATULUI.” Pentru aplicarea acestui plan, Casa imperială de la Viena a hotărât să colonizeze populație germană, care să contribuie într-o anumită măsură, la dezvoltarea economică a provinciei și a promovării religiei romano – catolice.

Banatul a fost colonizat în decursul sec.al XVIII – lea, cu populație adusă din diferite zone ale Europei. Majoritatea erau germani din; SGHWABENLAND, WUTERMBERG, apoi din Alsacia și Lorena. Pe lângă germani, au fost colonizați și bulgari în com. Duesti Vechi, francezi în satul Tomnatic, spanioli în loc. Biled, slovaci în loc. Nădlac, italieni în Igrîș

Între ani 1750 – 1760 în Sannicolau Mare, pe baza documentelor existente, găsim unele familii germane și slovace.

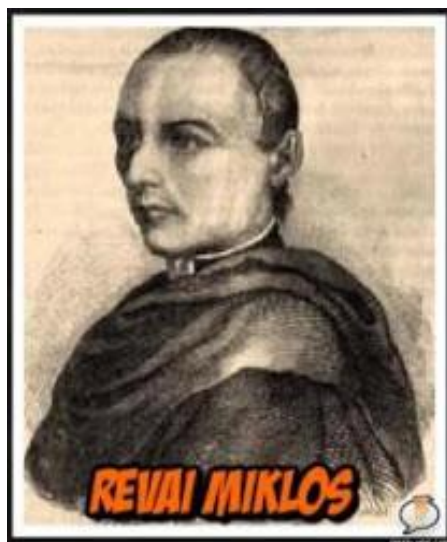
De asemenea este evidențiat faptul ca în anul 1752, guvernul administrației provinciale, va coloniza aici aproximativ 40 familii germane. Printre aceștia au fost meșteșugari ca: fierari, țesători, pantofari, morari, țărani grădinari e.t.c.

Începând cu anul 1765, când este constituită comuna, populația germană alături de cea română, sârbă, maghiară, evreică, macedoneană, greacă, țigănească și alte naționalități din Sannicolau Mare, vor participa la toate momentele istoriei care s-au petrecut pe această vatră străbună. În capitolul „Structura demografică”, sânt redate crescendul și descrescendul populației germane din localitate. Între cele două comune nu a existat hotar (unicat pentru acele timpuri) fapt ce a făcut ca transferul de populație dintr-o parte în alta să se facă prin grija lui Dumnezeu, prin căsătorii mixte.

Unirea celor doua comune, oficial, s-a făcut în plină conflagrație mondială (al II-lea Război Mondial), la 26.06.1942, prin Decretul Lege nr.495, semnat la acea vreme de Mareșalul Antonescu. De atunci, localitatea va deveni oficial – oraș, reședința de județ cu o singură comună numită Sannicolau Mare. Sannicolau Mare – German, a devenit un cartier al orașului, denumit Comuna Germană.

Cu ocazia licitării fondului de animale și bunuri în 1781 contele Nako Cristof și Cziril au cumpărat cea mai parte a domeniului Sannicolau Mare. În aceeași perioadă au loc și primele colonizări de unguri în satele învecinate precum Pordeanu, Cherestur, Cheglevici care erau mari cultivatori de tutun iar pe lângă unguri au apărut evrei, slovaci, bulgari, majoritatea aduși de contele Nako.

Începând cu anii 1867 ai dualismului austro-ungar, cu toate greutățile întâmpinate, localitatea și-a continuat dezvoltarea economică, socială și culturală. Astfel între anii 1867-1918 apar zeci de ateliere, manufacturi, bănci, brutării, măcelării, medici și veterinari, pielării, rotari, tâmplari, negustori de vite, zidari, viticultori, agricultori, precum și o fabrică de bere, de cărămidă și țiglă.

Mai apar de asemenea librării, țesătorii, farmacii și o serie de meseriași precum mecanici, croitori, coșari, frânghieri, ceasornicari și lăcătuși.

În perioada anilor 1894-1919 se dezvoltă învățământul, cultura, viața spirituală și confesională, creându-se un spațiu propice dezvoltării comunității, reușind să se diminueze contradicțiile și ilegalitățile dintre minoritățile mixte, ceea ce va da localității un spirit de toleranță mai mare.

Anii primului război mondial 1914-1918 aduc multiple dificultăți în viața populației sânmiclăușene. O parte a locuitorilor se lovesc de lipsuri, asigurându-și cu greu cele necesare traiului datorită scumpirilor mari și a speculei când s-au introdus prețurile maxime.

Prețul pâinii a crescut de patru ori, al făinii de șapte ori, iar al cartofilor de paisprezece ori. Pe baza unor legi excepționale au fost suprimate aproape total și puținele libertăți cetățenești existente. Din oraș au fost trimiși pe front 150 de bărbați din care 80 au murit, în cinstea lor ridicându-se o capelă în curtea bisericii ortodoxe. Numeroasele lipsuri materiale și pierderile umane au provocat mari nemulțumiri și agitații sociale.

La sfârșitul anului 1917 și populația sânmiclăușană militează prin diverse forme la încetarea războiului, încheierea păcii și ameliorarea condițiilor de trai și înființează gărzii locale românești, germane, maghiare și sârbe, iar prin reprezentanții Partidului Social Democrat din Ungaria, la Timișoara în 31.10.1918 și cu ajutorul intelectualilor din Banat se proclamă Republica Autonomă Bănățeană.(18)

Perioada interbelică a însemnat pentru Sânnicolau Mare o etapă de remarcabil progres economic, edilitar, cultural și spiritual. Integrat alături de celelalte localități timișene în România Mare, care aveau un regim democratic, Sânnicolau Mare se va impune ca un centru urban polarizator pentru localitățile din partea cea mai vestică a țării. Aici viața publică devine mai complexă și dinamică în care toleranța și conviețuirea etnică și confesională se asociază cu un spirit creator în toate domeniile, iar prin Constituția din 1923 se asigura respectarea drepturilor tuturor cetățenilor indiferent de naționalitate, orașul devenind un model de conviețuire bazat pe respect reciproc.

În viața localității apare un nou suflu cultural prin dezvoltarea formațiilor de cultură, coruri, echipe de dansuri și orchestre. Învățământul ajunge să joace un rol important în cadrul orașului, iar în domeniul agriculturii apare reforma agrară din 1921, ce prevedea amenajarea terenului prin desecări și aplicarea unor tehnologii și tehnici noi.

Din 1921 devine centru de plasă cu următoarele instituții: pretură, tribunal, primărie, spital, iar prin buletinul oficial 148 din 29.06.1942 a fost declarat oraș.

Intrarea României în al doilea război mondial în 1941 aduce asupra populației multiple neajunsuri și greutăți, bărbații fiind trimiși pe front, iar produsele și mărfurile erau destinate războiului.

Începând cu 18 martie 1941, populația evreiască, din oraș este obligată să plece după ce li s-au expropriat bunurile.

Această plecare forțată a evreilor se înscrie ca pagina neagră în istoria aceluși timp și a orașului, când după o conviețuire de aproape 100 de ani, acești locuitori sunt obligați să lase agoniseala și să plece o parte în Israel sau în alte zone ale Europei și Americii.

Evreii, alături de celălalte naționalități, și-au adus contribuția lor la dezvoltarea localității, fiind renumiți în afaceri și mai ales în comerț. Din numărul de 400 de evrei în anul 1921, în septembrie 1941, mai erau doar 30 de familii, care au fost dislocate.

În primăvara anului 1944 și pe teritoriul orașului au sosit familii de refugiați din Basarabia, Bucovina și Moldova. Începând cu luna iunie 1944, războiul se abate și asupra orașului trecând prin toate fazele confruntării dintre nemți pe de o parte și forțele aliate pe de cealaltă parte.

Schimbările după 1989, au dus în prima fază la destule convulsii și neînțelegeri, care au fost depășite, respectând tradiția locului – fără violență. În zilele revoluției nu au fost morți sau răniți ci doar confruntări pașnice fără urmări grave.

Începând din 1990, viața orașului începe să se schimbe, dorul de libertate fiind cea mai mare realizare, când părinții și rudele puteau să se revadă cu cei plecați în Europa și America. Anul 1990 va marca începutul perioadei de tranziție de la socialism la capitalism, la o economie de piață, perioadă extrem de grea pentru cea mai mare parte a populației orașului.

Începând cu anul 1997, prin voia lui Dumnezeu și datorită poziției sale și a oamenilor săi, au început să apară investitorii străini, care au înființat firme ce au renume pe piața mondială, dar îi firme mici îi mijlocii, de diferite profiluri, fapt ce va face ca șomajul să fie eliminat. Acestea vor duce la dezvoltarea orașului sub toate aspectele, începând cu apariția multor, magazine, buticuri, brutării, autoservisuri, coafuri, restaurante, baruri striptesse etc. Se înființează primele asociații agricole, fie juridice, fie familiale, unele având capital străin, italian îi german.

În anul 2000 se deschide la Cenad (la 14 km.) un punct de trecere a frontierei internațional, care din 2004 va fi folosit și pentru traficul greu

Deschiderea PTF Cenad a făcut ca din nou, orașul să fie conectat prin vechiul drum european ce leagă Timișoara de Budapesta și Viena, ceea ce va face ca orașul să aibă un viitor frumos.

Rolul acestei generații ce trăiește acum, la începutul mileniului al III lea, este acela de a face ca această vatră străbună, ce poartă numele Sfântului Mare Ierarh Nicolaie, să fie demnă atât de trecutul său zbuciumat, dar mai ales de prezentul și viitorul său, astfel ca generațiile viitoare, să trăiască mai bine, într-o oază de pace și liniște, cu toleranță și respectul față de semeni și cu credință în mântuitorul nostru Isus Hristos.

Orașul Sannicolau Mare împreună cu împrejurimile au un relief caracteristic de câmpie cu o altitudine medie de 85 m. Partea cea mai ridicată apare la est și la sud de oraș, iar partea cea mai joasă apare în Aranca .

"Pământul natal să-ti fie sacru. Străduiește-te să-i faci cinste, să-i fi de folos. Sannicolaul este acest pământ!" (Revai Miklos).

"Cântecul este o porțișă către libertate "!" (Bela Bartok)

1.3 CADRUL NATURAL

RELIEFUL

Orașul este așezat în câmpia joasă a canalului Aranca. Aceasta este în general plană doar ușor fragmentată, ca rezultat al eroziunii apei din perioada când Mureșul a mai putut revărsa, (în prezent nu mai este posibil), și al depunerii neuniforme de material aluvionar .

Teritoriul este amplasat în Câmpia Mureșului care este formă tipică de subsidență fluvio-lacustră, cu văi puțin adânci cu albiei părăsite rezultate în urma regularizării cursurilor de apă și a desecării cu latitudine cuprinsă între 80-85 m. partea N este situată în fosta luncă a Mureșului iar partea de S în fosta luncă a vechiului pârâu Aranca, astăzi regularizat și canalizat

Pe teritoriul orașului se află niște ridicături care au direcția SV-NE, ce se continuă spre comuna Saravale. Cea mai importantă dintre aceste „hunci” (ridicături) se află pe fosta linie de hotar între orașul Sannicolau Mare și fosta comuna Sannicolau German (în prezent încorporată orașului) la sud de drumul Dudeștii Vechi – Tomnatic și se numește Hunca Farchii . Cea mai importantă resursă naturală este apa geotermală ce se întrebuințează în sere , la topitoriile de cânepă și la încălzitul locuințelor .

În funcție de potențialul energetic s-a realizat o grupare de 4 centre. Astfel grupa cu potențialul cel mai mare (70% din totalul județului Timiș) însumează următoarele areale: Sannicolau Mare, Tomnatic, Lovrin și Jimbolia. La grupa a doua se încadrează: Grabați, Cherestur, Teremia Mare, Variaș și Saravale. La a treia grupă: Deta, Iecea Mare și Șandra. Petrolul și gazele naturale au fost descoperite în Câmpia Arancăi la Cherestur, Cheglevici, Dudeștii Vechi și Teremia Mare . În cadrul orașului Sannicolau Mare s-a creat cea mai mare rețea hidrografică din țară astfel că toată suprafața agricolă este compartimentată și înconjurată de canale de irigații și de desecare cu mare eficiență în producția agricolă .

CLIMA

Orașul Sânnicolau Mare, prin poziția sa matematică-2037 longitudine și 4604 latitudine-din cadrul continentului Europa, se încadrează în condițiile climatului temperat –continental cu predominarea maselor de aer maritim și a celor continentale de origine estică la care se adaugă masele de aer cald ce traversează Marea Mediterană și a unor mase de aer rece polar.

Circulația vestică persistă atât în perioada rece cât și în perioada caldă a anului și se caracterizează prin ierni blânde cu precipitații lichide.

Circulația polară este determinată de ciclonii din nordul Oceanului Atlantic și se caracterizează prin scăderi de temperatură, nebulozitate accentuată și precipitații sub formă de averse, iar iarna ninsorile sunt însoțite de intensificări ale vântului.

Circulația tropicală determină ierni blânde și cantități însemnate de precipitații iar vara o vreme instabilă cu averse și descărcări electrice.

Temperatura aerului –Temperatura medie anuală este de 10,70C însă aceasta poate depăși uneori 110C, ca de exemplu în anul 1950 când a fost de 11,90C. Temperatura medie anuală poate să scadă sub 100C ca în anul 1956 când s-au înregistrat doar 9,50C(11).

- Temperaturile medii sezoniere sunt următoarele: primăvara 110C (aprilie); vara 210C (iulie); toamna 11,80C (octombrie);iarna 1,40C (ianuarie).
- Temperaturi medii lunare sub 00C se Înregistrează abia în lunile ianuarie (-1,40C) și februarie (-0,10C).
- Amplitudinea termică medie anuală este de 23,30C (adică diferența de temperatură între luna ianuarie –1,40C și luna iulie 21,90C).
- Temperaturile extreme sunt importante pentru adaptarea unor măsuri de protecție în sectoarele în care este nevoie. Temperatura maximă absolută s-a înregistrat la 6 iulie 1956:40,50C, iar temperatura minimă absolută s-a înregistrat la 13 februarie 1935:-300C astfel că amplitudinea termică absolută este de 70,50C (11).

Frecvența zilelor cu diferite temperaturi caracteristice -Numărul zilelor de îngheț este de 46-49/an iar primul îngheț se înregistrează la jumătatea lunii octombrie iar ultimul la jumătatea lunii aprilie.Numărul zilelor de iarnă (temperatura maximă < 00C) este redus datorită influenței aerului maritim cald și umed. Cele mai multe zile de iarnă se înregistrează în luna ianuarie Numărul zilelor tropicale (temperatura maximă > 300C) depășește 350C fiind caracteristice lunilor iulie și august.

Precipitațiile atmosferice -Cantitatea medie anuală este de 535,3 mm/an .Cantitatea maximă anuală a fost de 757mm/an în anul 1955,iar cantitatea minimă de precipitații a fost de 464mm/an în anul 1961. În cursul unui an, cele mai bogate precipitații cad în luna iunie (69,5mm), iar cele mai reduse în luna februarie(29,1mm).Pe anotimpuri precipitațiile se repartizează astfel : primăvara 134,5mm; vara 171,2mm; toamna 132,8mm iar iarna 89,8mm(11)

Cantitati medii lunare si multianuale de precipitatii (2002) (12)

Stratul de zăpadă - Iarna este de obicei mai săracă în zăpadă, solul fiind acoperit în medie 30 de zile /an, din care 15 zile în luna ianuarie.

Vânturile dominante sunt cele din vest și nord -vest, care aduc precipitații sub formă de averse și cele de sud -est, care sunt uscate.

În luna iunie domină vântul de nord- vest ce are o pondere de 25% din totalul vânturilor; în luna septembrie domină vânturile de sud- est cu o pondere de 21,5% iar vântul de sud are cea mai scăzută frecvență și bat mai ales în lunile aprilie și mai.

FLORA ȘI FAUNA

Vegetația

Activitățile umane au produs modificări majore în fizionomia covorului vegetal prin extinderea terenurilor agricole și diminuarea vegetației naturale.

În Câmpia Arancăi se întâlnesc elemente de floră similare cu cele ale întregii Câmpii de Vest dar aici apar mai multe specii (în Banat există circa 21.000 de specii reprezentând 2/3 din flora țării). Elementele din cadrul Câmpiei Aranca au diverse obârșii geografice precum: europene, euroasiatice, balcanice, mediteraneene și circumpolare.

În lunca canalului Aranca apar terenuri agricole dar și pajiști mezofile: iarba câmpului (*Agrostis tenuis*), coada vulpii (*Alopicurus pratensis*), firuța (*Poa pratensis*), păiușul de livadă (*Festuca pratensis*), specii de trifoi (*Trifolium pratensis*), lucernă sălbatică (*Medicago arabica*), iar dintre arbori: salcia (*Salix alba*), plopul (*Populus nigra*).

Hotarul orașului Sânnicolau Mare se poate încadra ca tip de vegetație la stepă, silvostepă și pădure de stejar. În zona de stepă, stratul ierbos este constituit din toporași (*Viola odorata*), viorele (*Scilla bifolia*), ghiocci (*Galanthus nivalis*).

Structura floristică a silvostepeii cuprinde stejar penduculat (*Quercus robur*), stejar pufos (*Quercus pubescens*), plopul alb (*Populus alba*).

În cadrul pădurii de stejar apar pe lângă stejar și specii ca ulmul (*Ulmus minor*) și plopul (*Fraxinus angustifolia*).

În localitate între anii 1970-1981 au existat plantații de trandafiri de peste 20.000 de specii, orașul devenind simbolic „orașul trandafirilor”. Cele mai cultivate specii de trandafiri au fost: trandafirul Rosa Indica, Rosa Multicolor, Rosa Alb, Rosa Centifalia, Rosa Semperflorens. La aceste specii de trandafir se mai adaugă gura leului (Antirrhinum majus), bănuți (Bellis pernnis), precum și alte specii care s-au adaptat foarte bine la condițiile climatice ale localității.

Aceste flori sunt cultivate în grădini, parcuri și spații verzi. În parcurile orașului se mai întâlnesc și specii străine precum Ginkgo biloba, originar din China, iar dintre speciile de conifere apare tisa (Taxus bacata).

Vegetația din zona orașului Sânnicolau

Mare este specifică zonei de câmpie. Câmpia Arancăi este o câmpie joasă de divagare, cu arii mlăștinoase, brațe și meandre părăsite, canale de divagare și grinduri.

Pădurile în județul Timiș sunt destul de rare și majoritatea se află în est (păduri de brad, molid și fag). În alte zone ale județului există păduri mici de gârniță, stejar și cer iar în lunci se găsesc plopi și sălcii.

Învelișul biotic al suprafeței teritoriului localității, prin componența și extensiune, a influențat puternic existența și activitatea locuitorilor. El, a avut și are un rol deosebit în viața comunității, deoarece continuă să asigure esența alimentației prin produse vegetale și animale și mai contribuie ca materie primă pentru industrie.

În zona sunt pășuni și fânețe folosite pentru creșterea animalelor existând și pășuni amenajate lângă fermele agro-zootehnice. Orașul Sânnicolau Mare dispune de ape geotermale pentru tratamentul balnear dar, fie din lipsă de fonduri, fie din cauze subiective, nu sunt valorificate, ceea ce reprezintă o mare pierdere pentru oraș. Învelișul biotic al zonei, cu toate că a fost favorabil, a îngreunat unele activități economice, datorită neaplicării raționale a protecției mediului înconjurător.

Zona localității pe timpul verii se confruntă cu o invazie de țânțari care provin de pe canalul Aranca, ce depozitează multe reziduuri din cauza neîntreținerii. Dacă acest canal ar fi modernizat și amenajat, orașul ar semăna cu marile orașe așezate pe râuri și fluvii, și ar fi unul dintre cele mai frumoase orașe din regiune.

Activitățile umane au produs modificări majore în fizionomia covorului vegetal prin extinderea terenurilor agricole și diminuarea vegetației naturale.

În câmpia Arancăi se întâlnesc elemente de floră similare cu cele ale întregii Câmpii de Vest dar aici apar mai multe specii (în Banat există circa 21.000 de specii reprezentând 2/3 din flora țării). Elementele din cadrul Câmpiei Aranca au diverse obârșii geografice precum : europene, euro-asiatice, balcanice, mediteraneene și circumpolare.

În lunca Arancăi apar terenuri agricole dar și pajiști mezofile: iarba câmpului (*Agrostis Tenius*), coada vulpii (*Alopicurus Pratensis*), firuța (*Poa Pratensis*), păiușul de livadă (*Festuca Pratensis*), specii de trifoi (*Trifolium Pratensis*), lucernă sălbatică (*Medicago Arabica*), iar dintre arbori: salcia (*Salix Alba*) și plopul (*Populus Nigra*).

Hotarul orașului Sânnicolau Mare se poate încadra ca tip de vegetație la stepă, silvostepă și pădure de stejar. În zona de stepă, stratul ierbos este constituit din toporași (*Viola Odorata*), viorele (*Scila Bifolia*), ghiocei (*Galanthus Nivalis*). Structura floristică a silvostepii cuprinde stejar penduculat (*Quercus Robur*), stejar pufos (*Quercus Pubescens*), plopul alb (*Populus Alba*). În cadrul pădurii de stejar apar pe lângă stejar și specii ca ulmul (*Ulmus Minor*) și plopul (*Fraxinus Angustifolia*).

Situația spațiilor verzi³

Orașul Sânnicolau Mare nu are o rețea coerentă de spații plantate publice. Singurul parc amenajat este Parcul Copiilor care se află în apropiere de centrul orașului. Arterele principale din centru au spațiu verde amenajat în zona mediană a străzilor și pe marginea trotuarelor. Orașul este în mare parte compus din cartiere de case, majoritatea acestora au retragere suficientă de la stradă oferind loc pentru implementarea unui sistem de scurgere a apelor și de realizare a unor spații verzi lângă trotuar.

Spațiile verzi existente se regăsesc sub formă de parcuri, scuaruri, amenajări pentru sport și plantații de aliniament.

În nord estul orașului există două lacuri mici. Lacul de lângă Drumul Cenadului ar putea fi transformat într-un parc public prin amenajarea de piste de bicicliști în jurul lacului, bănci pe malul apei și zone plantate cu flori. Orașul este traversat de pârâul Aranca, lunca acestui curs de apă este momentan neamenajată și are un aspect neplăcut. Zona pârâului prezintă interes în scopul de a se amenaja piste de cicliști și bănci pe ambele maluri.

Poluarea fonică

Poluarea fonică poate fi generată de surse naturale și surse artificiale. Oamenii sunt afectați mai puternic de poluarea fonică artificială, generată de activitățile omenești care se desfășoară în zonă. Principalele surse de poluare fonică sunt traficul auto, traficul feroviar, zgomotul generat de industrie, zgomotul generat de construcții, etc.

³Planul de mobilitate urbana durabilă.

Orașul Sânnicolau Mare este traversat de două drumuri naționale importante DN 59C și, respectiv DN 6. Traficul greu spre și dinspre Ungaria, din cauza lipsei unei variante ocolitoare, traversează orașul și reprezintă sursa principală de poluare fonică.

Străzile cel mai afectate sunt pe traseul : Drumul Cenadului – Strada Horia – Strada Timișoarei (acestea coincid cu ruta DN 6) și Drumul Cenadului – Calea lui Traian – Strada Mihai Viteazul – Strada Republicii – Strada Timișoarei. Traficul de tranzit îngreunează circulația traficului urban și reprezintă o sursă suplimentară de poluare a aerului, accidente rutiere iar traficul greu degradează suprafața rutieră din oraș.

Devierea traficului greu pe străzi secundare pentru a preveni congestia de pe arterele principale nu reprezintă o soluție viabilă. Capacitatea portantă a străzilor secundare este insuficientă pentru a prelua trafic greu.

Discomfortul creat cetățenilor orașului Sânnicolau Mare și degradarea străzilor din cauza traficului greu sunt motiv suficient pentru a justifica realizarea unei variante ocolitoare. Zona centrală a orașului ar trebui să fie desemnată ca zonă exclusivă pentru traficul pietonal iar traficul să fie deviat pe străzile care ocolesc centrul.

Considerente

Principalele probleme ale orașului Sânnicolau Mare sunt generate de traficul de tranzit. DN 6 traversează orașul Sânnicolau Mare de la nord la sud, acest drum național este de o importanță deosebită deoarece asigură legătură cu Ungaria.

Traficul de tranzit este o sursă majoră de poluare a aerului din cauza noxelor, poluare fonică din cauza traficului intens și discomfort cetățenilor din cauza congestiei din trafic. Lipsa facilităților necesare pentru desfășurarea traficului pietonal și cu bicicletele reprezintă altă problemă pentru oraș.

Această problemă ar fi rezolvată dacă ar fi realizată o variantă ocolitoare a orașului care să preia traficul de tranzit și să-l devieze din oraș. Dezvoltarea unei rețele de piste pentru bicicliști și restricționarea traficului auto în centrul orașului ar amplifica efectele benefice generate de varianta ocolitoare și ar crește potențialul economic al centrului. Suprafața ocupată de situri naturale protejate prin lege este redusă, zona afectată de acestea se află în nordul localității.

Pe teritoriul ariilor naturale protejate, accesul public cu mijloace motorizate este permis numai pe căile de circulație rutieră amenajate – pe drumurile naționale, județene și comunale existente, pe drumurile de exploatare agricole (de proprietarii/deținătorii de teren agricol și personalul angajat de aceștia pentru cultivarea/întreținerea terenului). Din acest motiv trebuie promovate mijloacele de transport ecologice și prevăzute piste pentru biciclete.

Accesibilitate

Accesibilitatea este definită ca nivel de calitate a călătoriei sau ca abilitatea de a ajunge la bunurile, serviciile și activitățile dorite de toți locuitorii. Una dintre axiomele orașului este accesibilitatea lui : cetățenii trebuie să aibă posibilitatea de a accesa facilitățile orașului pentru a-și desfășura activitățile cotidiene.

Accesibilitatea necesită mobilitate, care este reprezentată prin abilitatea și ușurința cu care oamenii, bunurile și serviciile pot fi mișcate. Accesibilitatea depinde de mobilitate și vice-versa și reprezintă baza oricărui sistem integrat de transport. Accesibilitatea unei zone poate să aibă un impact semnificativ asupra dezvoltării economice a zonei sau a nivelului de trai a cetățenilor.

O accesibilitate mai bună crește calitatea vieții și generează dezvoltarea socială și economică, prin acces îmbunătățit la educație, locuri de muncă, servicii urbane, cultură și alte persoane, asigură o mai bună integrare a categoriilor sociale cu risc crescut de izolare.

Din figura de mai sus se observă ca mersul pe jos și cu bicicleta oferă accesibilitate satisfăcătoare în zona centrală a orașului unde se desfășoară principalele activități socio-economice.

Accesibilitatea către zona centrală este prezentată în detaliu, în tabelul următor:

	Acces populație activă	Acces dinspre școli
Acces (min)	Mers pe jos	Mers pe jos
3	3%	3%
6	5%	6%
9	8%	7%
12	12%	13%
15	14%	15%
20	17%	17%
30	22%	21%
40	15%	13%
50	4%	5%

FAUNA

Fauna este de tip central european cu elemente submediteraneene, cu pătrunderi și amestec de specii venite din nord, sud și vestul țării. Asociațiile faunistice sunt specifice silvostepii și pădurii de stejar. Fauna stepii și silvostepii se caracterizează prin prezența rozătoarelor precum popândăul (*Citellus citellus*), hârciogul (*Cricetus cricetus*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), iar dintre păsări: turturica (*Streptopelia turtur*), privighetoarea (*Luscinia megarhynchos*), prepelița (*Coturnix coturnix*) și potârnichea (*Perdix perdix*).

În lunca Arancăi și în mlaștinile din jurul orașului trăiesc numeroase specii de rațe sălbatice, găște, stârci între care țigănușul (*Plegadis falcinellus*), buhaiul de baltă (*Bombina bombina*), iar dintre animalele cu blană prețioasă apare vidra (*Lutra lutra*).

Fauna de pădure e reprezentată prin căprioară , vulpe, iepure și veveriță, iar dintre păsări sunt aceleași prezente și în stepă și silvostepă.

Fauna piscicolă prezentă în canalul Aranca și în Mureș cuprinde somnul pitic (*Silurus glanis*), crapul (*Cyprinus caprio*), știuca (*Esox lucius*), carasul (*Carassius auratus gibelio*), țiparul (*Angiullo*) și oblețul (*Atburnus alburnus*).

PEDOLOGIE

Solurile sunt corelate cu roca , clima și vegetația și sunt foarte variate .Solurile din cadrul zonei Aranca prezintă mai multe caractere comune : toate solurile au aceeași rocă mamă la bază – aluviunile și cu mici excepții loessul pe loess- urile mai ridicate ; toate solurile actuale se găsesc într-un stadiu de evoluție secundară, conțin un procent ridicat de săruri ușor solubile . În funcție de aceste caractere și de formele geomorfologice, solurile se împart în două grupe solurile de luncă și solurile de terasă. Solurile din cadrul acestei grupe sunt formate exclusiv pe aluviuni și au evoluat sub influența directă a apei freactice. În cadrul acestei grupe se deosebesc mai multe tipuri genetice de soluri :

a)**Solurile aluviale** ce ocupă o suprafață de 3.800 ha și se află în imediata apropiere a văilor Aranca și Galațca .

Lăcoviștele ocupă suprafețe destul de mari în zona administrativă a orașului, mai ales în lunca Mureșului și a canalului Aranca. Se întâlnește mai ales lăcoviștea propriu-zisă cu variațiile asfaltoidă, plumburie și brună, iar pe suprafețe mai mici lăcoviștea salinizată și lacoviști cernoziomice .

Sărăturile cuprind solonceacuri, solonețuri și solodiu cu diferite forme de creștere .

b) **Solurile de terasă** ocupă aproape în întregime terenurile mai ridicate. În cadrul acestei grupe apar mai multe tipuri genetice

Cernoziomul cafeniu ce ocupă o suprafață de 3.200 ha ; cernoziomul ciocolatiu cu o suprafață de 31.850 ha ; cernoziomul brun cu o suprafață de 3.100 ha ; cernoziom lăcoviștit ce se întinde pe o suprafață de 7.100 ha și cernoziomul salinizat pe o suprafață de 1.200 ha .

În cadrul orașului Sânnicolau Mare grupa solurilor de luncă ocupă circa 35%, iar grupa solurilor de terasă circa 65%. Din punct de vedere agricol sunt soluri ușor de lucrat și foarte productive, în afară de cele salinizate și lăcoviștile. De asemenea sunt irigabile solurile cafenii și ciocolatii și cernoziomul brun, dar care se irigă doar cu cantități mici de apă fiind la început de degradare . Influența și acțiunea în timp a factorilor pedogenetici (relief, rocă climă, hidrologie,), ca și intervenția omului prin importantele lucrări hidroameliorative începute cu mai bine de 200 ani în urmă, au determinat existența unei cuverturi de sol de o accentuată complexitate și diversitate.

Terenul agricol al orașului se constituie din următoarele folosințe: arabil 10.768,0 ha, pășuni 11701 ha, vii 3,3 ha și livezi 387,3 ha.

Referitor la încadrarea în clase de calitate (fertilitate), pentru categoria de folosință "arabil", a terenurilor agricole se prezintă astfel: cl. I 480,6 ha (3,9%), cl. a-II-a 6132,0 ha (49,5%), cl. a-III-a 4355,0 ha (35,2%), cl. a-IV-a 1060,0 ha (8,6%), cl. a-V-a 350,7 ha (2,8%).

Factorii limitativi care grevează asupra calității pământului în această zonă sunt dimensionați de fenomenul de sărăturare severă-moderată (salinizare 0,15% din suprafață și alcalizare 0,29%) și sărăturare redusă (salinizare 7,09% și alcalizare 18,13%) de conținutul redus în humus (7,27%), de textura argiloasă (moderată 20,22% și redusă 45,69%) și de tasare (severă 11,39%, moderată 10,43%, redusă 52,63%).

Ameliorarea și valorificarea potențialului productiv al pământului se pot realiza în condițiile abordării integrate a măsurilor hidroameliorative cu cele agropedoameliorative și culturale curente care vor viza asigurarea unui regim aerohidric în sol la parametri optimi de funcționalitate, cât și prin introducerea de noi sisteme tehnologice de conservare și de adaptare a tehnologiilor culturale curente la specificul condițiilor pedoclimatice.

HIDROGRAFIA

În zona Aranca, hidrografia este rezultatul acțiunii combinate ale factorilor climatici, hidrografici, morfologici și geologici.

Morfologia terenului influențează adâncimea și drenajul apei freatică, factorii climatici și hidrografici influențează alimentarea, drenarea și variațiile nivelului apei freatică, iar factorul geologic determină existența stratului freatic și a straturilor acvifere de adâncime.

Dintre acești factori, numai factorul climatic este considerat uniform pentru întreaga zonă, ceilalți factori fiind diferiți de la o zonă la alta. Astfel condițiile de alimentare și drenare diferă în lunca Mureșului față de terasă și câmpie.

Colectorul principal al Câmpiei Aranca este Aranca, ce se varsă în Tisa. Canalul Aranca este instalat pe fostele albie ale Mureșului și dispune de un areal de divagare înainte de îndiguire. Izvorăște din lunca Mureșului, de la Felnac (unde începe digul Mureșului) și se varsă în Tisa

Sistemul hidrotehnic Sannicolau Mare

Canalul Aranca traversează Sannicolau Mare și avea în trecut ca scop evacuarea apei din terenurile inundate, fiind lărgit și adâncit în anii 1959 și 1960.

Pe teritoriul orașului are o lungime de 10km și 532 m și o lățime variind între 6 și 16 m și o adâncime cuprinsă între 1 – 3 m. Panta este de 0,1-0,15 km, iar diferența de nivel între punctele de intrare (E) și (U) din oraș este de 2,5 m. Debitul maxim se înregistrează primăvara, iar debitul minim vara .

Sistemul de desecare Aranca IV al orașului Sânnicolau Mare are o suprafață de 31.480 ha, având un număr de 34 de puțuri, fiecare cu o suprafață de 926 ha dintre care șapte puțuri sunt în funcțiune, iar nouă sunt defecte .

În regiunea Aranca apa freatică contribuie la excesul de apă din sol, dar numai până la adâncimea de 2 m; de la adâncimea de 2,3 m apa freatică nu mai are influență asupra solului, dar contribuie la alimentarea lui în timpul secetei. Alimentarea canalului cu apă se face din precipitații, izvoare de apă subterană și din ape arteziene .

Întreaga suprafață a orașului și chiar a împrejurimilor este apărată împotriva inundațiilor, a apelor râului Mureș de digul ce însoțește Mureșul, având o siguranță de cel puțin 1m față de apele maxime ale Mureșului .

Râul Mureș străbate județul Timiș prin partea sa nordică pe o lungime de 42 km de la Periam Port la Cenad, fiind îndiguit pe întreaga sa lungime. La sud de Mureș, de la nord-est către sud-vest curge Aranca pe o lungime totală de 104 km, din care 65 km în cuprinsul județului Timiș. Râul Aranca are un curs domol și se suprapune peste un vechi curs al Mureșului .

Principalul curs de apă din vecinătatea orașului este râul Mureș. Canalul Mureșanul este un afluent al Arancăi ce izvorăște din lunca Mureșului și care ulterior este amenajat ca și canal de irigații agricole. Alt curs de apă din zona este canalul Silva care face parte din sistemul hidrotehnic al orașului Sânnicolau Mare și este un canal principal de distribuție a apei pompate de la stația de pompare de pe râul Mureș.

Sistemul de captare, aducțiune și de distribuție a apei potabile este format din :

- Nouă foraje cu o capacitate totală de 290 m³/oră;
- Coloane de aducțiune de 350 mm pe o lungime de 17 km;
- Coloane de aducțiune de 600 mm pe o lungime de 17 km;
- Un bazin de acumulare cu o capacitate de 250 m³;
- Un bazin de acumulare cu o capacitate de 2.000 m³;

Rețele de distribuție pe o lungime de 41 km (35 km din oțel, 1 km din azbociment și 5 km din alte materiale).

Există 1.480 cișmele stradale, 2.820 cișmele de curte și 4.176 de locuințe racordate la rețeaua de apă curentă.

Sistemul de canalizare al orașului a fost realizat târziu, după anul 1970 dar precedând acest sistem a existat o rețea de canale construite din cărămidă cu scopul preluării apelor în fose mari.

Sistemul de canalizare existent este compus din :

- 5 stații de pompare intermediară;
- stație de epurare;
- Rețeaua de canalizare a cărei lungime este de 88 km;
- Străzi canalizate pe o lungime de 61 km.

Acest sistem deservește un număr de 13.300 de locuitori, având o producție medie lunară de 24.510 m³. Cantitatea medie a apei uzate este de 1.000 m³, iar cantitatea medie a apei uzate evacuate în mediu prin epurare mecanică și biologică este de 1.000 m³/oră. Peste 60% din locuințe folosesc fosele absorbante, care sunt golite cu vidanțele serviciului public, astfel se recomandă implementarea de proiecte pentru extinderea rețelei de canalizare a orașului.

Arii naturale protejate

Pe teritoriul orașul Sânnicolau Mare au fost identificate doua arii naturale protejate de interes comunitar :

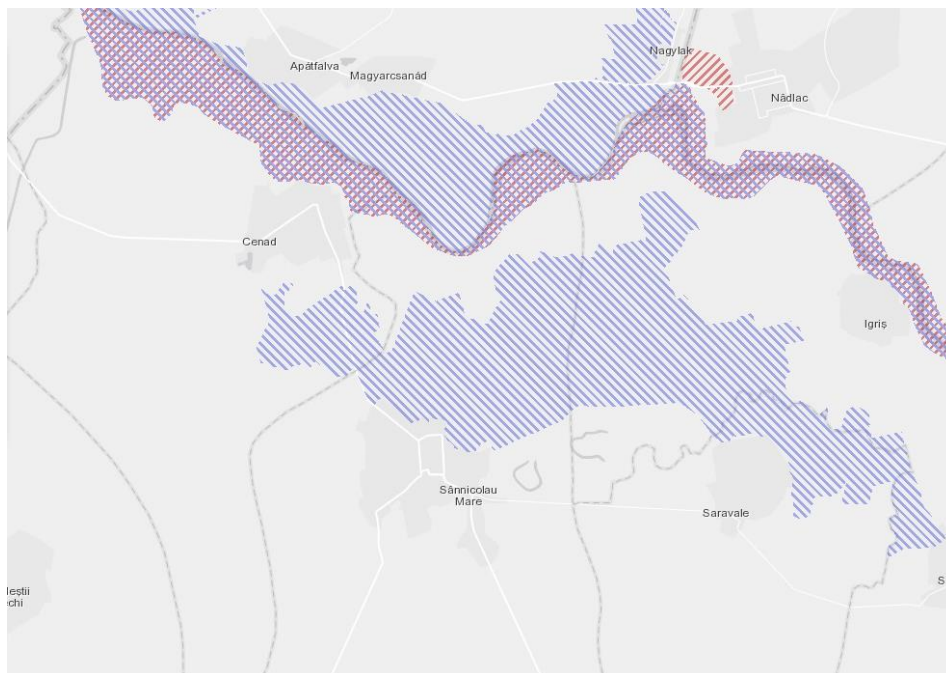
A. Situri de importanță comunitară (SCI) cuprinse integral în județul Timiș:

- ROSCI0345 Pajiștea Cenad.

B. Arii de protecție specială avifaunistică (SPA) cu suprafețe cuprinse și în județul Timiș:

- ROSPA0069 Lunca Muresului Inferior.

În figura următoare este reprezentată cu dungi albastre Pajiștea Cenadului iar la nord de aceasta este reprezentată cu caroiaj roșu Lunca Muresului Inferior.

ROSCI0345 – Pajiștea Cenad

Pajiștea Cenad se situează la 46° 05' 37" latitudine nordică și 20° 41' 11" longitudine estică. Suprafața sitului este de 6.031 ha.

Județul Timiș: Cenad (5%), Saravale (34%), Sânnicolau Mare (11%), Sânpetru Mare (7%).

Clase de habitate: mlaștini, turbării, culturi (teren arabil), pășuni, alte terenuri arabile, vii și livezi.

Pajiștea Cenad este un sit important pentru stepe și mlaștini sărate.

ROSPA0069 – Lunca Mureșului Inferior

Lunca Mureșului inferior se situează la 46° 08' 45" latitudine nordică și 21° 07' 31" longitudine estică. Suprafața sitului este de 17.457 ha.

Județul Timiș: Cenad (13%), Periam (3%), Saravale (3%), Sânnicolau Mare (<1%), Sânpetru Mare (9%).

Această arie protejată face parte din județul Arad (83%) și județul Timiș (17%).

Clase de habitate: râuri, lacuri, mlaștini, turbării, culturi (teren arabil), pășuni, alte terenuri arabile, păduri de foioase, vii, livezi și habitate de păduri (păduri în tranziție).

Situl este format din : cursul râului Mureș cu lunca aferentă, pădurea, culturile agricole și pășuni. Râul Mureș prezintă fenomene de meandrare, cu frecvente zone inundabile și insule acoperite cu pădure. Pădurea este caducifoliată (stejarul și frasinul fiind principalele specii). Există o presiune naturală exercitată de Acer Negundo și Amrfa Fruticosa care au un impact negativ asupra speciilor autohtone. Nucul negru și plopul euro-american sunt speciile autohtone care în continuare se plantează în zonă, ocupând în anul 2006 cca. 6% din suprafața împădurită. Culturile agricole din vecinătatea și interiorul sitului sunt reprezentate de culturi de cereale păioase, porumb. Există o suprafață însemnată de pășuni pe care există suprapășunat cu oi.

Activitățile mai importante sunt : extracția de nisip și balast, extracția de țiței, agricultura, pășunatul, exploatarea forestieră, pescuitul sportiv și turismul de agrement.

Situl conține cel mai mare număr de specii de pește de pe întregul curs (cca. 55 specii) de la somn până la nisetru care apare accidental. De asemenea se remarcă numărul foarte mare de specii de păsări cca. 200, zona conținând cea mai mare populație de Riparia Riparia și Merops Apiaster de pe întregul curs al Mureșului.

Calitate și importanță

Pentru instituirea regimului de arie protejată, primii pași au fost realizați în anii 1970 când au fost făcute unele studii ale zonei Prundul Mare. Rezultatul acestor studii, o suprafață de 91,2 hectare din Prundul Mare a fost declarată rezervație naturală, urmând a fi protejată populația de stârcii cenușii care cuibăreau acolo.

Apoi în anul 1988, 12.000 ha din această zonă a fost declarată ca Zonă de Importanță Avifaunistică. Inițiativa de protejare a fost continuată de reprezentanți de la Agenția de Protecția Mediului din Arad și Direcția Silvică Arad și a culminat în anul 2005 când prin hotărâre de guvern a fost declarat Parcul Natural Lunca Mureșului și în anul 2006 când zona a fost desemnată pentru includerea în lista Ramsar a Zonelor Umede de Importanță Internațională.

Un ajutor semnificativ l-a constituit finanțarea obținută de Regia Națională a Pădurilor – RomSilva, respectiv Direcția Silvică Arad de la comunitatea europeană prin programul PHARE de cooperare transfrontalieră.

Prin derularea proiectului Protejarea și dezvoltarea luncii râului Mureș s-a putut realiza infrastructura ariei protejate. Din finanțarea proprie a Regiei Naționale a Pădurilor – RomSilva sau a Uniunii Europene au fost achiziționate echipamente de cercetare și monitorizare (620.000 euro) și se derulează numeroase activități de educație ecologică sau de promovare a ecoturismului.

Din luna noiembrie 2005 aria protejată are și o administrație aflată în subordinea Regiei Naționale a Pădurilor – RomSilva, alcătuită din 12 persoane care funcționează cu un buget anual de cca. 100.000 euro.

Repere Geografice si Turistice

Belșugul de înțelepciune, acumulat în miraculoasa memorie a locuitorilor acestei vetre străbune, numită tradiție, prin varietățile de formă ale culturii, concretizată în obiceiuri, datini, legende, credințe și neîntrecuta creație populară transmisă prin viu grai, din generație în generație, dovedește faptul, că aici a existat, permanent, un izvor nesecat de cultură, de dragoste și credință.

Oamenii acestei vetre, adăpându-se la acest izvor, au primit permanent imboldul de a comunica (graiul fiind factorul cel mai important al coeziunii sociale), voința de a intra în contact cu realitatea atât de variată, de a ști, de a afla, de a învăța și de a dori integrarea în viața comunității, nevoia de acțiune pentru triumful valorilor asupra nonvalorilor, toate acestea stabilind contactul cu predecesorii noi și vechi, cu întreg șirul celor care, prin ceața vremurilor, au vibrat într-o statornică solidaritate, în lupta împotriva răutății și nedreptății, iar prin tezaurul de poveste adunat în ungherele cugetelor, încă din copilărie, au contribuit la desăvârșirea acestui spațiu divin, Sânnicolau Mare .

Cultura sânmiclășeană, de-a lungul vremii, s-a manifestat prin creația populară, care a reprezentat bucuria vieții, ritmul unei ocupații libere în mijlocul naturii, prin crearea de frumusețe, în forme și culori, versuri, muzică și creație colectivă, care a început cu obștile țărănești și care îi deosebea pe români de populațiile de origine nordică sau apuseană.

Dezvoltarea culturii sânmiclașene nu este rezultatul unor idei de import, din Apus sau Orient, ci ea s-a născut din năzuințele culturale și politico-sociale proprii, din setea de

cultură și libertate socială, iar reformele, aplicate de Curte de la Viena, au creat condiții favorabile luptei pentru realizarea unor aspirații culturale și politico-sociale proprii.

Sânmiclăușenii, sub toate stăpânirile, supuși forței brutale, vor reuși să-și continue viața, cu toate piedicile puse permanent, pe drumul ascendent al dezvoltării sociale și culturale proprii, iar istoria localității este elocventă, în acest sens.

Pătrunderea iluminismului revoluționar francez și al iluminismului moderat german (Leibniz, Wolf), care preconiza înlăturarea nedreptăților sociale prin răspândirea culturii în popor, eliberarea omului din cătușele bisericii și ignoranței, reformarea societății, în numele rațiunii, culturii și a dreptului natural, a fost bine primit de intelectuali și masele populare din localitate, punând bazele, de mai târziu, a unei comunități moderne pe această vatră.

Sânmiclăușenii au putut beneficia și de ideile luminate ale Școlii Ardelene, care avea ca scop contribuția la ridicarea culturală, socială și politică a maselor la nivelul general european.

Bogăția culturală a așezării s-a transmis din generație în generație, fără o școală propriu-zisă, de la începuturile existenței acestei culturi, cu mult deci înaintea înființării oricărui fel de școală, apoi prin școala vetrei părintești, continuată cu școala vieții, a muncii, a vetrei satului, a mediului social-cultural în care și-au perindat viața urmașii generațiilor trecute.

Educația, învățământul, întărirea organismului, pregătirea pentru viață începe de timpuriu, încă din casa părintească. După educația familiei și a casei părintești urmează lărgirea orizontului, cu ulița copilăriei și grupul de joc, apoi satul și comunitatea sătească cu mediul geografic, social, cultural, cu mentalitatea, obiceiurile, tradițiile, cântecele, jocurile, portul și ocupațiile locuitorilor, năzuințele, aspirațiile lor de viață.

Cu cât era mai bogată viața familială și viața localității în obiceiuri, tradiții, cu atât era mai mare contribuția la îmbogățirea și deșteptarea minții tinerilor, fapt consemnat permanent, de-a lungul istoriei sale. Scopul educației nu este numai înmagazinarea multor cunoștințe, ci și formarea „omului de omenie”, noțiune rar întâlnită în alte limbi, însemnând ridicarea deasupra animalității, vrednicie, moralitate, demnitate, cumpătate, bunăvoință, onoare, vitejie, energie și finețe, înțelepciune nepretențioasă, pe scurt – frumusețe și integritate morală și fizică.

Primele forme organizate ale culturii, în localitate, încep în anul 1880, cu corul bărbătesc al meseriașilor, în 1910, cu corul german și în 1905, cu corul mixt, care cuprindea atât bărbați cât și femei.

În 1890, Dr. Nistor Oprean înființează despărțământul „Astra”, iar în 1900 înființează „Asociația învățătorilor ortodoksi români”. La 20 septembrie se înființează cu statut juridic „Reuniunea de cântări și lectură Doina” din Sânnicolau Mare, după 20 de ani de demersuri la Budapesta, pentru aprobarea statutului.

După Marea Unire, parlamentul român adoptă legea dreptului asociativ român (Leg. 21/1924), care a fost votată și de parlamentul României în 1992. Această lege a dat posibilitatea constituirii de forme asociative, la nivel local, pentru propagarea culturii și tradițiilor vieții sociale și economice.

În acest context, un rol mare revine aleșilor noștri în Consiliu Local și Primărie să înțeleagă că avem datoria morală să continuăm tradiția valoroasă a înaintașilor noștri, ce au dus faima acestui plai frumos. Cu toții trebuie să înțelegem, că o manifestare mai amplă și mai organizată a culturii, ne va da posibilitatea să ne integrăm în marea familie europeană.

Orașul Sânnicolau Mare ar putea deveni un centru cultural puternic, aici, în orașul cel mai vestic al Banatului și al României, deși e posibil, totul depine de cetățenii orașului.

Arhitectura

În ceea ce privește arhitectura, putem spune că localitatea s-a înscris cu clădirile sale, în curentele vremii, în special cele occidentale.

Castelul Nako nu poate fi încadrat, din punct de vedere arhitectural, într-un singur stil, dar a preluat din elementele de stil ale barocului și influențele romantismului, dându-i construcției o anumită ținută, care să impresioneze, fiind tipică micilor castele situate la periferia imperiului austro-ungar. Este o construcție ce datează de aproape 139 de ani și care s-a realizat pe baza planurilor unui antreprenor adus de la Viena. În perioada folosirii lui, de către groful Nako, în interiorul său se găseau valori inestimabile precum biblioteca cu peste 5.000 de volume și un altar Cinquecento.

În salonul domnesc, erau expuse picturi realizate de Franz Adam, Nako Kalmane, Lembach și Schrottsberg, dulapuri sculptate, copii ale tezaurului descoperit, precum și alte valori, care după anul 1919 dispar. Castelul a avut de-a lungul timpului diferite întrebuințări, iar în prezent funcționează Casa de Cultură și Muzeul Bela Bartok.

Clădiri cu vechime mare, construite între anii 1750-1890, se află în centrul orașului și ocupă o suprafață mare (Policlinica, Cinematograful, Fabrica de ciorapi, Spitalul, Judecătoria, Școala generală nr.1). Au elemente aparținând stilului gotic îmbinat cu baroc, cu forme neoromanoscentiste.

Erau construite după modelele clădirilor de la Viena și Budapesta.

Cea mai înaltă și impunătoare clădire, construită în anul 1824, este Biserica Catolică, ce se află în centrul orașului. Este construită de către contele Nako, trecut de la ortodoxism la catolicism, cu ajutorul românilor și a sârbilor iobagi din comună. Este zidită din cărămidă arsă, tencuită în stil romanic renaissance de către arhitectul Mar din Viena.

Are o lățime 50 m în exterior, 25 m în interior, iar înălțimea turnului este de 64 m. Zidurile, până la suprafața pământului, au o grosime de 8 m, iar în interior prezintă două rânduri de coloane puternice de cărămidă de 140 cm diametru, ce susțin bolta semicilindrică „borceaux”.(6)

Biserica are patru altare de marmură, închinată în onoarea Sfintei Tereza, Sfântului Ioan Nepamuk, Sfintei Ana și Sfântului Antonie. Sub altarul principal se află o criptă mare, în care sunt înmormântați și membrii ai familiei Nako.

Biserica Sârbă este a doua biserică ca mărime, fiind și cea mai veche, construită între anii 1783-1787.

Este o biserică cu forme arhitectonice elegante și cu dimensiuni de catedrală. Stilul este baroc vienez, o formă perimată a stilului bizantin și a celui romanic, la care s-a adus o serie de elemente macedo-române.

Are o formă dreptunghiulară și se termină la est cu absida pentagonală cu cinci laturi ale altarului. Este construită din cărămidă arsă, iar acoperișul din tablă galvanizată.

Biserica Ortodoxă-Română a fost construită între anii 1899-1903, și în planul bisericii se întâlnesc influențele bizantină și romano-lombardo-gotică, dând naștere stilului baroc vienez, adus în Banat de macedo-români.

Biserica este construită din cărămidă arsă, având lungime de 39,90 m, lățime la vest de 14,14 m, iar absida altarului cu o lățime de 10 m și lungime de 5,50 m.

Cele mai elegante forme și trăsături arhitectonice se găsesc la fațada vestică, unde este așezat zidul parțial al bisericii.

La colțul de nord vest al curții bisericii, se află monumentul eroilor ortodocși români din localitate, morți în războiul pentru întregirea neamului. Monumentul are forma unei capele boltite, deschisă în trei laturi.

Biserica Greco-Catolică este a patra ca mărime și a treia ca vechime, fiind construită în anul 1846 din cărămidă arsă, în stilul baroc, cu aceleași caracteristici în construcție și arhitectură.

Biserica Evanghelică este o biserică de dimensiuni reduse, construită în stil gotic, combinat cu cel baroc, cu trei turnuri, după modelul unei biserici din Hangos (Ungaria).

Mai există și alte biserici aparținând diferitelor culte, precum este Biserica pentecostală, o construcție nouă și modernă construită în 2003 cu o arhitectură modernă.

Calitatea vieții

În a doua jumătate a secolului 20 a început să fie discutată problema "calității vieții" în contextul modernizării sociale. Creșterea economică trebuie să aibă ca scop de bază îmbunătățirea nivelului de trai al oamenilor altfel nu se justifică.

Un prim domeniu special în care s-a pus problema calitativă a vieții este cel legat de degradarea mediului ambiant ca rezultat al revoluției tehnico-științifice și al creșterii economice.

Astfel, a apărut întrebarea : La ce este bună creșterea economică, la ce servește belșugul de bunuri de consum și întreaga industrie a distracțiilor dacă aerul nu mai poate fi respirat, dacă apa nu mai poate fi băută, dacă poluarea mediului scurtează viața oamenilor?

Konrad Lorenz a publicat o carte de mare răsunet și anume "Cele opt păcate ale civilizației omenești" (1973), în care poluarea și urâtirea mediului natural se află pe locul doi în lista de păcate.

În planificarea sectorului transporturilor se neglijează de regulă calitatea mediului, acțiunea concentrându-se asupra infrastructurii de transport care combinată cu creșterea numărului de autoturisme personale au condus la reducerea spațiilor publice și a amenajărilor pentru circulația pietonală.

Ca urmare, s-a constituit și consolidat o conștiință ecologică. Discuțiile pe tema protecției mediului a determinat o schimbare în mentalitatea oamenilor, natura fiind considerată un partener care trebuie respectat.

Creșterea calității mediului urban prin asigurarea amenajărilor de bază influențează nu numai sistemul de transport ci și calitatea vieții în general prin creșterea siguranței și asigurarea accesibilității. Măsuri ce pot fi luate pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor :

- Reabilitarea străzilor și modernizarea străzilor.
- Devierea traficului de tranzit prin realizarea unei variante ocolitoare, astfel ar fi redusă poluarea aerului și poluarea fonică din localitate.
- Amenajarea trotuarelor.
- Realizarea pistelor pentru biciclisti.
- Sistemizarea intersecțiilor pentru fluidizarea traficului.
- Încurajarea utilizării mijloacelor de transport în comun și asigurarea accesibilității circulației pietonale. Aceste două măsuri sunt foarte importante deoarece este redusă poluarea aerului prin reducerea traficului de autovehicule mici și prin stimularea circulației pietonale va crește economia zonei datorită utilizării frecvente a spațiilor publice de către populație.

În ceea ce privește calitatea spațiului urban în orașul Sânnicolau Mare ar fi de menționat următoarele aspecte:

- Fiind cel mai vestit oraș al țării aproape de granița cu Ungaria (vama Cenad), pe DN 6 traficul de tranzit se suprapune pe traficul general al zonei, zonă cu o economie dezvoltată și în plină ascensiune care la rândul ei generează un trafic intens.
- Nu există un sistem local de transport în comun, doar microbuze care asigură legăturile cu localitățile din zonă.
- În localitate nu este organizată parcare autoturismelor particulare.
- Nu oferă o infrastructură care să asigure accesibilitate circulației pietonale.

Prin urmare, obiectivele și proiectele propuse vor conduce la o schimbare a imaginii globale a orașului, aducând și un aport semnificativ în calitatea spațiului urban.

TURISMUL

Sânnicolau Mare, purtând numele protectorului său Sfântul Nicolae, a fost un loc ales de Dumnezeu, așezându-l în calea tuturor timpurilor zbuciumate ale istoriei europene, pe Valea Mureșului, pe drumul european Berlin – Viena – Timișoara, rezistând de-a lungul istoriei, de peste două milenii, a devenit astăzi un oraș înfloritor în partea cea mai vestică a țării.

Așezat în calea poștalioanelor, diligențelor și cărăușilor și la confluența principalelor axe de circulație, la intrarea și ieșirea din Banat, localitatea a îndeplinit și funcția turistică specifică zonei de câmpie. Localitatea a îmbinat armonios turismul rural (agroturismul) cu cel urban, prin vechea tradiție populară, cu evoluția modernă a societății. Ca localitate de popas a poștalioanelor și diligențelor, în Sânnicolau Mare s-au creat, de-a lungul timpului, dotările necesare pentru cazarea, întreținerea și hrănirea oamenilor, mijloacelor de transport și a animalelor ce tranzitau zona. În acest scop, în localitate au existat, atât localuri mari, cu anexele necesare, dar și case particulare care asigurau aceleași servicii.

Principala atracție a reprezentat-o modul de primire și serviciile calificate oferite de către locuitorii așezării, precum și bucătăria sâmniclăușeană, muzica populară românească și cea a naționalităților conlocuitoare, cunoașterea rețetelor de circulație europeană și alte tradiții specifice, ceea ce a făcut, să i se ducă faima de un oraș însemnat, cu oameni deosebiți.

În acest sens, putem să amintim existența, până în anul 1948, a hotelului și restaurantului Vulturul Negru, Hotelul Imperial restaurantul Ricord, Românul Vesel, Rândunica, precum și alte localuri mai mici și cafenele, birturi și pensiuni particulare și un Casino Civil. În hotelurile din oraș se practica prostituția, aceasta fiind legalizată. (31)

Începând cu anul 1724 și apoi 1837, localitatea devenea târg anual și săptămânal, fiind vizitată de sute și chiar mii de cetățeni din comunele din jur, dar și din Ungaria, Serbia, Transilvania și Oltenia, care puteau cumpăra produse din fabricile locale și cele ale meșteșugarilor.

Existența curentului electric, încă din 1870, de la uzina din Kikinda și apoi din 1919 de la Moara Polhasca (uzina electrică), a creat orașului un farmec aparte, aducând civilizația europeană în această zonă a țării.

Construirea cinematografului Imperial în 1905 a atras după sine venirea în localitate a multor turiști, la vizionarea filmelor atât pentru cei ce tranzitau zona cât și pentru cetățenii localităților din jur. O atracție deosebită pentru vizitarea localității o reprezintă comoara găsită, în anul 1799, unic tezaur de aur de acest fel în lume. Prin relațiile interumane, datorită structurii interetnice, în fiecare an, localitatea este vizitată de rudele cetățenilor din Austria, Germania, Ungaria, Serbia, SUA alte state ale lumii și din toate județele țării.

Prin redeschiderea punctului de trecere a frontierei în anul 2001 la Cenad, a făcut ca orașul să devină din nou un centru de atracție turistică, dar și de tranzit pe drumul european ce leagă România de centrul Europei. Istoria multiseculară a orașului nu este încă cunoscută la valoarea ei istorică de către români și străini, ceea ce se impune ca, factorii responsabili ai urbei să o facă cunoscută în țară și în lume.

Principalele puncte turistice ale orașului :

MONUMENTE ISTORICE

- ❖ Castelul Nako (1782) azi Casa de Cultură și Muzeu;
- ❖ Prima școală de Agricultură din țară (str. V. Babeș);
- ❖ Statuia Sf. Ioan NEPOMUK (1757) în curtea Bisericii Catolice;
- ❖ Piatra comemorativă pe locul Comorii (1881)str. Comorii;
- ❖ Liceul Agroindustrial (fost gimnaziu 1894);
- ❖ Casa comemorativă și bustul lui Bela Bartok;
- ❖ Bustul lui M. Eminescu 11.10. 1925 în fața Primăriei;
- ❖ Monumentul eroilor din Primul Război Mondial (în curtea Bisericii Ortodoxe);
- ❖ Monumentul Eroilor din al II – lea Război Mondial (Cimitir Mărășești);
- ❖ Monumentul ostașilor sovietici (curtea Bisericii Sârbești și Cimitirul Chindărești);
- ❖ Monumentul Eroilor Revoluției 1989 (în fața școlii Gen Nr. 1);
- ❖ Casă din 1820 (str. S. Bărnuțiu nr. 35);
- ❖ Viile la 500 m de localitate – așezare din epoca bronzului;
- ❖ Seliște la 1 km E de localitate – așezare medievală timpurie;
- ❖ Biserica ortodoxă română (1898 - 1903) str. Calea lui Traian;
- ❖ Biserica Sârbească “Adormirea Maicii Domnului” (1783 - 1787), str. Republicii;
- ❖ Biserica Romano Catholică (1824)str. 30 Decembrie;
- ❖ Biserica Reformată (1913) str. Gh. Șincai;

Monumente ale naturii

Arbori GINKO BILOBA - specie relictă din era terțiară, aduși fiind din China. Dintre cele două exemplare vechi unul se găsește în fața Castelului Nako și celălalt în curtea fostei Policlinici de Copii. Un exemplar din fața Castelului Nako a fost scos în 1980, când s-a amenajat centrul orașului, iar prin intervenția cetățenilor celălalt exemplar a rămas.

Floarea de colț se găsește în grădinițele unor cetățeni. A fost adusă de Romulus Popes și Traian Sarafolean.

În localitate se pot vizita următoarele :

- ❖ muzee : Muzeul Orașului;
 - Muzeul Bela Bartok
 - Casa comemorativă Bela Bartok
- ❖ Bisericile altor rituri religioase
- ❖ Sediile firmelor internaționale Zoppas Industries și APTIV Packard

Alte obiective ce pot fi incluse în circuitul turistic și locuri de agrement

- ❖ Hotelul TIMISOARA
- ❖ Hotel LUNA
- ❖ Hoyel MALVINA

- ❖ Hotelul SPORT ***
- ❖ Hotel Zoppas
- ❖ Cinematograf cu 525 locuri;
- ❖ Ștrand rece;
- ❖ Teatru de vară cu 1000 locuri;
- ❖ Doua discoteci .
- ❖ Restaurante
- ❖ Lunca Mureșului .
- ❖ Balta Buciuman, zona agrement.

Sărbători ale orașului :

- ❖ Hramul Bisericii Ortodoxe (8-10 septembrie),
- ❖ Chirvaiul german- Ziua RECOLTEI (octombrie),
- ❖ Ziua eroilor (iunie),
- ❖ Zilele orașului (primul weekend din septembrie);

Participarea la activități sportive :

- ❖ Stadionul orașului,
- ❖ Sala de sport (meciuri handbal volei, fotbal),
- ❖ Hipodrom (concursuri naționale și internaționale),

Participarea la activitățile culturale, ce se desfășoară în sala de spectacole a Primăriei :

- ❖ Zilele Bela Bartok, grupuri de dansuri și jocuri zonale,
- ❖ Spectacolul corului Doina, simpozioane, conferințe seminarii la Casa de Cultură, prezentarea portului popular;
- ❖ Ziua Europei
- ❖ Ziua Nationala a Rom\niei
- ❖ Sarbatoarea SF SAVA
- ❖ Prezentarea bucătăriei sânmiclăușene : preparate culinare, băuturi alcoolice specifice (rachiu de prune, rachiu de caise și piersici, vinul alb sec).

Într-un viitor nu prea îndepărtat, datorită principalului zăcământ de apă geotermală, se va trece probabil, prin investiții străine, la folosirea acestuia pentru agrement și tratament balnear.

Se poate concluziona că, orașul Sânnicolau Mare este un oraș cu un turism urban în plină dezvoltare, cu multiple posibilități ca funcția turistică să devină o ramură de bază a economiei orașului.

Cap. 2 INDICATORI DE REFERINȚĂ PRIVIND SITUAȚIA ACTUALĂ

Suprafața administrativă

Orașul Sannicolau Mare ocupă o suprafață de 13902 hectare (1,55% din suprafața totală a Județului Timis), din care cea mai mare suprafață (78,44.%) o reprezintă terenul agricol / neagricol / alte forme - 10696 Ha teren agricol si 1186 Ha neagricol.

După forma de proprietate, terenul agricol este deținut în proporție de peste 97 % de proprietari privați, în timp ce terenul neagricol este deținut într-o proporție de peste 3 % de stat.

Specificație	Teren agricol		Teren neagricol		Total
	ha	%	ha	%	Ha
Proprietate publica a UAT	300	3	100	10	400
Proprietate privată a UAT	800	7	1064	85	1864
Proprietate privată	11588	90	50	5	11638
TOTAL	12688	100	1214	100	13902

Sursa – Biroul Urbanism, Primăria Sannicolau Mare

Din punct de vedere al evoluției terenului, în ultimii 5 ani structura suprafeței administrative a orașului s-a menținut constantă după cum se poate observa din datele prezentate mai jos, mici variații înregistrându-se la categoria *vii și livezi / teren agricol / păduri / ape și bălți*

Categorie de folosință	Suprafața (ha / km)				
	An 2017	An 2018	An 2019	An 2020	An 2021
Teren agricol, din care:	10027,90	10027,90	10027,90	10027,90	10027,90
- arabil	10695	10695	10695	10695	10695
- pășuni și fânețe	1036,02	1036,02	1036,02	1036,02	1036,02
- vii și livezi	366	366	366	366	366
Păduri si alte terenuri cu vegetație forestieră	36	36	36	36	36
Ape și bălți	1401				
Teren intravilan	340,3	340,3	340,3	340,3	340,3
Drumuri (km)	850	850	850	850	850
Neproductiv	48	48	48	48	48
Suprafața totală	13902	13902	13902	13902	13902

Sursa- Biroul Urbanism Primăria Sannicolau Mare

Suprafața agricolă totală este alcătuită din teren arabil în cea mai mare parte 10695 ha(84%), pășuni și fânețe 1654 ha (13%) și vii și livezi 366 ha (3%).

Fondul forestier acoperă 36 hectare, ocupând locul 8 în structura suprafeței administrative a orașului (0,25 % din totalul suprafeței administrative) și este reprezentată de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.

Luciul de apă care se află pe întinderea orașului Sannicolau Mare este de 320 hectare, reprezentând 23% din suprafața totală a orașului și este alcătuit din bălți.

	<i>ST</i>	<i>TA</i>	<i>P</i>	<i>A</i>	<i>TI</i>	<i>D</i>	<i>Np</i>
2017	13902	10027,90	36	320	1400,98	850	48
2018	13902	10027,90	36	320	1400,98	850	48
2019	13902	10027,90	36	320	1400,98	850	48
2020	13902	10027,90	36	320	1400,98	850	48
2021	13902	10027,90	36	320	1400,98	850	48

▪ **Intravilanul localității**

Terenul intravilan al orașului Sannicolau Mare ocupă în prezent o suprafață de 954 hectare (7,69% din total suprafață administrativă).

ZONE FUNCȚIONALE	An 2019		An 2020	
	Suprafața (ha)	Procent (%) din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent (%) din total intravilan
Locuinte și funcțiuni complementare	592	56,2	585	55,6
Unități industriale și depozite	112,94	12,1	112,94	12,1
Unități agro-zootehnice	25,50	2,7	25,50	2,7
Instituiții și servicii de interes public	21,70	2,3	21,70	2,3
Căi de comunicație și transport (rutier)	160	17,12	160	17,14
Spații verzi, sport, agrement, protecție	29,50	3,1	29,50	3,1

ZONE FUNCȚIONALE	An 2019		An 2020	
	Suprafața (ha)	Procent (%) din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent (%) din total intravilan
Constructii tehnico-edilitare si zone protectie	4,945	0,8	4,945	0,8
Gospodarire comunala, cimitire	8,080	0,9	8,080	0,8
Destinatie speciala	5,90	0,42	5,90	0,42
Ape	55,12	3,93	55,12	3,93
Zone terenuri neproductive	21	1,50	21	1,50
TOTAL INTRAVILAN	954	95,2	947	94,62

Sursa: Biroul Urbanism

▪ **Fondul locativ**

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici și altele), apartamente, încăperi de serviciu și alte încăperi locative în alte construcții utile pentru locuit.

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- ***fondul locativ public*** - fondul locativ care se află în proprietatea statului și în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat; fondul locativ municipal care se află în proprietatea raionului (orașului), municipiului, precum și fondul care se află în administrarea gospodărească a întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituțiilor municipale

- ***fondul locativ privat*** - fondul care se află în proprietatea cetățenilor (case de locuit individuale, apartamente și case de locuit privatizate și procurate, apartamente în casele cooperativelor de construcție a locuințelor) și fondul care se află în proprietatea persoanelor juridice (create în baza proprietarilor privați), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;

- ***fondul locativ cu forma de proprietate mixtă*** - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice și private;

An	Total locuințe (numar)	Total suprafață locuibilă (mp)	Proprietate publică (numar)	Proprietate privată (numar)	Proprietate privată (mixtă)
2002	4.520	498.840	27	4320	-
2010	4.737	521.070	27	4.710	-
2017	4.862	534.820	27	4.835	-
2018	4.872	535.920	27	4.845	30 ap.
2019	5.632	536.000	27	5.620	30 ap.
2020	5.680	536.000	27	5.660	30 ap.

Sursa: Birou Urbanism, Primăria Sânnicolau-Mare

Se observa din datele prezentate mai sus ca la nivelul anului 2002 în localitatea Sânnicolau Mare erau înregistrate un număr de 4520 locuințe cu o suprafață locativă de 498.840 mp. Între anii 2002-2010 a avut loc o creștere încetinită de locuințe (aprox 200), iar mai apoi, între anii 2010-2020 se poate vedea că numărul locuințelor crește în medie cu 100 de locuințe/an ajungând astfel la un număr de 5.680 de locuințe și un spațiu locativ de 536.000 mp.

În ceea ce privește evoluția populației aceasta este crescută, fluctuațiile de la an la an nefiind semnificative, totuși se observa o îmbătrânire a populației, tinerii plecând în alte zone urbane mai mari.

DEMOGRAFIE

Reperetele demografice ale evoluției la nivelul Primăriei Sânnicolau Mare reprezintă elemente de interes major pentru definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune pe termen mediu și lung. Din acest motiv am sintetizat următoarele informații ca fiind relevante.

Localitatea	Populație stabilă (numar persoane)	Reactualizare RPL martie 2016 prin serviciul de evidență a populației
	RPL 2011	
JUDET TIMIS	649.777	
ORAȘ SÂNNICOLAU MARE	11.540	14.687
Raportat la nr total al populației, orașul Sânnicolau Mare se află pe locul 3 la nr de locuitori		

Sursa:

https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/populatia_romaniei_dupa_domiciliu_la_1_iul_2016_0.pdf¹²

Densitatea populației în orașul Sannicolau Mare este de 92,9 locuitori/kmp, situându-se peste media pe județ 74.6 locuitori/kmp).

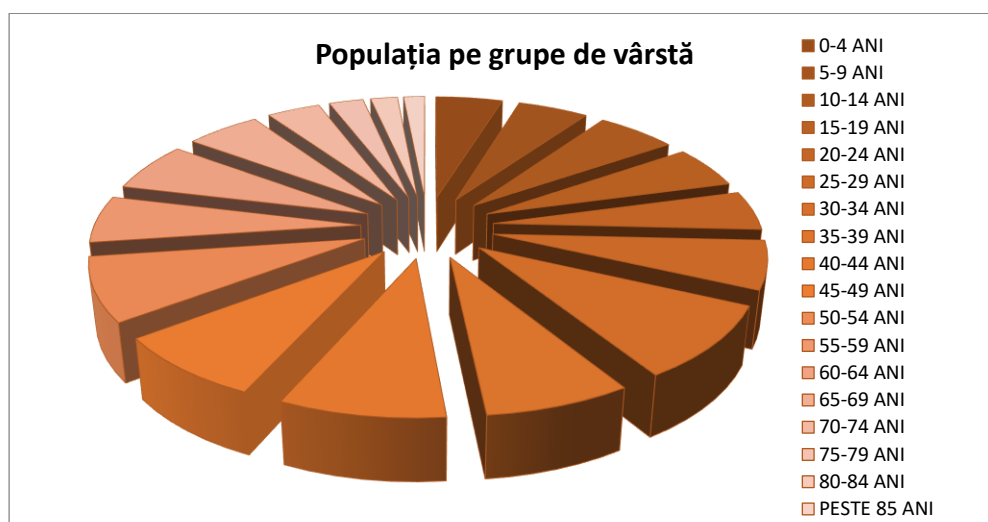
După etnie, locuitorii din Sannicolau Mare sunt în proporție de peste 79% români și 21% reprezintă populația de altă etnie astfel:

- romani.....9.121 locuitori
- maghiari.....885 locuitori
- romi.....371 locuitori
- germani--- 255 locuitori
- ucrainieni---15 locuitori
- alte etnii---767 locuitori
- etnii nedeclarate---124 locuitori

La recensământul din iulie 2016, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recenzate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste caracteristici.

Impărțirea populației pe grupe de vârstă

Grupa de vârstă	Nr. persoane
0 - 4 ani	695
5 - 9 ani	732
10-14 ani	825
15-19 ani	771
20-24 ani	721
25-29 ani	884
30-34 ani	1336
35-39 ani	1073
40-44 ani	1210
45-49 ani	1171
50-54 ani	1166
55-59 ani	863
60-64 ani	909
65-69 ani	771
70-74 ani	552
75-79 ani	355
80-84 ani	280
peste 85 ani	219
TOTAL POPULAȚIE	14.687

Sursa:INSSE Tempo Online(date statistice 2020)

Mișcarea naturală a populației (număr persoane)

An	Născuți vii		Decedați		Sporul natural	
	Jud. Timis	Oraș Sannicolau Mare	Jud. Timis	Oraș Sannicolau Mare	Jud. Timis	Oraș Sannicolau Mare
2017	7762	144	7983	152	-221	-8
2018	7897	142	7707	136	190	6
2019	7545	117	7726	141	-181	-24
2020	6683	132	8597	171	-1914	-39

Sursa - INSSE Tempo online

Starea de ocupare a forței de muncă și gradul de sărăcie

Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 (mii persoane)

JUD. Timis	2017	2018	2019	2020
TOTAL, din care	346,3	348,9	347,8	346,7
AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	52,6	52,7	52,4	50,5
INDUSTRIE EXTRACTIVĂ ȘI PRELUCRĂTOARE	99,9	99,4	95,1	93,1
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ,	1,9	1,8	1,9	1,8

GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT				
DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	4,3	4,5	4,6	4,8
CONSTRUCTII	17,8	17,3	17,4	17,6
COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL	49,9	50,5	52,8	52,7
TRANSPORT SI DEPOZITARE	20,2	20,6	20,4	20,8
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	7,6	7,6	8,4	7,9
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	15,3	16,7	17,1	18,7
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	2,7	2,7	2,5	2,3
TRANZACȚII IMOBILIARE	1,6	1,6	1,7	1,9
ÎNVĂȚĂMÂNT	15,7	16,1	15,8	15,8
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	7,6	8	8,4	8,2
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPT	13	12,8	13	12,6
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	6,1	6,2	6,4	6,2
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	18,7	18,9	19,2	21,3
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	2,7	2,9	2,9	2,8
ALTE ACTIVITĂȚI	8,7	8,6	7,8	7,7

Sursa – INSSE Tempo online

Persoane (număr total) care au lucrat în agricultură, după statutul juridic al exploatațiilor agricole

	ORAS SÂNNICOLAU MARE	JUDET TIMIȘ
Total , din care:	970	
Exploatații agricole fără personalitate juridică	850	
Exploatații agricole cu personalitate juridică	130	

Sursa Recensământul agricol 2010

Numărul mediu al salariaților

AN	Oraș Sannicolau Mare (număr persoane)	JUD. Timis (număr persoane)
2016	3968	225.063
2017	3977	234.615
2018	4078	238.168
2019	4049	240.673

Sursa – INSSE Tempo online

Evoluția numărului Șomerilor înregistrați și Pondere șomajului

Anii	Șomerii înregistrați la Agențiile pentru ocuparea forței de muncă (număr persoane)	din care: femei (număr persoane)	Ponderea șomerilor înregistrați - total $P_s = S/P_t(19-62ani) \times 100$	Ponderea șomerilor înregistrați - femei
2017	60	24	0,63	0,30
2018	46	20	0,48	0,41
2019	52	29	0,55	0,61
2020	57	21	0,61	0,44

Sursa – INSSE Tempo online

INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA EDILITARĂ

Căile de acces

Principalele căi de acces sunt reprezentate de DN 6, care realizează legătura orașului Sannicolau Mare cu municipiul Timișoara, DJ 682 Arad – Sannicolau Mare, care străbate orașul de la est la vest, intersectând DN 6 în interiorul localității. Aceste drumuri sunt foarte importante pentru circulație, importanță sporită și de numărul mare de navetiști care folosesc aceste drumuri.

Structura rețelei de străzi mici, parcări, trotuare din orașul Sannicolau Mare

Categorie drum	Număr	Total km drumuri	Total km trotuare	Total km alei pietonale	Număr locuri de parcare
Drum comunal	1 - DC29				
Străzi	117	68	130	3	360
TOTAL	118	68	130	3	360

Sursa – Biroul Urbanism, Primăria Sannicolau Mare

Detalierea structurii rețelei de drumuri din orașul Sannicolau Mare

Categorie drum	Lungime drumuri (km)			
	Total (km), din care:	Drumuri asfaltate	Drumuri pietruite / de pamant	Drumuri Reabilitate* / modernizate in perioada 2016-2021
Drum comunal	1			
Străzi	117	115	2	35
TOTAL	118	115	2	35

Sursa – Biroul Urbanism, Primăria Sannicolau Mare

Transportul

Transport feroviar în orașul Sannicolau Mare este slab dezvoltat, cea mai apropiată stație feroviară fiind la circa 3 km de centrul orașului.

Transportul public de persoane interjudețean Sânnicolau Mare – celelalte localități vecine (Valcani, Teremia, Periam, Lovrin, Cenad, Beba Veche) este asigurat de operatorul SC Trans Caradjov SRL; cu mașinile din dotare- autocare, autobuze, microbuze. Pe teritoriul orașului sunt amenajate 6 stații de autobuz pentru transportul între localități și 33 stații de autobuz pentru transportul școlar.

Traficul staționar

În prezent în oraș sunt amenajate peste 500 locuri de parcare în regim public.

ALIMENTARE CU APĂ ȘI APĂ UZATĂ

Rețeaua de alimentare cu apă

Sursa de apă

În orașul Sânnicolau Mare, principala sursă de apă o constituie apă subterană, alimentarea cu apă realizându-se prin extragerea din puțuri forate . În prezent există 9 puțuri forate.

Sistem de colectare și depozitare

Stația Aquatim, recent finalizată și pusă în funcțiune, a fost realizată cu bani europeni, respectiv a fost finanțată din Fondul de Coeziune al Uniunii Europene, prin Programul Operațional Sectorial Mediu.

Câțiva parametri ale acestei unități Aquatim, menite a deservi orașul Sânnicolau Mare:

- are un debit maxim de 153 metri cubi pe oră;
- captarea apei din subteran se face prin cele nouă foraje, urmează aerarea, preoxidarea, filtrarea, tratarea nămolului și dezinfecția finală, precum și înmagazinarea apei în rezervoare cu capacitatea de 2000 metri cubi, respectiv 500 metri cubi;
- funcționarea stației este monitorizată online și este automatizată, achiziția de date și conducerea proceselor de tratare se face cu echipamente comandate la distanță.

Această investiție va fi completată în curând cu cea de extindere și reabilitare a rețelei de distribuție a apei însumând circa 24 km, care face parte din același proiect „*Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în județul Timiș*”, anunță Aquatim.

Acum doi ani, Aquatim a semnat contractul „*Realizare Stații de Tratare în Sânnicolau Mare, Gătaia și Recaș, lotul 1 – Stația de tratare Sânnicolau Mare*”, atribuit, în urma licitației publice deschise, asocierii de firme Beespeed Automatizări SRL și Datcomp SRL.

Proiectul legat de sistemul timișean de alimentare cu apă și canalizare este în valoare de peste 500 de milioane de lei (respectiv peste 118 milioane de euro) din care aproape treisferturi fonduri nerambursabile, din Fondul de Coeziune al Uniunii Europene, peste 13% asigurat de Aquatim SA, 11 % de la bugetul de stat și doar 1,73% de la autoritățile locale: Consiliul Județean Timiș și Consiliul Local Timișoara.

Proiectul Aquatim cuprinde investiții în extinderea și reabilitarea sistemelor de distribuție și de tratare a apei potabile precum și pentru colectarea și epurarea apelor uzate în localitățile: Timișoara, Jimbolia, Deta, Sânnicolau Mare, Buziaș, Recaș, Gătaia, Făget, Ciacova, Săcălaz, Sânmihaiu Român și Urtvin. Lucrările însumează extinderea rețelei de canalizare cu aproximativ 200 km, extinderea rețelei de apă cu aproximativ 100 km, construcția a șapte stații noi de epurare a apei uzate și construcția a trei stații noi de tratare a apei potabile.

TIPURI DE UTILIZATORI		Nr. racordate la rețea alimentare cu apă
POPULAȚIE	CASE PARTICULARE (nr. contracte, în toate cartierele orașului)	2986
	Contracte individuale la blocuri	0
	Contractele cu Asociațiile de proprietari și locatari	77
	AGENȚI ECONOMICI	181
UNITĂȚI	UNITĂȚI SOCIALE (școli, grădinițe, dispensar, piață, unitatea de pompieri)	60

Surse de poluare a apei în oraș

Poluarea apei subterane se datorează folosirii îngrășămintelor chimice în agricultură, existenței unor fose rudimentare folosite de gospodăriile locale, dar și datorită structurii solului. Elementele cele mai poluante sunt fierul, manganul, nitrații și cei mai periculoși nitriți.

Energia termică

Sistemul de termoficare propriu în fiecare locuință. Toate centralele termice de raza orașului Sânnicolau Mare au fost închise.

Principali combustibili folosiți pentru încălzire apă menajeră, încălzire locuințe și gătit sunt: gaz metan, curent, lemn, cărbune.

Rețeaua de iluminat public

Sistemul de iluminat public reprezintă ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Rețeaua de iluminat public din orașul Sânnicolau Mare aparține S.C. Enel Distribuție S.A. și are o lungime de 67 km.

Denumire	An 2021
Stâlpi de iluminat aparținând companiei Enel electrica/primărie	982
Corpuri de iluminat	1056

Sursa: SC Enel Distribuție SRL Sânnicolau Mare

Din cele 1056 corpuri de iluminat, cele pe LED sunt 988 bucăți și pe sodiu 68 bucăți.

Poșta și telecomunicații

Pe teritoriul orașului Sânnicolau Mare funcționează 1 oficiu poștal „Poșta Română Sânnicolau Mare,,. Orașul este conectat la serviciile de telefonie fixă TELEKOM ROMANIA, DIGI, ORANGE, VODAFONE, serviciile de telefonie mobilă cu acoperire corespunzătoare pentru toate zonele din localitate - VODAFONE, ORANGE, TELEKOM, DIGI, servicii de televiziune prin satelit, TELEKOM, FOCUS SAT, DIGI TV, televiziune prin cablu DIGI TV, VODAFONE.

De asemenea există și televiziunea locală STV Sânnicolau Mare unde se difuzează știri de actualitate, informații, evenimente, activități.

Rețeaua de internet este asigurată de TELEKOM ROMANIA, DIGI, VODAFONE, ORANGE.

INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE ȘI INFRASTRUCTURA SOCIALĂ

Serviciile de sănătate

Pentru asigurarea sănătății umane, în orașul Sânnicolau Mare funcționează Spitalul Orășenesc. Această clasă include unități care deserveșc unitatea administrativ-teritorială și care se limitează la afecțiuni cu grad mic de complexitate.

Totodată, în localitate funcționează nouă cabinete medicale familiale și 13 cabinete de specialitate – cabinete medicale stomatologice individuale.

Furnizori de servicii de sănătate

NR. CRT.	Furnizori de servicii de sănătate	Unitate de stat / Privată
1.	Spitalul Orășenesc	Stat
2.	Dispensar	Stat(mixt)
3.	Policlinica	Stat(mixt)

Sursa - DSP Timișoara

Indicatori servicii de sănătate

Indicatori	Spitale	Cabinete Medicale Stomatologice Individuale	Laboratoare medicale	Cabinete Medici de Familie	Farmacii	
	De stat	Particulare	De stat	Particulare	De stat	Particulare
Număr unităților	1	13	3	9	1	4
Numărul paturi	145	13	-	9	-	-
Numărul de medici specialiști	25	13	3	9	1	-
Număr personal sanitar mediu	57	-	-	-	2	-

Sursa – Spital Orășenesc Sânnicolau Mare

Nr. Crt.	Indicatori	2017	2018	2019	2020
1	Număr medici de familie	9	9	9	9
2	Număr medici stomatologi	18	21	20	21
3	Număr medici farmaciști	6	6	6	5
4	Număr medici personal sanitar mediu	93	92	94	93

Sursa: *INSSE Tempo Online*

Spitalul Orășenesc Sânnicolau Mare deservește un teritoriu de aproximativ 56.000 de locuitori din care 14.500 locuitori în mediul urban și 42.500 locuitori în mediul rural. Distanța până la cel mai apropiat spital de grad superior este de 64 km, situat în localitatea Timisoara.

Spitalul Orășenesc din Sânnicolau Mare este o unitate care oferă pacienților o gamă tot mai largă de servicii medicale, unde aproximativ 6.000 de bolnavi se internează anual aici.

Spitalul este împărțit în mai multe secții și compartimente, astfel:

- Compartiment de medicină internă 20 paturi
- Secția de pediatrie 25 paturi
- Secția obstetrică-ginecologie 25 paturi din care: - comp.neonatologie 10 paturi
- Secția chirurgie generală 20 paturi din care:
 - comp.ATI 5 paturi
 - comp.ORL 5 paturi
 - comp.ortopedie și traumatologie 5 paturi
- Secția medicină internă cronici 35 paturi

TOTAL 135 paturi

Spitalizare de zi 10 paturi

- Însoțitori 8 paturi
- Farmacie
- Laborator analize medicale
- Laborator radiologie și imagistică medicală
- Dispensar TBC(nu se află în incinta spitalului-Policlinică)
- Compartiment de prevenire și control al infecțiilor nosocomiale
- UTS(unitate transfuzie sanguina)

Ambulatoriul integrat cu cabinetele în specialitățile:

- Medicină Internă
- Chirurgie Generală
- Obstetrică-Ginecologie
- Pediatrie
- Oftalmologie
- Ortopedie și Traumatologie
- Boli de nutriție și diabet
- Neurologie
- ORL
- Cabinet de boli infecțioase (momentan fără personal)
- Cardiologie (momentan fără personal)
- Urologie (momentan fără personal)
- Aparat funcțional

În Orașul Sânnicolau Mare s-au deschis 2 centre de vaccinare anti COVID19, un centru de vaccinare se află în incinta Spitalului Orășenesc, iar celălalt centru de vaccinare este la Căminul Sportiv al orașului.

Serviciile de asistență socială

Potrivit prevederilor Legii nr. 448/2006 republicată, rolul autorității locale este de a monitoriza în condiții optime atribuțiile și obligațiile care le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap grav astfel încât să primească îngrijire specială la nivelul la care starea lor o cere.

Îngrijirile ce li se acordă pot permite persoanelor bolnave să-și valorifice potențialul fizic, intelectual, spiritual, emoțional și social, în pofida handicapului de care suferă.

În prezent în cadrul Primăriei Orașului Sânnicolau Mare sunt angajați 52 de asistenți personali ai persoanelor cu handicap din care 38 persoane sunt asistenți personali pentru adulți iar 14 asistenți personali pentru minori.

Centre de tip respiro - structuri

La nivelul orașului Sânnicolau Mare sunt înregistrate 73 persoane cu handicap gradul grav care au optat pentru primirea unei indemnizații lunare în locul angajării unui asistent personal. În ceea ce privește reprezentanții legali ai persoanelor cu handicap grav, aceștia sunt persoanele cu handicap grav.

Handicapul acestor persoane este genetic, cele mai frecvente afecțiuni întâlnite sunt encefalopatia infantilă, oligofrenia, distrofie musculară, epilepsia, distrofie musculară progresivă, paralizie cervicală infantilă - tetrapareză spastică, glaucom. La adulții cu handicap gradul grav predomină hemiplegia, paraplegia, HIV, glaucom, întârziere mintală severă, Alzheimer.

De asemenea, pe baza O.U.G. nr. 27/27.08.2013, pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 70/2011 și a H.G. nr. 778/09.10.2013, Primăria acordă ajutoare pentru încălzirea locuințelor. Numărul cererilor anuale pentru acordarea ajutorului la încălzire a fost de 45 din care 45 au beneficiat de acest ajutor.

ANUL	BUGETUL (lei)	Bugetul orașului Sânnicolau Mare pentru Asistență socială în perioada 2017-2021 <i>Sursa: Primăria Sannicolau Mare, Birou Asistență Socială</i>
2017	2.075.000	
2018	2.260.700	
2019	2.686.000	
2021	3.366.000	
2021	3.404.100	

INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Infrastructura de învățământ din orașul Sânnicolau Mare în anul 2021-2022

Nr. crt.	Unitate de învățământ	Adresa	Personalitate juridică / Arondată	Acreditată / Autorizată	Învățământ public / privat	Număr de elevi
ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR						
1.	Grădinița PP1	Str. Calea lui Traian, Nr.11 Str. Decebal, Nr.8		Autorizată	Public	176 de copii
2.	Grădinița PN1	Str. Petru Maior Nr.4		Autorizată	Public	41 de copii
3.	Grădinița PP3 (Grădinița Maghiară)	Str. Nufărului Nr.12	Arondată	Autorizată	Public	57 de copii
4.	Grădinița PS	Str. Nufărului, Nr.28		Autorizată	Public	59 de copii
5.	Grădinița PN2 (Grădinița Germană)	Str. Ion Stamate, Nr.4	Arondată	Autorizată	Public	32 de copii

ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ȘI GIMNAZIAL						
1	Școala Gimnazială "Theodor Bucureșcu" Nr.1	Str. Piata 1 Mai, Nr.2		Autorizata	Public	499 de elevi
2	Școala Gimnazială "Nestor Oprean" Nr.2	Str. Petru Maior, Nr.5		Autorizata	Public	635 de elevi
INVĂȚĂMÂNT LICEAL						
1	Liceul Teoretic "Ioan Jebelean"	Str. A. Șaguna		Autorizata	Public	457de elevi
2	Liceul Tehnologic "Kristofor Nako"	Str. 16 Decembrie 1989		Autorizata	Public	655 de elevi

Sursa: Instituțiile de învățământ din Sânnicolau Mare, date din 2021

Încadrarea personalului didactic în anul școlar 2021-2022, pentru învățământul preuniversitar, în Orașul Sânnicolau Mare

Nr. crt.	Specialitatea catedrei (postului)	Norme / posturi didactice (număr)	Norme / posturi didactice acoperite cu:	
			Titulari	Suplinitori
1	Educatoare		22	9
2	Învățători		26	-
3	Profesori		62	56
4	Discipline tehnice	14(în funcție de anul școlar)	4	10
	TOTAL		114	75

Sursa: Primăria Sânnicolau Mare

Aprobarea planurilor de școlarizare ale unităților de învățământ din orașul Sânnicolau Mare s-a realizat conform actelor normative în vigoare. Astfel, în anul școlar 2021- 2022 au fost înscriși un număr total de 2.611 elevi, din care preșcolari 365.

Evoluția numărului de elevi, pe ani școlari

Tip instituție / Nr. înscriși	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Grădinițe	429	392	343	365
Școli generale	1.157	1.160	1.141	1.134
Licee	1.164	1.212	1.240	1.112
TOTAL	2.750	2.764	2.724	2.611

Sursa: Inse tempo online - Școala Gimnazială „Theodor Bucureșcu” Nr.1, „Școala Gimnazială „Nestor Oprean”, Nr.2, Liceul Teoretic „Ioan Jebelean”, Liceul Tehnologic „Cristofor Nako”

CULTURĂ, CULTE, AGREMENT

- Număr biblioteci 1
- Număr case de cultură 1
- Cămine culturale și muzee 1
- Monumente istorice 6
- Lucrări de artă urbană (statui și busturi) 7
- Număr ONG 8
- Publicații și reviste 1 (MONITORUL OFICIAL)
- Televiziune Locală 1

Formații de dans (popular, modern): Ansamblul de dansuri populare românești Doina, Ansamblul de dansuri populare sârbești Sfântul Sava, Ansamblul de dansuri populare germane Buntstraussen, Ansamblul de dansuri populare bulgare Karanfilce, Ansamblul de dansuri populare maghiare Kekibolya.

Sărbători și tradiții cu specific local: Ziua Aniversării Bela Bartok, Sărbătoarea Paștelui, Spectacol aniversar al ansamblului Sfântul Sava, Ziua Europei, Ziua Internațională a Rromilor, Ziua Copilului, Festivalul Verii, Zilele Orașului Sânnicolau Mare, Ziua Recunoștinței pentru roadele pământului, Ziua Națională a României, Concert de Colinde de Crăciun, Aprinderea luminilor de Crăciun, Sărbătoarea Noului An.

Lăcașuri de cult pe confesiuni: Ortodoxă-Română, Romano-catolică, Reformată, Penticostală, Greco-catolică, Baptista, Adventista de ziua a șaptea, Martorii lui Iehova, Ortodoxă Sârbă

Confesiuni: Ortodoxă, Romano-catolică, Reformată, Penticostală, Greco-Catolică, Baptista, Adventista de ziua a șaptea, Musulmană, Martorii lui Iehova, Creștină de rit vechi, Ortodoxă Sârbă, Evanghelică

Locuri de agrement: 2 Săli de sport, 5 terenuri de joacă pentru copii (parcuri), 1 teren tenis de câmp, 1 stadion, 3 terenuri de sport, 2 baze de agrement.

ECONOMIA

Structura agenților economici din Sânnicolau Mare, în funcție de domeniul lor de activitate

STRUCTURA AGENȚILOR ECONOMICI, ÎN FUNCȚIE DE DOMENIUL DE ACTIVITATE			
Nr crt	Domeniul de activitate	Număr societăți	Pondere în totalul societăților
1	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Repararea autovehiculelor și motocicletelor	7	1,75 %
2	Hoteluri și restaurante	10	2,50 %
3	Activități profesionale, științifice și tehnice	7	1,75 %
4	Agricultură, Silvicultură și Pescuit	11	2,75 %
5	Industria prelucrătoare	20	5,00 %
6	Distribuția apei; Salubritate; Gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1	0,25 %
7	Transport și depozitare	2	0,50 %
8	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport		
9	Informații și comunicații		
10	Construcții	5	1,25 %
11	Intermedieri financiare și Asigurări	4	1,00 %
12	Activități de spectacole culturale și recreative	1	0,25 %
13	Alte activități de servicii	332	8,30 %
	TOTAL	400	100

Sursa: INSSE Tempo Online

Din totalul celor 400 societăți active, 98,25 % sunt microintrepinderi, respectiv au maxim 9 angajați și o cifră de afaceri anuală și/sau active totale anuale de maxim 2 milioane EURO.

Evoluția societăților din Orașul Sânnicolau Mare în perioada 2017-2021

Tipuri de societăți	2017	2021
Microintreprinderi	393	405
Întreprinderi mici	30	31
Întreprinderi inactive	10	8
Total societati existente, din care:	433	444
- noi înființate	40	35
- active	393	

Principalii agenți economici care își desfășoară activitatea în orașul Sânnicolau Mare sunt prezentați în tabelul de mai jos.

Lista cu principalii agenții economici de pe raza Orașului Sânnicolau Mare

Nr. crt.	Denumire societate	Localitatea	Domeniul de activitate
1.	S.C. Aptiv Romania S.R.L	Sânnicolau Mare	Confecționări cablaje auto
2.	S.C. Zoppas Industries Romania S.R.L	Sânnicolau Mare	Confecționări rezistențe aparatură electrocasnică
3.	S.C. Genagricola Romania S.R.L	Sânnicolau Mare	Agricultură
6.	S.C. Ilrom Legno S.A.	Sânnicolau Mare	Prefabricarea lemnului
7.	S.C. Smith Field Ferme S.R.L	Sânnicolau Mare	Creșterea animalelor
8.	S.C R-Piazza Rosa S.R.L	Sannicolau Mare	Industrie
9.	S.C. Terravia S.R.L.	Sânnicolau Mare	Transporturi rutiere de mărfuri
10.	S.C. Auto-Mec S.R.L.	Sânnicolau Mare	Fabricarea cablurilor electrice și electronice

INDUSTRIA

Așezată lângă cetatea oraș Morisena (Cenad), aici s-au concentrat agricultori, meșteșugari și negustori, iar produsele acestora asigurau trebuințele populației din cetate și ale locuitorilor din zonă.

Pe lângă ocupația principală de lucrare a pământului, locuitorii au început, treptat, să dezvolte ateliere, creând bazele pentru mica industrie, iar produsele lor au început să fie comercializate în târgurile din localitățile mari, dar și pe piața din localitate.

Până la venirea habsburgilor și plecarea turcilor, nu se putea vorbi de industrie în localitate. Această schimbare s-a produs, după 1717, atunci când Casa Imperială de la Viena elaborează proiectul de modernizare al Banatului. (9)

În perioada 1724 – 1827, localitatea deține mai multe funcții administrativ – teritoriale, ceea ce a făcut, ca în localitate, să se stabilească mai mulți meseriași, negustori și meșteșugari, iar începând cu anul 1787, devine târg anual (primăvara, vara, toamna), iar din 1837 devine și târg săptămânal, ceea ce va face ca producție meșteșugărească să fie în continuă creștere.

Între anii 1821–1822, aceștia s-au unit în bresle, cum ar fi cea a tăbăcarilor, croitorilor, cizmarilor, fierarilor și morarilor.

Începutul industriei, în localitate, apare, începând cu 1724, când se construiește prima berărie de Mathias Oexel, iar din 1854 se construiește moara cu aburi Prochaska, care producea și curent electric. (29)

Începând cu anul 1882, ia ființă Asociația Meseriașilor, care au contribuit mult la dezvoltarea industriei meșteșugărești de mai târziu, iar în 1837, în sprijinul acestora, ia ființă prima Bancă de Credit. Fiecare breaslă avea drapelul ei, iar industriașii erau cei mai respectați, începând cu anul 1830.

În localitate, existau peste 100 de maiștri în prelucrarea lemnului la gatere (o parte din lemn era din pădurea Zăbrani și pădurile de la N-V localității), precum și lemnul adus cu plutele pe râul Mureș. În perioada 1850 – 1919, în localitate, existau mai multe bănci, ce finanțau mica industrie: Casa de Economii, Banca Populară, Banca Țărănească, Filiala Băncii Albina Lugoj, Filiala Băncii de Credit Arad.

În oraș se construiește, începând cu 1850, Fabrica de Cărămidă și Țiglă, Fabrica de lână, Fabrica de Opinci a lui Jovanovici, Fabrica de Mobilă, Fabrica de ulei a lui Deutsch Lipat, Moara de Abur a lui Falve Gergely, Fabrica de Cărămidă a familiei Oprea, Abatorul în Sighet, Fabrica de Oțet RASCHOFSCRIG, Fabrica de Ulei, Cariera de Piatră, TILLAJTAR, Fabrica de Spirt, LOBELL SINGERA. (6)

Fabricile aveau în jur de 20 – 150, muncitori, erau de mărime mică, dar cu productivitatea mărită. În anul 1905, a luat ființă și o școală de ucenici de 3 ani, pentru diferite meserii, dar care a fost desființată în 1950. Fiind așezată pe drumul comercial și poștal, a avut acces la cele mai noi descoperiri, în toate domeniile din Europa Centrală. Localitatea fiind racordată la curent electric de la Kikinda și uzina electrică de la Prochaska, a asigurat o mai mare eficiență economică.

Construcția căii ferate, Sânnicolau Mare – Valcani – Kikinda și Sânnicolau Mare - Periam și Sânnicolau Mare - Timișoara, dezvoltă mai mult industria din localitate. Se poate concluziona, că localitatea a beneficiat de toate avantajele dezvoltării societății occidentale, fapt ce face ca orașul să devină un centru zonal important din punct de vedere industrial.

AGRICULTURA

Suprafața agricolă, pe categorii de folosință în anul 2014:

Categorii de folosinta	Suprafata (ha)
- arabil	10.695
- pășuni și fânețe	1.036,02
- vii și livezi	366
Total teren agricol	12.097,02

Sursa- Serviciul Urbanism Primăria Sânnicolau Mare

Situația terenurilor, pe categorii de folosință, potrivit Recensământului agricol din anul 2010 :

- Terenul arabil 10.695 ha
- Grădina familială 300 ha
- Pășuni și fânețe 1.036,02 ha
- Culturi permanente –
- Suprafața agricolă utilizată (SAU) 12.013 ha
- Suprafața agricolă neutilizată : 48 ha

Cultura plantelor

Suprafețele cultivate în Sânnicolau Mare, conform Recensământului agricol 2010

Culturi	Oraș Sânnicolau Mare
	Suprafața cultivată (hectare)
Grâu comun și grâu spelt	4.000
Porumb	3.897
Plante tehnice (floarea soarelui, rapiță și soia)	2.000
Legume, pepeni (în câmp și în sere)	100
Plante de nutreț (fân și masă verde, leguminoase pentru nutreț- lucernă, trifoi)	300
Cartofi	200
Alte culturi	200
TOTAL ARABIL (din suprafața agricolă utilizată)	10.697

Suprafețele cultivate în Sânnicolau Mare

Cultura	Suprafața cultivată (hectare)
Meri	100
Pruni	75
Alți pomi fructiferi	180
Struguri de masă	7
Struguri de vin	5
TOTAL	367

Sursa- Recensământul agricol 2010

CREȘTEREA ANIMALELOR

Efectivele de animale din localitatea Sânnicolau Mare, conform Recensământului agricol 2010

Efective de animale (capete)	Jud. TIMIS	SANNICOLAU MARE
Bovine	61.491	952
Ovine	342.872	5.952
Caprine		150
Porcine	327.942	16.983
Păsări	1.688.173	10.842
Cabaline		126
Familii de albine		320
TOTAL		35325

Sursa : Recensământul agricol 2010

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Calitatea mediului (apă, aer, sol)

Calitatea apei

Singura arteră hidrografică ce străbate Orașul Sânnicolau Mare este pârâul Aranca. În zona Arancăi, hidrografia este rezultatul acțiunii combinate ale factorilor climatici, hidrografici, morfologici și geologici . Morfologia terenului influențează adâncimea și drenajul apei freatică, factorii climatici și hidrografici influențează alimentarea, drenarea și variațiile nivelului apei freatică, iar factorul geologic determină existența stratului freatic și a celor acvifere de adâncime.

Apă freatică contribuie la excesul de apă din sol, dar numai până la adâncimea de 2 m, de la adâncimea de 2,3 m apa freatică nu mai are influență asupra solului, dar contribuie la alimentarea lui în timpul secetei . Alimentarea canalului cu apă se face din precipitații și din izvoarele de apă subterană .

Bazinul hidrografic al pârâului Aranca se prezintă ca o adevărată zonă de divagare, puternic aluvionară, părăsită însă de afluxul unor ape de inundație de mare amploare. Pe marea majoritate a suprafeței sale, apele freatică sunt la adâncimi cuprinse între 0 – 2 m, gleisolurile ocupă 316,6 km², aluviosolurile 78 km², iar cernoziomurile dezvoltate pe popinele loessoide, abia 318 km² . Variația nivelelor freatică este relativ mică ; în anii cu precipitații bogate, în timpul iernii, sistemul poate fi inundat și de apele interioare .

Canalul Aranca are legatură cu râul Mureș prin două canale reversibile, pe fiecare fiind amplasată câte o stație de pompare . Existența acestora a dat posibilitatea de irigare a culturilor și eliminarea apelor abundente de suprafață .

Aranca are un curs domol și se suprapune pe un vechi curs al râului Mureș care mai apoi se varsă în Tisa. Canalul Aranca are o lungime de 84,750 km fiind marcat prin 81 de borne kilometrice .

Canalul Aranca este divizat în patru compartimente, zona Sânnicolau Mare fiind situat în compartimentul II de la km 81,7 – km 42. La limita teritorială a orașului, canalul are o lungime de 10,532 km; lățimea variind între 6 și 16 m cu baza mică de 3 m și o adâncime cuprinsă între 1 și 3 m. Panta este de 0,1-0,15 m cu diferență de nivel între intrare și ieșire din teritoriul localității de 2,5 m. Viteza apei este de 0,8-1,2 m/s, debitul maxim este de 2,5 m/s. Canalul Aranca în localitate este traversat de opt poduri și trei podețe, iar în afara orașului de poduri la intersecția de canale și drumuri. Canalul are legătură cu râul Mureș prin două canale reversibile, pe fiecare fiind amplasate câte o stație de pompare .

Calitatea aerului

Orașul Sânnicolau Mare, prin poziția sa matematică de 2037 longitudine și 4406 latitudine, se încadrează în condițiile climatului temperat-continental cu predominanța maselor de aer maritim și a celor continentale de origine estică la care se adaugă masele de aer cald ce traversează Marea Mediterană și a unor mase de aer rece polar. Circulația vestică persistă atât în perioada rece cât și în perioada caldă a anului caracterizându-se prin ierni blânde cu precipitații lichide. Circulația polară se caracterizează prin scăderi de temperatură, nebulozitate accentuată și precipitații sub formă de averse, iar iarna ninsorile sunt însoțite de intensificări ale vântului .

Circulația tropicală determină iernile blânde și cantități însemnate de precipitații, iar vara o vreme instabilă cu averse și descărcări electrice.

Temperatura medie anuală este de 10,7° C, dar poate depăși uneori 11° C (în anul 1951 a fost de 11,9° C) sau poate scădea sub 10° C .

Temperaturile medii lunare sub 0°C se înregistrează în ianuarie și februarie. Amplitudinea termică medie anuală este de 23,3° C – adică diferența de temperatură între lunile ianuarie (- 1,4° C) și luna iulie (21,9° C) .

- numărul zilelor de îngheț este de 46 – 49 / an (primul îngheț se înregistrează la jumătatea lunii octombrie, iar ultimul îngheț la jumătatea lunii aprilie) ;
- numărul zilelor de iarnă (temperatura maximă < 0° C) este redus datorită influenței aerului maritim, cald și umed, ianuarie având cele mai multe zile de iarnă ;
- numărul zilelor tropicale (temperatura maximă > 35° C) fiind caracteristice lunilor iulie și august ;
- precipitațiile atmosferice – cantitatea medie anuală este de 535,3 mm / an , cele mai bogate precipitații fiind în luna iunie (69,5 mm) și cele mai reduse în luna februarie (29,1 mm) ;

Stratul de zăpadă – iarna este de obicei mai săracă în zăpadă, solul fiind acoperit în medie 30 zile / an , din care 15 zile în luna ianuarie ;

Numărul zilelor cu precipitații solide (ninsori, averse de ninsori, lapoviță, granule de gheață, zăpadă grauntoasă) se înregistrează numai în sezonul rece. La stația meteorologică Sânnicolau Mare, se constată că data medie a primei ninsori este 28 noiembrie, și a ultimei ninsori, 8 martie, iar intervalul posibil cu ninsoare este de 100 zile.

Durata medie a primului strat de zăpadă este 13 decembrie și a ultimului strat de zăpadă este 24 februarie, cu o durată medie a stratului de zăpadă de 73 de zile .

Durata de strălucire a soarelui reprezintă un interval de timp în cursul unei zile în care astrul a strălucit pe bolta cerului . Observațiile asupra duratei de strălucire constau din determinarea numărului de ore în cursul cărora soarele a luminat platforma meteorologică și împrejurimile acesteia .

Durata de strălucire a soarelui depinde de mai mulți factori cum sunt nebulozitatea, latitudinea, anotimpuri și altitudinea .

Fiind situată în partea de vest a Câmpiei Timișului, valoarea medie anuală a duratei de strălucire a soarelui la această stație depășește 2.200 ore .

Analiza datelor evidentiază o medie multianuală de 2.227,4 ore . În iulie se constată cea mai mare medie lunară, 301,8 ore, iar în luna decembrie cea mai mică, 61,4 ore .

Stația Meteo a localității a funcționat între anii 1928 – 1948, reluată activitatea în 1953 – continuând în prezent .

➤ **Calitatea solului**

Conform art. 1. al Ordinului nr. 1552 din 03/12/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole, județul Timiș este cuprins în anexa acestui ordin cu 40 de localități declarate ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrați. Sânnicolau Mare nu este în această listă, cu toate că agricultura se practică la o scară intensivă la nivelul localității, nivelul de poluare cu nitrați se încadrează în limitele admise.

O sursă de poluare a solului o constituie depozitarea necontrolată sau necorespunzătoare a deșeurilor.

➤ **Radioactivitatea mediului**

Rețeaua Națională de Supraveghere a Radioactivității Mediului (RNSRM) a fost înființată în anul 1962 cu scopul de a supraveghea și controla respectarea prevederilor legale privind radioprotecția mediului.

La nivelul anului 2010, RNSRM a cuprins un număr de 37 de stații din cadrul Agențiilor pentru protecția mediului, coordonarea științifică și metodologică fiind asigurată de Laboratorul Național de referință pentru radioactivitatea mediului din cadrul ANPM.

➤ **Managementul deșeurilor**

Prin Hotărârea Consiliului Local Sânnicolau Mare nr. 53 din 24 martie 2016, sa aprobat înființarea Serviciului public de salubritate pentru activitățile de colectare-transport deșeuri municipale la nivelul județului Timiș, care va deservi unitățile administrativ teritoriale din aria de operare a județului Timiș - membre ale ADID Timiș, a Studiului de oportunitate pentru delegarea de gestiune prin concesiune a serviciilor de colectare - transport al deșeurilor municipale din cele cinci zone ale județului Timiș, a Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului public de salubritate din județul Timiș și a indicatorilor de performanță, precum și a Documentației de atribuire pentru delegarea gestiunii prin concesiune a serviciilor de colectare - transport al deșeurilor municipale din Zona 2 județul Timiș;

Prin Hotărârea Consiliului Local Sânnicolau Mare nr. 160 din 24 OCTOMBRIE 2017 s-a aprobat contractul „Delegarea gestiunii prin concesiune a serviciilor de colectare – transport al deșeurilor municipale din cele 5 zone ale județului Timiș – Lotul 3 – servicii de colectare și transport deșeuri Zona 2 Jimbolia”, din cadrul proiectului „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în Județul Timiș”, semnându-se contractul nr. 1791/28.09.2019(între ADID Timiș și operatorul desemnat în urma licitației Asocieria Brai Cata SRL – Libro Events SRL). Prin Hotărârea Consiliului Local Sânnicolau Mare nr. 24 din 21.02 .2019 s-a aprobat **demararea procedurilor de reziliere a Contractului de delegare prin concesiune a gestiunii activității de colectare și transport al deșeurilor municipale în Zona 2, județul Timiș - Contractul nr. 1791/28.09.2017 - din cadrul proiectului „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în Județul Timiș”, datorită efectelor negative produse de către SC BRAI-CATA SRL prin modulul de colectare a deșeurilor -„eșecul serviciilor de utilități publice,,**

Astfel, în prezent, în județul Timiș se află în derulare proiectul „Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor în județul Timiș”, finanțat prin POS Mediu , reluându-se procedurii de către ADID Timiș, în cederea contractării unui nou operator.

Prin acest proiect au fost achiziționate pubele necesare pentru dotarea gospodăriilor din întregul județ, containere pentru colectarea separată a materialelor reciclabile la compactoare și autospeciale pentru transportarea deșeurilor, au fost construite stații de sortare, transfer și compostare, s-au închis și ultimele depozite neconforme din județ.

În acest moment SC Gosan SRL(conform Hotărârilor nr. 1/13.02.2019 și 2/12.03.2019 ale Comitetului Local pentru Situații de Urgență Sânnicolau Mare) desfășoară activități de colectare și transport deșeuri municipale, deșeurile colectate de la populația din Sânnicolau Mare fiind transportate la Stația de transfer Jimbolia, la nivel de oraș se realizeaza și selectarea acestora, toate acestea până la finalizarea procedurilor de desemnare a noului operator.

Autoritățile locale din orașul Sânnicolau Mare fac eforturi în ceea ce privește aplicarea legislației privind protecția mediului, precum și oferirea unei educații ecologice tuturor locuitorilor orașului.

Sursele de deșeuri din Sânnicolau Mare sunt: deșeuri municipale(provenite de la populație și agenții economici), deșeuri stradale, deșeuri vegetale din grădini, spații verzi, parcuri, deșeuri menajere spitalicești, deșeuri rezultate din construcții.

SPAȚIILE VERZI

- Utilizarea terenului

UTILIZAREA TERENULUI	ANUL 2020
Suprafața totală unitate administrativ-teritorială	13903
Suprafață <u>intravilan</u> +extravilan extins+trupuri izolate introduse în intravilan(ha)	1400
Suprafața din intravilan ocupată cu construcții(ha)	900
Suprafață <u>extravilan</u> (ha) din care:	12503
- Terenuri arabile	10359
- Pășuni și fânețe	1600
- Livezi	355
- Păduri	36
- Alte funcțiuni	467
Extinderea intravilanului construit(ha)	--
<u>Suprafața ocupată de spații verzi</u> (ha)	74,923
Suprafața spații verzi pe cap de locuitor(m.p/cap locuitor)	64,92

- Componența spațiilor verzi:

Tipuri Spații Verzi	Suprafata (ha)
Parc Mare	4,3823
Parc mic	0,7225
Parcul Copiilor, Parc Fitness (mal Aranca), inclusiv Mal Aranca	12,03
Hipodrom	3,5
Total spatii verzi aliniamente stradale	52,238
Stadion Unirea	1,29
Stadion Vointa	0,76
TOTAL GENERAL SPATII VERZI	74,923

Suprafata de spatiu verde pe cap de locuitor este de aproximativ 56 mp.

Fondul forestier

Acoperă 36 hectare, ocupând locul 8 în structura suprafeței administrative a orașului (0,25% din totalul suprafeței administrative) și este reprezentată de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.

	An	Suprafata fondului forestier (ha)	Volumul de lemn recoltat (mc)
Sânnicolau Mare	2020	36	
Județ Timiș	2020	107,1	298,2

Sursa: INSSE, Tempo online

Riscuri naturale

- Riscuri generate de inundații
- Furtuni, tornade, secetă, îngheț
- Incendii de pădure, pajiști comunale
- Alunecări de teren

Situații de urgență

Situația de urgență reprezintă un eveniment excepțional, cu caracter non militar, care prin amploare și intensitate amenință viața și sănătatea populației, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale importante, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate.

În Sânnicolau Mare funcționează servicii de urgență profesionale:

- Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență (SVSU), organizat pe cele două activități principale:
 - informare publică și prevenire;
 - intervenție operativă directă sau ca forță de sprijin a formațiunilor profesionale specializate.
- Serviciile de dezapezire - sunt asigurate de SVSU, cu următoarele utilaje:
 - autogreder -
 - tractoare -

ADMINISTRAȚIA LOCALĂ

Administrația publică în orașul Sânnicolau Mare este organizată și funcționează potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local.

Administrația publică din oraș se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Primarul, viceprimarul și secretarul, împreună cu aparatul de specialitate al primarului, constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Misiunea sau scopul Primăriei rezidă deci în soluționarea și gestionarea, în numele și în interesul colectivității locale pe care o reprezintă, a treburilor publice, în condițiile legii.

În administrația publică locală primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează.

Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Consiliul Local al orașului Sânnicolau Mare este compus din 16 consilieri locali pe perioada 2020-2024, aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale.

Potrivit legislației, numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește prin ordin al prefectului, în funcție de populația orașului, raportată de Institutul Național de Statistică și Studii Economice la data de 1 ianuarie a anului în care se fac alegerile sau, după caz, la data de 1 iulie a anului care preceda alegerile.

Aparatul de specialitate al Primăriei Orașului Sânnicolau Mare cuprinde 115 posturi, structurate pe departamente de specialitate, astfel:

- Demnitari - 2
- Funcții publice - (din care 1 funcții publice de conducere și 0 funcții de execuție)
- Contractuali - 112 (10 de conducere și 102 de execuție)

Din totalul de 115 de posturi, 81 sunt ocupate, iar 34 sunt declarate vacante.

În subordinea Primarului funcționează următoarele servicii și direcții:

- Biroul urbanism, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului, investiții, protecția mediului, agricol
- Biroul contabilitate, buget și patrimoniu
- Biroul impozite și taxe locale
- Serviciul protecția civilă și administrativ gospodăresc
- Biroul resurse umane, relații cu publicul, asistența socială
- Biroul management proiecte, juridic, achiziții publice, autorizare transport local
- Serviciul spații verzi
- Serviciul construcții
- Activități autofinanțate – piața agroalimentară

În subordinea Consiliului Local funcționează:

- Serviciul public comunitar local de evidența persoanelor
- Asistența medicală școlară și preșcolară

INDICATORI DE PERFORMANTA

Capacitatea de investire si de contractare de imprumuturi (CID)

Denumire indicator	2019(lei)	2020(lei)
CID1 Cheltuieli cu finantarea serviciului datoriei	2.578.277	3.088.050
CID2 Serviciul anual al datoriei ca pondere in veniturile curente totale (autonome)		
CID3 Cheltuieli totale cu investitiile	12.189.416	17.095.820
CID4 Ponderea serviciul datoriei pentru imprumuturile pe termen lung in cheltuielile totale cu investitiile		

Capacitate de Management Financiar (CMF)

Denumire indicator	2019(lei)	2020(lei)
CMF1 Rezultatul (excedentul sau deficitul) operational	18.334.986	45.165.211
CMF3 Rezultatul (excedent/deficitul) operational net	3.347.949	4.235.303

Indicatori privind evaluarea veniturilor:

Indicatori ai veniturilor sau care reflecta capacitatea de a genera venituri (CGV)

Denumire indicator	2019	2020
CGV1 Venituri din impozitul pe proprietate	5.945.073	5.829.809
CGV2 Venituri proprii fiscale	24.132.246	28.733.770
CGV3 Veniturile curente proprii (fiscale si nefiscale)	25.561.061	30.723.253
CGV5 Venituri operationale	45.988.657	52.066.619
CGV6 Venituri pentru investitii	3.969.990	3.658.169

Primărie –Directia Economica, Serviciul Buget-Finante, Serviciul Impozite si Taxe:

1.Indicatori executii buget local pentru fiecare din anii 2019, 2020 :

- Total venituri 2019: 26.801.061, 2020: 31.364.618
- Total venituri pe locuitor
- Baza de impozitare -venitul global.
- Investitii (cheltuieli de capital, inclusiv serviciul datoriei pentru împrumuturile pe termen lung)2019: 12.189.416 2020: 17.095.820
- Total cheltuieli 2019: 34.575.486 2020: 39.311.412
- Total Ajutoare sociale 2019: 1.081.714 2020: 1.284.245

2. Alte date necesare, anuale, 2019- 2020:

- Numar beneficiari ajutoare sociale
- Numar clădiri utilizate ca locuință, pentru care se datorează impozitul pe clădiri majorat - 633
- Sume încasate din impozitul pe proprietate majorat – proprietăți secundare persoane fizice 116.280
- Număr agenți economici pentru care s-a eliberat/vizat anual autorizația privind desfășurarea activității de alimentație publică : 170
- Restaurante:
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) de pana la 50 mp : 8
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) cuprinsă între 51 – 100 mp : 1
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) cuprinsă între 101 – 150 mp; 1
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) cuprinsă între 151 – 200 mp;
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) cuprinsa între 201 – 250 mp;
 - Unități cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) cuprinsa între 251 – 300 mp;
 - Unitati cu suprafața desfășurată (inclusiv terasă) de peste 301 mp.
- Piețe : 1
- Număr agenți economici de la care s-a încasat taxa hotelieră, pe tipul unităților de cazare:, Campinguri și moteluri, Hoteluri cu circuit închis, neclasificate conform Normelor stabilite de Ministerul Turismului, Alte unități de cazare (pensiuni ș.a.) : 6

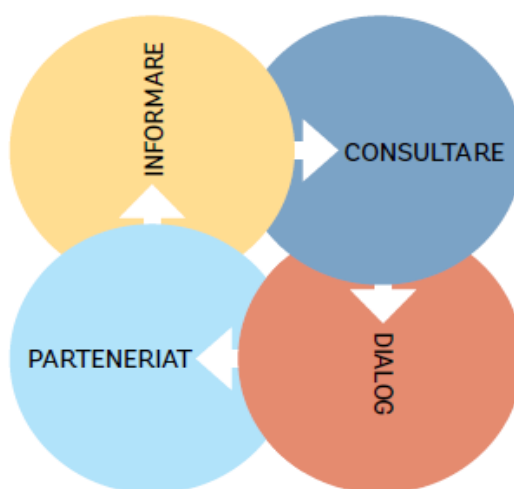
1. Condiții care asigură mediul adecvat pentru dezvoltare durabilă

2. cooperare intra-județeană, intra-regională, națională și internațională (orașe înfrățite, colaborări și schimb de experiență, parteneriate locale)
3. administratia locală (autonomie locală, decizii majore, timpul de rezolvare a problemelor, programe finanțate prin UE, pregătire profesională a funcționarilor)
4. politica de taxe (situația impozitelor și a taxelor - colectare; bugetul local: categorii de venituri și cheltuieli bugetare)
5. investiții locale(române și străine), situația pe piața imobiliară(prețul caselor și prețul apartamentelor)

ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

Activitatea de cercetare și sondare a opiniei publice/factori decidenți.

Formularea strategiei integrate de dezvoltare urbană trebuie să fie rezultatul unui proces participativ, care implică factorii de decizie, asociațiile și organizațiile non-guvernamentale, mediul privat și cetățenii, în vederea stabilirii unor direcții prioritare pentru dezvoltarea orașului. Cu cât cetățenii sunt mai implicați în viața orașului lor, cu atât orașul devine mai atractiv și mai competitiv. Este important să se identifice de la început pentru ce elemente și în ce moment este prevăzut un proces participativ. Unele părți vor fi decise printr-un proces participativ, alte elemente prin decizii politice ale consiliului orașului.

Sursă: Codul de bune practici pentru participarea civilă în procesul de luare a deciziilor. Conferința Organizațiilor Internaționale Non-Guvernamentale a Consiliului Europei, octombrie 2009

Conform prevederilor contractuale în luna IUNIE 2021 au fost derulate servicii de consultanță în domeniul planificării strategice pentru elaborarea strategiei locale de dezvoltare a orașului Sannicolau Mare, în cadrul următoarelor activități:

- Formarea grupului/consorțiului de lucru – Selectare/pregătire grup de lucru, în vederea realizării/implementării strategiei de dezvoltare
 - Stabilirea cadrului și eșantioanelor reprezentative ale populației vizate în vederea realizării unei consultări comunitare.
- **Formarea grupului/consorțiului de lucru – Selectare/pregătire grup de lucru, în vederea realizării/implementării strategiei de dezvoltare**

În cadrul primelor întâlniri cu angajații Primăriei, am stabilit componenta echipei de lucru, respectiv al consorțiului de planificare, selecția făcându-se pe criteriul celor mai reprezentative servicii din cadrul primăriei, care să furnizeze informații relevante pentru elaborarea lucrării.

Astfel, în prima fază au fost selectate următoarele persoane:

Homorodean Calin Bogdan – Protecția mediului

Flus Socaciu Andreea - Birou proiecte

Brisan Flaviu - Urbanism

Marcu Loredana – Impozite și taxe locale

Cimpan Gheorghe – Birou proiecte

Ostrovati Lucian – Achiziții Publice

Tega Mircea Dan - Birou Juridic

Hiticas Marius – Consilier județean.

Cîrja Bogdan - Birou proiecte

➤ **Stabilirea cadrului și eșantioanelor reprezentative ale populației vizate în vederea realizării unei consultări comunitare.**

În cadrul acestei activități, am stabilit cu echipa de lucru (consortiu), calendarul activităților pentru perioada mai-octombrie 2021, precum și procedura de lucru privind realizarea sondajului de atitudine comunitară.

Pentru a respecta normele de siguranță privind pandemia COVID 19, am stabilit ca aceste chestionare să fie publicate pe pagina de Facebook a primăriei.

Am stabilit în primul rând grupurile țintă care vor fi abordate pentru realizarea sondajului și am convenit la următoarele categorii:

- Tineri
- Pensionari
- Cetățeni
- Oameni de afaceri
- Reprezentanți societate civilă, Culte, minorități, ONG...
- Instituții publice, Poliție, Jandarmerie, ISU.
- Învățăman
- Sanatate
- Administrație publică, Consiliul Local, angajați Primărie.

Deoarece una dintre cele mai interesante caracteristici ale cercetării din domeniul științelor socio-umane, respectiv ale metodei anchetei/chestionarului, în special – este aceea că, practic cu ocazia fiecărei noi investigații, trebuie creat propriul instrument de cercetare, a cărei utilizare este limitată la obiectul studiului în cauză și la momentul respectiv.

De aceea, pentru formarea chestionarelor am urmărit :

- Logica întocmirii chestionarelor
- Segmentul populației vizate
- Tipurile de întrebări, în funcție de conținutul lor
- Tipuri de întrebări, în funcție de forma de înregistrare a răspunsurilor
- Numărul întrebărilor închise sau întrebări deschise, sau cu răspunsuri multiple.
- Numărul și ordinea întrebărilor din chestionar

În concluzie, am stabilit pentru fiecare grup țintă modalitățile de aplicare ale chestionarelor, precum și tipul și complexitatea chestionarelor, rezultând 3 tipuri de chestionare.

Toate chestionarele vor fi distribuite, colectate și interpretate în perioada iulie-octombrie 2021.

Conform prevederilor contractuale în această perioadă am derulat servicii de consultanță în domeniul planificării strategice pentru elaborarea strategiei locale de dezvoltare a orașului Sannicolau Mare, în cadrul următoarelor activități:

- **Selectarea și analiza documentelor programatice**
- **Analiza situației existente din punct de vedere economic, social, administrativ, politic.**
- **Întocmirea profilului comunității și stabilirea domeniilor de intervenție ale strategiei.**
- **Stabilirea planurilor comunitare de acțiune, ale țăintelor și planului de acțiune strategic, în conformitate cu planurile de dezvoltare zonală/regională.**

În data de 12.11.2021, am avut la Primăria Sannicolau Mare o întâlnire de lucru la care au participat următoarele persoane:

Fluș Socaciu Andreea - Birou proiecte

Brișan Flaviu - Urbanism

Cîmpan Gheorghe - Birou proiecte

Cîrja Bogdan - Birou proiecte

Homorodean Călin Bogdan - Protecția mediului

Au fost discutate principalele direcții de intervenție pentru dezvoltare și am analizat fiecare proiect de investiție în parte care va fi inclus în direcțiile strategice.

Având în vedere potențialul urban, geografic precum și politicile de dezvoltare la nivelul Județului Timiș, am convenit ca strategia de dezvoltare să cuprindă elemente specifice ale conceptului de Oraș Inteligent (Smart Cities).

Importanța orașelor în viața socială justifică acțiunile necesare pentru crearea de orașe inteligente. Conceptul de oraș inteligent ca să fi analizat mai puțin prin cantitatea de aplicații IT implementate și mai mult prin optimizarea funcțiilor sale. Ideea de oraș inteligent nu se poate separa de conceptul de eGuvernare și trebuie să conțină centrarea soluțiilor pe cetățean și pe nevoile sale.

Am stabilit ca principalele direcții de intervenție să fie centrate în jurul caracteristicilor unui oraș inteligent, respectiv:

- **Guvernare inteligentă.** Orașul inteligent are o gamă completă de servicii de eGuvernare, posedă o infrastructură solidă de IT&C, are parteneriate public-private care îi permit să-și atingă obiectivele, practică guvernarea deschisă, transparența, etc.

- Economie inteligentă. În orașul inteligent activitățile economice se desfășoară cu suport eBusiness și eCommerce. Inovarea IT&C are un rol important în dezvoltarea orașului inteligent.
- Mobilitate inteligentă. Activitățile de logistică și transport cu suport IT&C, existența de baze de date online, optimizarea traficului urban, etc. sunt parte a caracteristicii de mobilitate inteligentă a unui oraș ce poate fi caracterizat ca inteligent.
- Mediu inteligent. În această caracteristică se include folosirea de energie recuperabilă, existența de rețele energie controlate IT&C, de clădiri "verzi", controlul poluării, calitatea apei, aerului, etc.
- Populație inteligentă. Populația unui oraș inteligent trebuie să posede competențe digitale de utilizator, să lucreze într-un mediu de lucru digitalizat, să aibă acces la instruire, să poată consulta și furniza date online, etc.
- Mod de viață inteligent. Într-un oraș inteligent populația are un stil de viață influențat de IT&C, servicii de sănătate și locuit evoluat, servicii culturale, și mediu de coeziune socială.

A doua și probabil cea mai amplă secțiune din conținutul unui SIDU o reprezintă analiza situației existente a orașului. Pe scurt, această secțiune funcționează ca o „poză” realistă a contextului actual, fiind indispensabilă pentru identificarea problemelor cu care se confruntă orașul și stabilirea direcțiilor de acțiune ulterioară.

Capitolul dedicat analizei contextului urban actual se concretizează printr-o evaluare a poziției actuale și concrete a localității înainte de a porni către stabilirea viziunii și a direcțiilor de acțiune.

Această secțiune este utilă pentru administrația locală pentru că va evidenția ceea ce funcționează bine și, în aceeași măsură, ce poate fi îmbunătățit. Practic, prin această secțiune poți afla unde ești, încotro vrei să mergi și cum ai putea ajunge acolo, navigând printre amenințările și oportunitățile externe.

Capitolul de analiză a situației actuale se consolidează pe toate aspectele determinante ale dezvoltării urbane, precum:

- Profil socio-demografic
- Profil economic
- Profil spațial și funcțional
- Infrastructura de transport și mobilitate
- Echiparea tehnico-edilitară
- Servicii publice
- Mediu și schimbări climatice
- Profil și capacitate administrativă
- O agendă țintită pentru orașele inteligente (Smart City)

Deoarece există decalaje între oreșe vs. orașele inteligente, atât funcție de mărimea lor, cât și locația geografică, e vor face corelații între locația orașului și dimensiunea lui cu indicii naționali ai decalajului digital.

De aceea, se va ține cont de faptul că, elaborarea unor strategii presupune luarea de decizii riscante. Toate aceste elemente ne arată principalele probleme cu care demersul de planificare strategică se va confrunta în domeniul public. Ele nu semnifică în nici un fel lipsa posibilităților de aplicare a planificării și managementului strategic în organizațiile publice ci atenționează managerul/primarul asupra punctelor sensibile.

Deoarece există de multe ori obiectivele stabilite nu sunt cele mai bune în termeni raționali ci cele care țin de implementarea politicilor zonale sau regionale, existând riscul ca acestea să fie generale și greu de implementat.

De aceea, toate proiectele și direcțiile de intervenție vor fi convergente spre definirea unui proces strategic, adaptat la specificul local, promovând în paralel un tip de guvernare bazată pe ideea performanței și a eficacității

În urma analizării chestionarelor oferite în comunitate, am rezumat câteva dintre cele mai reprezentative propuneri:

- Amenajarea mai multor spații de joacă pentru copii
- Organizarea de festivaluri de muzică, teatru, proiectii film
- Evenimente diverse gen FOOD street, BOOK Land, carnaval.
- Mai multe fast food MacDonalds, KFC
- Amenajarea de piste de biciclete, motociclete, role, skateboard.
- Concursuri sportive între tineri, licee, alte orașe, comune: crosuri, biciclete, role,
- Amenajare parc Aventura cu tiroliană, trasee dificile,
- Patinaj pe timp de iarnă.
- Amenajare parcuri, spații verzi, mai multe flori în oraș
- Amenajare Centru – profil istoric-cultural- "austriac"
- Amenajare terenuri de sport, sala de sport acoperită multifuncțională.
- Organizarea de activități de voluntariat, ecologic, social, educational
- Implicarea tinerilor în viața comunității, în procesul decizional, consultativ.
- Comunicarea, vizibilitatea acțiunilor comunitare mai bună în școli, licee.
- Înființarea unui centru de tineret, afaceri, traininguri specializate, teme diverse extracurriculare, club de tineret.
- Atragerea unor secții ale Universităților în oraș pentru cei care doresc să învețe acasă.
- Mai multe evenimente culturale, istorice, promovarea istoriei, bogăției culturale.
- Posibilitatea voluntariatului și a activităților practice în diverse firme private, instituții publice, etc.

De asemenea, au fost distribuite spre completare chestionare și consilierilor locali, care au completat paleta de proiecte și inițiative locale pentru îmbunătățirea calității vieții în orașul Sânnicolau Mare.

Rezultatele întâlnirilor de lucru cu membrii consorțiului de lucru, precum și răspunsurile oferite la chestionarele distribuite, au contribuit la realizarea Analizei SWOT, care a stat la baza stabilirii Direcțiilor strategice, a Obiectivelor specifice și a Planului de măsuri

CAPITOLUL 3.

ANALIZA SWOT

La finalul întregului capitol al strategiei destinat analizei contextului urban actual se va crea o analiză SWOT, care oferă o radiografie a zonei urbane pentru administrațiile publice și se constituie ca un important instrument utilizat pentru înțelegerea poziției strategice și determinarea proiectelor viitoare.

Analiza Diagnostic seface pentru fiecare dimensiune urbană . Fiecare dintre dimensiunile de analiză menționate ulterior pentru capitolul privind contextul actual al zonei urbane se finalizează cu o secțiune denumită analiză diagnostic.

În această secțiune este recomandat să se introducă principalele provocări întâmpinate la nivel local pentru fiecare dimensiune (socio-demografic, economic, infrastructură, spațial, capacitate administrativă, etc.), urmate de ceea ce se consideră că ar fi soluția care să corespundă acelor provocări.

Ca exemplu concret, dacă se identifică trei provocări pentru una dintre dimensiunile de analiză, atunci trebuie să fie trei sau mai multe soluții care să corespundă acestor provocări.

Pentru completarea acestei secțiuni, este foarte important ca administrația locală să poarte ample discuții cu reprezentanții societății civile, a mediului academic, investitorii și mediul privat, agențiile județene și regionale și alți actori importanți pentru dezvoltarea urbană în scopul de a evidenția aceste provocări și de a identifica într-un mod participativ principalele soluții care se pot transforma în proiecte locale concrete.

Acest instrument, Analiza SWOT, coroborat cu analiza diagnostic menționată anterior, ajută la construirea unei imagini de ansamblu astfel încât să poată fi valorificate punctele tari și oportunitățile, pe de o parte, precum și la reducerea sau eliminarea punctelor slabe și a amenințărilor din factori externi. Ca element de bună practică, este recomandat ca analiza SWOT să parcurgă același fir logic ca și analiza-diagnostic, în sensul că acesta trebuie să evidențieze fiecare dimensiune de dezvoltare urbană

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv:

- Strengths (puncte tari)
- Weaknesses (puncte slabe)
- Opportunities (oportunitati)
- Threats (riscuri)

Aspectele cheie au fost identificate pe baza concluziilor evaluării premergătoare și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

Analiza SWOT are o deosebită utilitate în procesul de stabilire a direcțiilor de dezvoltare a comunității, permițând o mai bună gestionare a resurselor și relațiilor de intercondiționare. Totodată, prezentând în mod sintetic atât problemele, cât și realizările comunității analiza SWOT permite înțelegerea rapidă, simultană și integrată a legăturilor dintre elementele pozitive și negative ale comunității. Unele "oportunități" și "amenințări" vor apărea din "punctele tari" și "punctele slabe" ale comunității, iar amenințările pot fi concrete sau potențiale.

POZITIONAREA GEOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTAREA URBANĂ

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sănnicolau Mare este cel mai vestic oraș al României și al județului Timiș (situat în partea de nord-vest al județului Timiș); ➤ Așezat pe drumul european E 70, care leagă București-Timișoara-Sănnicolau Mare (km 620) Szeged-Budapesta-Viena, Sănnicolau Mare este primul oraș cu care iau contact străinii, ce vin în România. ➤ Se află la o distanță de 64 km NV de Timișoara și la 18 km de punctul vamal Cenad, pe drumul național DN6, ceea ce face ca orașul să fie un oraș de graniță, dar și de legătură ➤ Economia orașului a cunoscut în ultimii ani o inversiune de tendință, datorată poziției strategice la limita vestică a țării, fapt care a atras o serie de investitori importanți. Cele mai mari companii sunt : compania austriacă Delphi Packard Romania (cablaje electrice pentru componentele auto ale mașinilor fabricate de grupuri internaționale), cu peste 4.000 de angajați, și compania italiană Zoppas Industries (rezistențe electrice) cu peste 2.500 de angajați. Datorită cererii mari de forță de muncă polul industrial astfel creat asigură locuri de muncă și localităților înconjurătoare. ➤ Existența canalului Aranca și a întregului sistem hidrotehnic (construirea lui a început în 1887 și s-a terminat în 1984) a, avut efecte benefice pentru agricultura din zonă. ➤ Existența la nivelul localității a câtorva repere turistice (Castelul Nako, Biserica ortodoxă-română, Biserica ortodoxă-sârbă, Biserica romano-catolică, Biserica greco-romană, Biserica Reformată, Prima școală de Agricultură din țară, Casa comemorativă și bustul lui Bela Bartok, al lui M. Eminescu, al lui Revai Miclos, al lui Theodor Bucurescu, al lui Nestor Oprean, monumente istorice, etc; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poziționare unor teritorii ale localității într-o zonă mai greu accesibilă; ➤ Existența doar a unui spital orașenesc; ➤ Infrastructura turistică insuficient dezvoltată (cazare, locuri de campare, trasee neamenajate) ➤ Lipsa structurilor pentru învățământ universitar și distanța mare până la Timișoara (64 km) sau Arad (65 km); ➤ Infrastructură neadaptată avantajelor oferite de poziția geografică față de poli de dezvoltare de importanță regională și județeană, precum și față de regiunile turistice polarizate;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezența în apropiere a orașelor Timișoara și Arad; ➤ Aceste date de mai sus conferă orașului rolul de centru de influență urbană fiind un oraș polarizator pentru localitățile din jur și pentru cele limitrofe frontierei din Ungaria și Serbia-Muntenegru 	
<p>➤ Oportunitati :</p>	<p>➤ Amenințări :</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezvoltarea infrastructurii, necesare dezvoltării sustenabile, cu fonduri nerambursabile. ; ➤ Aeroportul Traian Vuia din Timișoara și Aeroportul International din Arad oferă o deschidere mult mai vastă orașului; ➤ Accesarea de programe de dezvoltare urbană în perioada 2017-2020; ➤ Accesare de proiecte care ar putea revigora dezvoltarea turismului, respectiv valorificarea turistică a vestigiilor istorice; ➤ Interesul ridicat de pe piața internă și externă a orașului pentru produsele meșteșugărești, poate stimula dezvoltarea și crearea tradițiilor și meșteșugurilor. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Perpetuarea unui climat macroeconomic național și mondial dificil ; ➤ Capacitatea redusă de implementare a proiectelor de dezvoltare; ➤ Vecinatatea cu zone cu potențial turistic mai dezvoltat; <p>Variațiile climatice și apariția fenomenelor de secetă.</p>

INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA EDILITARĂ	
Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existența de drumuri care asigură accesul în oraș sunt în stare foarte bună; ➤ Rețea de alimentare cu apă existentă; ➤ Proiect pentru reabilitare și extindere rețea alimentare cu apă și pentru canalizarea deja existentă la nivelul localității; ➤ Existența rețelei de alimentare cu energie electrică pe tot teritoriul administrativ; ➤ Extinderea și reabilitarea iluminatului public; ➤ Servicii de telecomunicații existente (poștă, telefonie, televiziune, internet); ➤ Existența sistemelor de supraveghere video stradală; ➤ Existența serviciului de gestionare a deșeurilor, dar și de gestionare a serviciului de alimentare cu apă și canalizare; ➤ Existența fântânilor publice cu apă potabilă în zone populate din oraș. ➤ Modernizarea trotuarelor din aproape întreg orașul și al aleii Aranca. ➤ Existența unor unități de prestări servicii diversificate (ateliere auto, spălătorii auto, benzinarii, unități bancare, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rețeaua de canalizare nu acoperă întregul teritoriu al orașului; ➤ Consumul de apă este ridicat din cauza utilizării excesive a apei în activitățile agricole; ➤ Rețeaua de alimentare cu gaze nu acoperă întregul teritoriu al orașului; ➤ Nu toate drumurile sunt modernizate, o mare parte din acestea fiind balastate;
➤ Oportunități :	➤ Amenințări :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizarea drumurilor deja existentă și de asfaltare a celor care încă nu au fost făcute până acum; ➤ Tehnologiile noi existente, privind captarea/ tratarea/ distribuția apei; ➤ Tehnologii noi pentru modernizarea infrastructurii serviciilor de iluminat public, inclusiv cu implementarea de surse nepoluante, energia verde (fotovoltaice); ➤ Modernizare canalizare deja existentă și extinderea acesteia cuprinzând aproximativ 70% din suprafața orașului; ➤ Finanțarea unor proiecte pentru creșterea calității apei prin crearea stațiilor moderne de epurare a apelor uzate; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Degradarea infrastructurii existente dacă se prezintă dezinteres în susținere și îngrijirea acesteia; ➤ Poluarea pânzei freatice prin infiltrarea în sol a apelor uzate, având în vedere că locuințele nu sunt racordate la sisteme de colectare și epurare a apelor uzate; ➤ În unele zone ale localității în special în zonele aferente aleii Aranca, curățenia precară; ➤ Canalul Aranca reprezintă o resursă importantă hidrotehnică care ajută suprafața agricolă să se mărească considerabil, dar dacă dezinteresul populației nu se schimbă se va ajunge la o degradare a acestuia

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Finațarea de proiecte privind extinderea rețelei de alimentare cu gaze; ➤ Autostrada recent deschisă va avea o influență asupra activităților desfășurate de marile firme din oraș (APTIV ROMANIA, ZOPPAS INDUSTRIES ROMANIA). 	<p>Costul ridicat al documentațiilor preliminare (studiu de fezabilitate, proiect tehnic, etc.) și necesitatea cofinanțării proiectelor, poate împiedica accesarea fondurilor europene.</p>
---	---

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Infrastructură sanitară existentă: 10 cabinete medicale familiale, 5 farmacii, 1 dispensar medical, 1 policlinică, 6 cabinete stomatologice, 3 cabinete veterinare. ➤ Valoarea indicatorului număr de locuitori/medic de familie este bună; ➤ Existența Serviciului Public de Asistență Socială, cu personal calificat și o activitate conștiincioasă; ➤ Accesibilitate bună la serviciile medicale; ➤ Asistență veterinară permanentă; ➤ Derularea unor programe de educare și conștientizare în rândul elevilor, cu privire la un stil de viață sănătos, igienă, viață sexuală, droguri, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dotări și utilități insuficiente pentru asigurarea serviciilor de medicină de familie la standarde de calitate în vigoare; ➤ Număr redus de medici specialiști; ➤ Lipsa unui centru social (azil) pentru persoane vârstnice; ➤ Apariția de boli oncologice, cardio-vasculare, pulmonare în rândul populației tinere; ➤ Insuficiente servicii și infrastructuri de asistență socială la nivel local (lipsa unui serviciu specializat de îngrijire a bătrânilor singuri la domiciliu) ➤ Lipsa unui centru multifuncțional în comunitatea rroma (pentru educația sanitară, civilă, antreprenorială)
Oportunitati :	Amenințări :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programe de dezvoltare resurse umane 2014-2020 pentru formare și recrutare asistenți și lucrători sociali ➤ Alte programe cu finanțare nerambursabilă pentru dezvoltare/modernizare infrastructură de sănătate și asistență socială; Renovarea, modernizarea și dotarea instituțiilor medicale; ➤ Aducerea unor medici specialiști în funcție de îngrijirile necesare; ➤ Funcționarea secției de cronici din cadrul Spitalului Orășenesc. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Degradarea excesivă a infrastructurii existente; ➤ Costurile ridicate ale aparatului medical, lipsa fondurilor și birocrația ce ar putea conduce la îngreunarea proiectelor de modernizare și dotare ➤ Creșterea numărului de îmbolnăviri (boli oncologice, cardio-vasculare, pulmonare) în rândul populației tinere ➤ Existența unui singur spital orășenesc, iar deplasarea până la Timișoara sau Arad întârzie îngrijirea sau ajutorul medical necesar.

ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CULTURĂ

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spații școlare suficiente pentru activitatea de formare (2 școli, 2 licee și 4 grădinițe); ➤ Proiecte de investiții realizate (dotare cu centrale termice, reparații capitale-termopane,acoperiș,decorativă),etc. ➤ Cadre didactice cu pregătire de specialitate; ➤ Susținerea activităților din planul anual de activități școlare și extrașcolare, toate cadrele didactice fiind implicate în activitatea de formare continuă la nivel de școală; ➤ Experiența organizării și promovării multor activități culturale școlare și extrașcolare(Zilele Liceului Teoretic Ioan Jebelean,Elevii au talent,Balul Bobocilor,olimpiade diverse) ➤ Fondul de carte din bibliotecile școliiilor și Biblioteca Orășenească este suficient. ➤ Acordarea de burse de merit, de studiu și de ajutor social; ➤ Existența unei săli de sport a orașului modernizată; ➤ Existența unui teren de tenis de câmp modernizat; ➤ Existența unor monumente istorice cu vechime mare pe teritoriul orașului(➤ Organizare de evenimente culturale, folclorice,expoziții,concerte,simpozioane, recitaluri,concursuri,activități,etc(Ziua Aniversării Bela Bartok-24 Martie, Concerte de Cameră de Pian, Ziua Europei-9 mai,Festivalul verii,Zilele Orașului, Ziua Națională-1 decembrie,Concert de cameră de Crăciun) ➤ Existența unor grupuri de dansuri populare și ușoare. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Infrastructura/baza materiala a unităților școlare este insuficient dezvoltata:, dotare TIC insuficientă, dotări insuficiente in laboratoare, terenurile de sport necesită materiale. ➤ Carențe la infrastructura unităților de învățământ - amenajări, consolidări, modernizări. ➤ Spații insuficiente pentru desfășurarea activităților sportive (a orelor de educație fizică),gimnastice și recreative, pe vreme de timp nefavorabil,deoarece sala de sport este la distanță mare și se pierde din timpul alocat orei de sport; ➤ Lipsă sală care să fie utilizată pentru alte activități: Premieri, serbări, reuniuni,spectacole restrânse, scenere. ➤ Acces limitat la infrastructura de sport (sala de sport); ➤ Cele două ștranduri termal și rece nu sunt accesibile publicului și nu se pot folosi pentru înot sau competiții; ➤ Patrimoniul natural, cultural și material insuficient cunoscut și promovat(lipsa unui taraf, cerc de artă și pictură, grup vocal care să activeze pe lângă Casa de Cultură) ➤ Număr mare de cadre didactice și elevi navetiști. ➤ Rezultate modeste la evaluările nationale si examenul de bacalaureat; ➤ Implicare slabă a familiei în procesul educațional al copiilor,în special cel liceal; ➤ Lipsa unei librării cu materiale diverse; ➤ Lipsa unui cinematograful,unei scene de teatru sau filarmonică; ➤ Lipsa unui Kartodrom; ➤ Existență la nivelul localității a unor zone afectate de fostele activități industriale cu un impact vizual negativ; ➤ Pierderea tradițiilor și obiceiurilor în această zonă;

Oportunitati :	Amenințări :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asigurarea formării continue a cadrelor didactice prin cursurile CCD sau a universităților din țară; ➤ Biblioteca Orășenească are un program nou necesar pentru buna funcționare a ordinii și aranjării cărților. ➤ Crearea unor laboratoare noi; ➤ Identificarea de surse noi de finanțare și gestionarea celor existente cât mai eficient; ➤ Se afla în derulare programul de Modernizare și Reabilitare Castel Nako care va fi un obiectiv turistic foarte important. ➤ Implicarea activă a Consiliului Local în finanțarea modernizărilor unităților de învățământ și cultură ➤ Atragerea unor secții ale Instituțiilor de învățământ superior, pentru stoparea exodului tinerilor în alte zone. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Scăderea nivelului de trai (elevi, profesori, părinți); ➤ Lipsa diversității în domeniul divertismentului și al petrecerii timpului liber face ca orășenii să plece în weekend în orașele mari pentru a se relaxa. ➤ Lipsa unui ștrand, SPA face ca orășenii să se relaxeze la ștrandurile din Mako, Szeged sau Hodmezavasarhely; ➤ Zonă de agrement neamenajată corespunzător face ca orășenii să aleagă zonele din apropiere pentru a se relaxa, pentru campare sau pescuit.

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI GUVERNANȚĂ LOCALĂ

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deschiderea administrației publice locale actuale către investiții și experiența în managementul proiectelor cu finanțare de diverse tipuri; ➤ Existența PMUD ➤ Susținerea de către autoritățile publice locale a activităților în domeniul econ-social-cultural. ➤ Proiecte de investiții în derulare. ➤ Crearea unui Consiliu consultativ pentru dezbateri (trimestrial) ale problemelor orașului. ➤ Folosirea încăperilor din Casa de cultura și Castelul Nako numai pentru activități educațional-culturale, recreere, sport sau divertisment și de funcționare a unor asociații cultural educative. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veniturile scăzute la bugetul local în raport cu nevoile de dezvoltare ale orașului; ➤ Diversificare scăzută a surselor de venit necesare pentru bugetul Primăriei;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Construirea locuințelor ANL pentru tineri și destinarea de terenuri pentru construcții de case. 	
Oportunitati :	Amenințări :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ În perioada 2021-2027 se intenționează realizarea mai multor investiții cu fonduri guvernamentale și europene; ➤ Posibilitatea accesării de fonduri europene în perioada 2021-2027 pentru organizarea de sesiuni de instruire pe diverse domenii de activitate utile în administrație publică; ➤ Creșterea numărului de inițiative de tip parteneriat public-privat. ➤ Buna relaționare interinstituțională în Consiliul Local, Consiliul Județean, Prefectură. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Legislație insuficient cunoscută de către personalul din instituțiile publice, ca urmare a numărului mare de schimbări legislative; ➤ Conflicte de interese între diferitele nivele decizionale (local, județean, național).

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suprafața ocupată cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră reprezintă 60% din totalul suprafeței neagricole, generând efecte pozitive asupra calității mediului înconjurător; ➤ Rețea hidrografică bogată și cu puține surse de poluare ➤ Colectarea selectivă a deșeurilor; ➤ Curățarea periodică a Canalului Aranca; ➤ Fântâni forate cu apă potabilă ; ➤ Măsuri ferme privind câinii vagabonzi și eliminarea acestora din zona centrală și zona blocurilor, precum și din cartierele mărginașe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utilizarea programelor destinate protejării mediului înconjurător (împădurirea terenurilor degradate, înființare perdele de protecție, eliminarea eroziunii, curățirea cursurilor de apă, conservarea biodiversității, gestionarea deșeurilor reciclabile); ➤ Participarea la întreținerea Lunzii Mureșului, ca rezervație naturală pe cei 6 Km de hotar pe râul Mureș – un important rezervor de sănătate pentru oraș; înființarea unei asociații de protecția mediului și de întreținere a rezervației Lunca Mureșului. ➤ Finanțarea unor proiecte pentru creșterea calității apei prin crearea stațiilor moderne de epurare a apelor uzate; ➤ Derulare campanii de constientizare a populației cu privire la protecția mediului; ➤ Creșterea interesului pentru energia verde și valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile. ➤ Utilizarea la scară redusă a pesticidelor, insecticidelor și îngrășamintelor chimice; ➤ Existența la nivelul localității a ariilor protejate;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existența unei zone de agrement pentru pescuit; ➤ Existența parcurilor pentru copii, a unui parc cu aparate sportive pentru mișcare, fitness sau gimnastică în aer liber; ➤ Parcul Mare este o zonă verde de relaxare.
➤ Oportunitati :	➤ Amenințări :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Colectarea selectivă a deșeurilor nu se realizează corespunzător în rândul orașenilor; ➤ Practici forestiere necorespunzătoare ce au dus la reducerea fondului forestier de pe teritoriul localității; ➤ Amenajări ambientale reduse (zone de agrement) ; zona de agrement este neamenajată corespunzător, iar strandurile sunt în stare precară; ➤ Depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere care poluează solurile în rândul firmelor industriale; ➤ Lipsa resurselor umane și materiale în vederea evitării poluării cu deșeuri și distrugerea fondului forestier. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Menținerea mentalității de indiferență față de protecția mediului (mai ales la nivelul populației tinere); ➤ Degradarea peisajului în lipsa abordării integrate și durabile a managementului deșeurilor. ➤ Curățarea și amenajarea Canalului Aranca care neîntreținut și static poate prezenta un adevărat pericol de infecție. ➤ Neverificarea subsolurilor blocurilor pentru stabilirea măsurilor în eliminarea apelor reziduale, repararea instalațiilor de scurgere și deratizarea acestora.

ECONOMIA LOCALĂ

Puncte tari :	Puncte slabe :
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Datorată poziției strategice la limita vestică țării, fapt care a atras o serie de investitori importanți. Cele mai mari companii sunt compania austriacă Delphi Packard Electric (cablaje electrice pentru componentele auto ale mașinilor fabricate de grupuri internaționale), cu peste 4.500 de angajați, și compania italiană Zoppas Industries (rezistențe electrice) cu peste 3000 de angajați. Datorită cererii mari de forță de muncă polul industrial astfel creat asigură locuri de muncă și localităților înconjurătoare. ➤ Datorită investițiilor străine, numărul șomerilor a scăzut sub 1% la nivelul localității, asimilând cea mai mare parte a populației active. ➤ Pe lângă unitățile economice cu profil industrial din oraș, s-au dezvoltat foarte 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chiar dacă cererea forței de muncă este mare, nivelul de salarizare este unul scăzut în cadrul celor două companii mari ➤ În afară de industrie, celelalte sectoare ale economiei sunt puțin dezvoltate (agricultură, comerț și servicii); ➤ Procesarea produselor animaliere și fructifere sunt slab dezvoltate; ➤ Suprafețele ocupate de livezi de pomi fructiferi au scăzut considerabil în ultimii ani. ➤ Lipsa infrastructurii de valorificare a producției agricole locale; ➤ Rata de ocupare a populației în activități agricole, forestiere și energetice este la un nivel foarte scăzut (10%); ➤ Lipsa capitalului autohton în prelucrarea/procesarea produselor agricole, a fructelor și legumelor;

<p>mult, societățile mai mici cu diverse profiluri actualizate la nivelul cerințelor locale sau actuale: spălătorii auto, curățătorii, autoservice, vopsitorii, frizerii, ceasornicării, saloane de cosmetică, foto-video, magazine comerciale sau întreprinzători particulari cu autorizație.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Piața muncii – forța de muncă tânără, nefiind necesară calificarea acesteia. ➤ Tradiții locale în creșterea animalelor ce au crescut în ultimii ani. ➤ De asemenea datorită bazinului hidrografic la nivelul localității există un potențial ridicat în producerea energiei electrice; ➤ Existența supermarketurilor și a societăților comerciale diversificate; ➤ Existența unor locuri de cazare pe teritoriul orașului bine dotate; ➤ Existența unui potențial turistic datorat în principal obiectivelor turistice existente la nivelul localității (Castelul Nako, Casa Căpăț-monument cultural, Biserici religioase, Monumente istorice, etc) ➤ Gradul de dezvoltare economico-social-cultural a localității este dezvoltat datorită comunităților diverse: români(12.938), sârbi(452), maghiari(1224), rromi(366), alte etnii(945) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa cursurilor de management destinate întreprinzătorilor autohtoni și a cursurilor de formare și perfecționare profesională. ➤ Interes scăzut al localnicilor în implicarea care ar putea să le reprezinte interesele și să-i sprijine în valorificarea producției; ➤ Lipsa unei strategii privind dezvoltarea turismului ca activitate complementară altor sectoare economice. ➤ Lipsa atelierelor de croitorie, design vestimentar ; ➤ Lipsa atelierelor de tâmplărie, zidărie, lemnărie, textile și pielărie
<p>➤ Oportunitati :</p>	<p>➤ Amenințări :</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promovarea/ stimularea înființării asociațiilor agricole în scopul exploatării intensive a terenurilor și de dezvoltare a sectorului agricol în special în zootehnie, apicultură, horticultură; ➤ Revigorarea segmentului de artizanat; ➤ Interes crescut pentru agroturism; ➤ Implementarea de proiecte de energie verde; ➤ Existența izvoarelor termale. ➤ Este un oraș cu un turism urban în posibilă dezvoltare, cu multiple posibilități ca funcția turistică să devină o ramură de bază a economiei orașului. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezinteresul tinerilor pentru domeniile agriculturii; ➤ Pregătire precară a mării majorității în tâmplărie, teslărie, textile, pielărie, zidărie, croitorie și cusut, alte diverse meșteșuguri în rândul tinerilor absolvenți. ➤ Menținerea orașului necunoscut, în afara circuitelor turistice (lipsa unui brand turistic, a unei marci înregistrată, materiale promoționale); ➤ Doar o medie de 13,2% din populația totală are studii superioare. Majoritatea populației are un nivel de educație liceal, profesional, complementar sau de practicanți (aproximativ 60%), fiind urmată de populația care a urmat doar cursurile gimnaziale (18,1%), iar 3% din populație, nu a urmat nici o formă de învățământ.

CAPITOLUL 4.

VIZIUNEA STRATEGICĂ, OBIECTIVE STRATEGICE, PLAN DE ACȚIUNI, PROIECTE.

Viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel local trebuie să reflecte cât mai bine nevoile reale ale comunității și să definească direcțiile de acțiune pe termen mediu și lung - așa-zisa „stare dorită”, în modul în care este reprezentat și imaginat de către aceasta.

Așa cum a fost menționat în mai multe rânduri în cadrul acestui ghid, exercițiul consultărilor publice este absolut esențial în formularea unor obiective comune de dezvoltare, validând ipoteze și configurând în mod pragmatic cea mai bună versiune posibilă a orașului și zonei urbane pentru următorii ani. Unul din fundamentele evidențiate la începutul acestui ghid este faptul că nu există o strategie perfectă, așa cum evident că nevoile fiecăruia sunt subiective și intercalate. Însă pentru ca o strategie să își îndeplinească scopul, este important ca aceasta să fie elaborată pe baza unui proces incluziv, care să acopere în mod transparent nevoile diferiților actori la nivel local.

Viziunea trebuie să definească direcțiile mari, iar întrebările ce stau la baza formulării viziunii pleacă de la un nivel general -

Cum va fi orașul peste câțiva ani? La un nivel concret: Ce își doresc locuitorii? Cum se poate răspunde nevoilor acestora și cum poate fi îmbunătățită calitatea vieții?

Ca efect de bune practici, orașul trebuie să își propună să realizeze lucruri mărețe și să fie în continuă căutare de schimbare și îmbunătățire a paradigmei, utilizând efectele acceleratoare puse la dispoziție de accesul la piețele externe.

Pentru continuitatea versiunilor precedente ale strategiilor integrate de dezvoltare urbană, este important pentru coordonatorii documentului să pornească această secțiune acordând o reflexie asupra viziunii de dezvoltare anterioară, pentru a lua decizia dacă se poate continua pe aceeași direcție.

Elaborarea strategiei de dezvoltare sustenabilă reprezintă un proces care reunește eforturile de dezvoltare sectorială și necesitățile de dezvoltare teritorială în așa fel încât toate obiectivele și măsurile formulate să fie adaptate la sistemul de obiective formulate în documentele de programare la nivelul UE, la nivel național, regional și local.

O atenție deosebită trebuie acordată Politicii Urbane a României, care conține un set bine determinat de obiective strategice ce urmează să fie adoptate la nivel național. În cadrul Politicii Urbane este definită o paletă largă de obiective de politică care instrumentează realizarea fiecăruia dintre scopurile Cartei de la Leipzig.

Paleta va fi considerată un meniu al dimensiunilor complementare ale politicii, care pot fi utilizate de toate administrațiile publice locale din mediul urban (zone urbane funcționale) pe măsură ce își elaborează strategiile de dezvoltare urbană durabilă integrate.

Fiecare dintre obiectivele stabilite presupune un set clar de proiecte prioritare, cu o perioadă definită de implementare, bugete aferente și o comunicare continuă a stadiului implementării. Prioritizarea presupune ca proiectele majore, odată stabilite, să fie asumate ca atare și să nu fie schimbate cu altele, fără o fundamentare obiectivă.

În mod ideal, aceste proiecte au capacitatea de a atrage și canaliza resursele potrivite, având la bază un consens general privind utilitatea lor bazat pe pilonii și obiectivele Politicii Urbane a României.

Pilonii și obiectivele Politicii Urbane a României

1. VERZI ȘI REZILIENTE					
1.1 Reducerea riscurilor climatice	1.2 Reziliența seismică	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	1.4 Reducerea poluării aerului	1.5 Neutralitate energetică	1.6 Mobilitate urbană durabilă
2. COMPETITIVE ȘI PRODUCTIVE					
2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	2.2 Infrastructură publică de calitate	2.3 Forță de muncă calificată	2.4 Spații publice urbane de calitate	2.5 Incuajarea inovației și a start-up-urilor	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate
3. ECHITABILE ȘI INCLUZIVE					
3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	3.2 Acces la locuințe convenabile că pret	3.3 Atragerea de noi locuitori	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	3.5 Implicarea societății civile și a cetățenilor în dezvoltarea urbană	3.6 Eliminarea decalajului digital
4. BINE GUVERNATE					
4.1 Consolidarea capacității administrative	4.2 Reducerea birocrăției și servicii adaptate nevoilor cetățenilor	4.3 Guvernanță participativă	4.4 Stabilitate și eficiență financiară	4.5 Coordonarea pe verticală și orizontală între administrații publice	4.6 Digitalizarea administrației publice

Sursă : Ghid pentru elaborarea strategiilor integrate de dezvoltare urbană

Analizând punctele forte ale analizei SWOT, precum și rezultatele prelevate din teritoriu, rezultă că Orașul Sânnicolau Mare are un potențial de dezvoltare deosebit, având premisele devenirii unui **Oraș Inteligent – SMART CITY**, bazat pe următoarele considerente:

- *Poziționare geografică favorabilă.*
- *Populație tânără. Potențial ridicat de tineri care frecventează unitățile de învățământ.*
- *Infrastructură stradală, apă canal, în condiții bune.*
- *Economia locală foarte bine dezvoltată.*
- *Șomaj aproape inexistent.*
- *Resurse naturale existente, izvoare termale.*
- *Patrimoniu cultural, istoric bogat și diversificat.*
- *Posibilitatea extinderii zonei urbane.*
- *Relații sociale bazate pe principiul multiculturalității și respectului reciproc.*

VIZIUNE :

ORAȘUL SÂNNICOLAU MARE VA FI, LA ORIZONTUL ANULUI 2027, UN ORAȘ EUROPEAN INTELIGENT, CULTURAL, CU VALORI ȘI TRADIȚII STRAVECHI, UN ORAȘ DURABIL ȘI ATRACTIV PENTRU INVESTITORI, TURIȘTI ȘI CETĂȚENI, ÎN SPECIAL PENTRU TINERI, CU O CREȘTERE ECONOMICĂ INTELIGENTĂ ȘI CU CONEXIUNI RAPIDE LA AXELE PRIORITARE LA NIVEL EUROPEAN, CONDUS DE O ADMINISTRAȚIE LOCALĂ EFICIENTĂ ȘI PROACTIVĂ, ORIENTATĂ CĂTRE UN PARTENERIAT SOLID CU CETĂȚENII ȘI MEDIUL DE AFACERI.

Motto.....

”Privind cu respect la trecut, la tradiții, cultură și valorile moștenite, Construim împreună un viitor prosper, având în prezent cele mai valoroase resurse, oamenii, tinerii, comunitatea locală.”

OBIECTIVE STRATEGICE

În acest sens se poate contura o viziune de dezvoltare a Orașului Sânnicolau Mare, înțelegând prin aceasta o imagine inspirată a unui viitor dorit, un scop global și durabil, servind ca fundament pentru procesul de planificare strategică.

Pentru susținerea realizării acestei viziuni, strategia de dezvoltare trebuie să contureze câteva direcții generale de dezvoltare, căi de urmat pentru administrația publică locală și pentru toți factorii care pot contribui la dezvoltarea de ansamblu a localității, astfel încât eforturile acestora să fie unite într-un mod constructiv, respectând principiile de bază ale dezvoltării.

Pornind de la analizele SWOT detaliate anterior, am creat premisele pentru conturarea unui cadru strategic de dezvoltare locală în așa fel încât, pe baza unor direcții generale de dezvoltare care să corespundă domeniilor de sprijin negociate între Guvernul României și Comisia Europeană, să putem fixa acțiuni concrete posibil de realizat la nivel local pe termen mediu și lung.

De asemenea, având în vedere obiectivele Strategiei Județului Timiș, ținând cont de poziția geo-strategică la nivelul regiunii de vest, respectiv de resursele umane, economice și de mediu, Orașul Sânnicolau Mare, își propune să abordeze o viziune centrată pe conceptul de **SMART CITY**.

De ce SÂNNICOLAU MARE - oraș inteligent?

Procesul globalizării cu avantajele și dezavantajele inerente ne aduc realitatea tot mai prgnantă că orașele sunt determinante pentru prezentul și viitorul populației. Statisticile arată că 70% dintre europeni trăiesc în zone urbane și consumă 70% din energia produsă. Dacă ne referim la România 56,4% din populație este urbană.

Astfel, importanța orașelor în viața socială justifică acțiuni pentru crearea de orașe inteligente, care să realizeze un mix între investițiile în infrastructura ICT și dezvoltarea capitalului uman și social aferent.

În primul rând un Orașul inteligent⁶ este o zonă urbană care creează dezvoltare durabilă și calitate a vieții ridicată prin excelență în domeniile de activitate ca rezultat al unui capital uman solid, capital social și infrastructură ICT, folosind tehnologiile digitale pentru ridicarea standardului de viață, reducerea costurilor și o comunicare mai bună cu cetățenii .

Autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii, sectorul privat și turiștii, precum și în raport cu aspecte transversale precum incluziunea socială și schimbările climatice. Un model de ierarhizare a acestor nevoi este prezentat mai jos.

Acest model poate fi de ajutor în identificarea obiectivelor strategice precum și în pregătirea unei liste de proiecte prioritare. Orice SIDU trebuie, practic, să răspundă nevoilor a trei mari grupuri de actori: cetățenii; mediul privat; turiștii. Piramidele de mai jos, gândite pe principiul Piramidei Nevoilor Umane ale lui Maslow, pot fi folosite de către orice adminsitrație locală din România, pentru a vedea modul în care un obiectiv strategic sau un proiect răspunde nevoilor acestor trei grupe de actori.

⁶ Sesiunea de comunicări științifice „Orașul inteligent” Conf.univ.dr. Dragoș Dincă, Lect.univ.dr. Cătălin Vrabie, Lect.univ.dr. Cătălin Dumitrică

Un Oraș inteligent trebuie analizat mai puțin prin cantitatea de aplicații IT și mai mult prin optimizarea funcțiilor sale. Ideea de oraș inteligent nu se poate separa de conceptul de eGuvernare și trebuie să conțină centrarea pe cetățean și pe nevoile sale.

Potrivit literaturii de specialitate care abordează modul de organizare și principiile de funcționare a unui oraș inteligent, avem câteva caracteristici principale care stau la baza unei bune guvernări SMART CITY:

Guvernare inteligentă - Orașul inteligent are o gamă completă de servicii de eGuvernare, posedă o infrastructură solidă de IT&C, are parteneriate public-private care îi permit să-și atingă obiectivele, practică guvernarea deschisă, transparența, etc.

Economie inteligentă - În orașul inteligent activitățile economice se desfășoară cu suport eBusiness și eCommerce. Inovarea IT&C are un rol important în dezvoltarea orașului inteligent.

Populație inteligentă - Populația unui oraș inteligent trebuie să posedă competențe digitale de utilizator, să lucreze într-un mediu de lucru digitalizat, să aibă acces la instruire, să poată consulta și furniza date online, etc.

Mod de viață inteligent - Într-un oraș inteligent populația are un stil de viață influențat de IT&C, servicii de sănătate și locuit evoluat, servicii culturale, și mediu de coeziune socială.

Mobilitate inteligentă - Activitățile de logistică și transport cu suport IT&C, existența de baze de date online, optimizarea traficului urban, etc. sunt parte a caracteristicii de mobilitate inteligentă a unui oraș ce poate fi caracterizat ca inteligent.

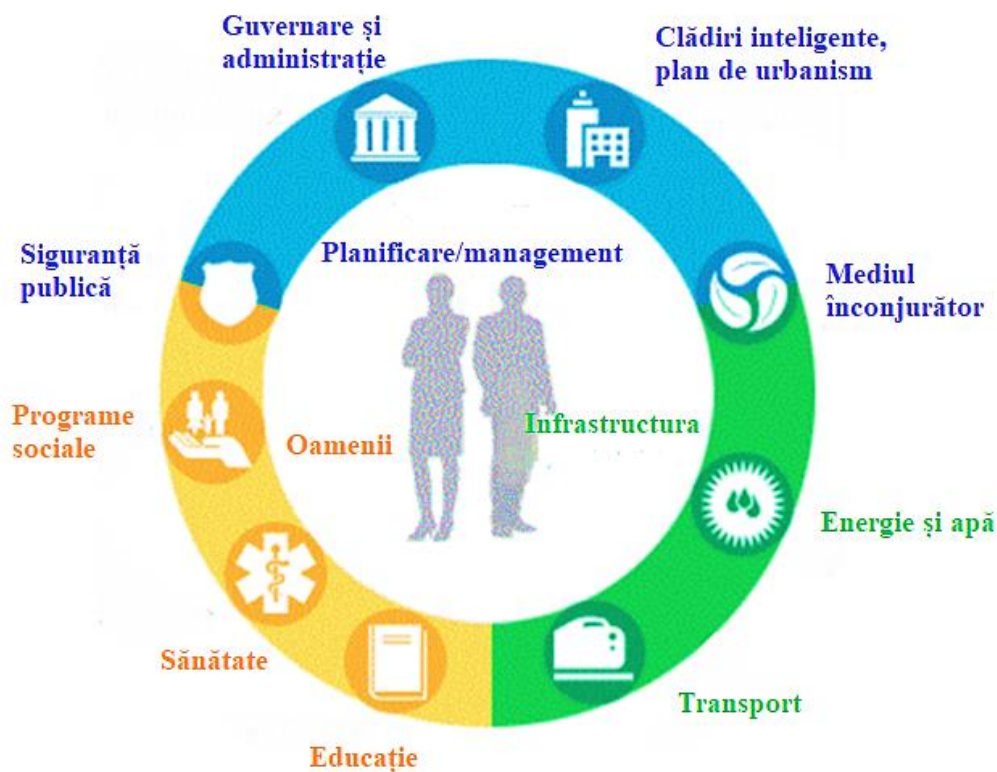
Mediu intelligent - În această caracteristică se include folosirea de energie recuperabilă, existența de rețele energie controlate IT&C, de clădiri ” verzi ” , controlul poluării, calitatea apei, aerului, etc.

Tehnologiile digitale evoluează extrem de rapid, iar evoluția lor rapidă face ca în cele mai multe cazuri neadoptarea lor să dăuneze încetinind procesul de dezvoltare. Se observă o oarecare inerție la municipalitățile din România care adoptă greu rețelele sociale, managementul de documente sau chiar comunicarea prin web cu cetățenii.

Printre tehnologiile care pot consolida statutul de oraș inteligent se pot aminti:

- Postările în social media, oportunitate pentru planificarea urbană
- Datele satelitare folosite pentru planificare urbană și urmărirea autorizațiilor de construcție
- Camere de supraveghere folosite pentru securitatea cetățeanului și fluidizare trafic
- Sisteme inteligente de urmărire a traficului bazate pe senzori și GPS
- Sisteme inteligente de urmărire a transportului în comun bazate pe senzori și GPS
- Sisteme de urmărire a sănătății publice pe baza rețelelor sociale
- Sisteme de management a resurselor de energie, apă, deșeuri
- Iluminat stradal inteligent cu iluminare la prezență în zonă, etc.

Orașul inteligent presupune o anumită capacitate și abilitate a factorilor de decizie administrativi de a stabili o serie de măsuri care să facă posibilă atingerea unor obiective ale politicii urbane, bazându-se pe anumite mijloace tehnologice contemporane ce fac posibilă dezvoltarea și sprijinul comunităților locale.

În acest sens, se pune tot mai mult accentul pe ideea de sustenabilitate, sau de dezvoltare durabilă, ceea ce înseamnă un tip sau o formă de dezvoltare economică ce asigură satisfacerea cerințelor prezente de consum fără a le compromite sau prejudicia pe cele ale generațiilor viitoare.

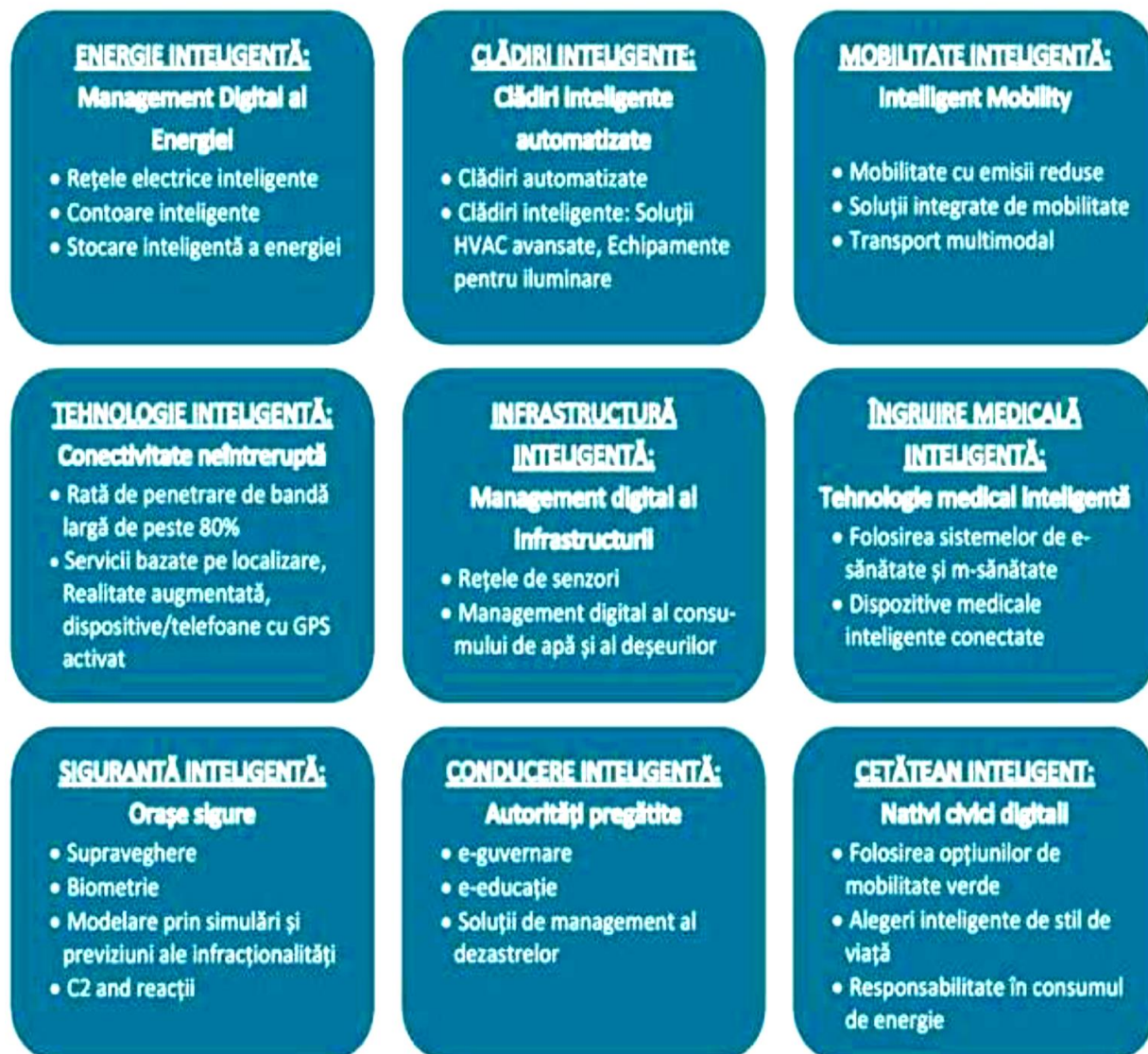
Avantajul de a deveni un oraș inteligent nu e doar una dintre multele opțiuni pe care le are o comunitate, ci reprezintă chiar manifestarea responsabilității sociale. Ca să realizeze acest lucru, administrația locală, societatea civilă cercetătorii și mediul de afaceri trebuie să conlucreze pentru a agreea o viziune comună, strategia, planificarea și acțiunile concrete.

Dincolo de sfaturile preluate de la experți, lucrarea aduce la un loc informații și argumente menite să conștientizeze decidenții că Orașul Inteligent este în primul rând și în mod fundamental despre oameni și mediul în care aceștia trăiesc, și abia apoi despre sisteme, lucruri sau informații.

Ținând cont de aceste aspecte care creionează profilul unui Oraș inteligent, S.I.D.U. a Orașului Sânnicolau Mare, își propune câteva direcțiile strategice care să inițieze acest proces de transformare către o comunitate modernă și implicit la creșterea nivelului de trai a cetățenilor.

PARAMETRII CARE DEFINESC UN SMART CITY⁷

În vederea reflectării corecte a nevoilor de la nivel local, dezvoltarea ideilor de proiect și transpunerea lor într-o listă lungă de proiecte trebuie să aibă la bază concluziile procesului de analiză a situației existente, precum și rezultatele consultărilor cu societatea civilă, antreprenori, cetățeni și alți actori interesați.

O participare cât mai largă este esențială în vederea identificării celor mai relevante proiecte pentru o varietate de actori locali. Următorul pas în elaborarea strategiei este realizarea listei scurte de proiecte.

Fără prioritizarea proiectelor și asumarea unui calendar pentru implementare și bugete bine definite, o strategie nu își poate îndeplini rolul.

⁷ Ghid SMART CITY - Bogdan PUȘCAȘU, City Manager, Piatra Neamț

Astfel, un proces de prioritizare trebuie să includă cel puțin trei elemente:

1. **Calendar de implementare** - un termen realist poate angrena eforturile pentru finalizarea implementării în perioada asumată; de regulă, acesta se încadrează în perioada de programare la nivel european
2. **Buget pentru investiții de capital** - un instrument util pentru autoritățile locale în procesul de planificare strategică este metodologia de estimare a bugetului pe care o autoritate publică locală ar trebui să le aloce cheltuielilor de capital pentru o perioadă de timp bine definită.

Metodologia pleacă de la premisa că autoritățile publice nu ar trebui să cheltuiască mai mult de 30% din veniturile lor nealocate pe cheltuieli de capital, de la an la an, luând în considerare costurile de funcționare și întreținere a noilor infrastructuri dezvoltate. Proiectele care depășesc această sumă ar trebui, în mod ideal, să fie finanțate din fonduri externe și să fie generatoare de venituri sau cu costuri de operare și mentenanță nule sau reduse.

3. **Cadru / metodologie pentru stabilirea proiectelor prioritare (lista scurtă de proiecte)**, cu bugete estimative și sursele de finanțare aferente. Disponibilitatea finanțării externe (de exemplu, fonduri UE) și măsura în care proiectul generează venituri sau necesită costuri de operare și întreținere sunt criteriile esențiale de luat în considerare.

Pentru ierarhizarea listei scurte de proiecte selectate, o abordare cantitativă poate fi utilă - aceasta poate include criterii precum măsura în care proiectul răspunde la nevoile cetățenilor, mediului economic și turiștilor, precum și sustenabilitate financiară și aspect transversale precum incluziunea socială și impactul asupra mediului.

Fiecare criteriu va avea o pondere diferită - de exemplu, o pondere de 35% pentru impactul asupra cetățenilor, 25% pentru impactul asupra sectorului privat, 5% pentru impact asupra turiștilor, 15% pentru sustenabilitatea financiară și 10% pentru impactul privind incluziunea socială și schimbările climatice.

Prioritizarea presupune ca proiectele majore, odată stabilite, să fie asumate ca atare și să nu fie schimbate cu altele, fără o fundamentare obiectivă. În mod ideal, aceste proiecte au capacitatea de a atrage și canaliza resursele potrivite, având la bază un consens general privind utilitatea lor.

DIRECȚIILE STRATEGICE propuse pentru SIDU orașul Sânnicolau Mare 2021-2027 sunt:

1.ADMINISTRAȚIE LOCALĂ EFICIENTĂ ȘI PROACTIVĂ, ORIENTATĂ CĂTRE UN PARTENERIAT SOLID CU CETĂȚENII ȘI CU MEDIUL DE AFACERI.

2.DEZVOLTARE ECONOMICĂ BAZATĂ PE GESTIONAREA OPTIMĂ A RESURSELOR ȘI DEZVOLTAREA MEDIULUI ANTREPRENORIAL.

3.DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII ȘI AL PERFECTIONĂRII CONTINUE.

4.CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII ȘI AL SERVICIILOR OFERITE POPULAȚIEI.

5.OPTIMIZAREA COMPONENTELOR DE MOBILITATE URBANĂ LOGISTICĂ ȘI TRANSPORT CU SUPTOR IT&C

6.OPTIMIZAREA SISTEMELOR DE PROTEJARE A MEDIULUI NATURAL ȘI REGENERARE URBANĂ

Plecând de la viziunea pentru următorii 6 ani, respectiv **Direcțiile Strategice**, am stabilit principalele **Obiective Strategice**, care vor sta la baza **Planului de măsuri** privind implementarea **SIDU**, având următoarele componente:

- **Infrastructură modernă** - calitatea vieții din mediul urban ține de infrastructura de mobilitate (transport, piste de biciclete, calitatea drumurilor și conectivitatea cu mediul urban), de accesul la utilități (gaz, apă potabilă, canalizare etc.), de reabilitarea clădirilor publice și de regenerarea zonelor mai puțin dezvoltate, ține de spațiile verzi și de managementul deșeurilor, ține de iluminatul public și de serviciile de sănătate, ține de soluțiile de **Smart CITY** și de serviciile publice online, ține de calitate evenimentelor culturale, sportive sau artistice dar și de dezvoltarea turistică. Pentru următorii 6 ani, se propun măsuri și investiții care să ofere cetățenilor accesul la infrastructură modernă, urmărindu-se creșterea nivelului de trai.
- **Economie locală diversificată și competitivă** - dezvoltarea economică locală este un proces continuu de planificare și implementare a măsurilor strategice în scopul îmbunătățirii calității vieții comunității locale prin utilizarea resurselor locale. Dezvoltarea economică locală presupune deasemenea un efort comun al tuturor sectoarelor: guvernamental, al mediului de afaceri și al societății civile. Astfel, strategia de dezvoltare locală va cuprinde măsuri concrete care să susțină și să contribuie la dezvoltarea unei economii locale bazate pe diversitate și competitivitate. În acest sens, administrația locală are în vedere dezvoltarea parteneriatelor public - private, precum și alte măsuri și investiții care pot susține creșterea economică.

- **Servicii sociale de calitate** – Orașul Sânnicolau Mare își propune dezvoltarea serviciilor sociale centrate pe beneficiar, satisfacerea nevoilor și respectarea drepturilor acestuia fiind prioritare. Se are în vedere dezvoltarea, planificarea, implementarea și îmbunătățirea permanentă a activităților aferente serviciilor sociale/medicale, precum și investiții importante în dezvoltarea infrastructurii sociale, respective medicale.

Obiectivul administrației locale este de a dezvolta un sistem funcțional de servicii care să sprijine persoanele vulnerabile în vederea depășirii situațiilor dificile, și să ajute la prevenirea și combaterea riscului de excluziune socială, respectiv la creșterea calității vieții și promovarea incluziunii sociale.

- **administrație locală profesionistă, orientată spre digitalizare și dezvoltare durabilă**

Viitorul economiei europene se bazează pe noile tehnologii, pe digitalizare și robotizare. Potrivit experților, în intervalul 2020-2030, Europa își va consolida avantajul competitiv la nivel mondial pe baza tehnologiilor de ultimă generație, asociate cu parteneriatele globale și cu investițiile în resurse umane și protecția mediului.

În acest sens transformarea economiei și modului de trai rural, trebuie să țină seama pe deplin de obiectivele globale de dezvoltare durabilă, care oferă un cadru global esențial pentru o dezvoltare echitabilă și durabilă și în conformitate cu strategia Uniunii Europene.

În acest sens, se propun măsuri care:

- *vor limita schimbările climatice și a costurilor și efectelor sale negative pentru societate și mediu;*
- *vor promova modele de producție și consum durabile;*
- *vor asigura securitatea și creșterea calității vieții cetățenilor ca o condiție pentru păstrarea bunăstării individuale.*

În contextul în care schimbările climatice afectează din ce în ce mai mult sectoare precum energia, transportul, mediul urban, resursele de apă, **Orașul Sânnicolau Mare** țintește spre o dezvoltare durabilă prin investiții care să consolideze reziliența și capacitatea de adaptare a teritoriului la riscurile legate de climă și dezastre naturale.

OBIECTIVELE STRATEGICE, PLANUL DE MĂSURI și PROIECTELE PROPUSE pentru implementarea acestora:

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1	ADMINISTRAȚIE LOCALĂ EFICIENTĂ ȘI PROACTIVĂ, ORIENTATĂ CĂTRE UN PARTENERIAT SOLID CU CETĂȚENII ȘI CU MEDIUL DE AFACERI
Obiectiv strategic 1.1	Utilizarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor
Măsura 1.1.1.	Digitalizarea serviciilor publice la nivel local
Măsura 1.1.2.	Dezvoltarea serviciilor de e-administrație
Măsura 1.1.3.	Creșterea capacității administrației publice locale de management integrat al resurselor culturale, natural, turism, agrement ale comunității, inclusiv prin implementarea de soluții inovative
Măsura 1.1.4.	Interacțiunea directă a orașului cu cetățenii săi privind furnizarea de servicii publice
Măsura 1.1.5..	Promovarea competențelor digitale în afara sistemelor de învățământ oficiale, în rândul populației.
Obiectiv strategic 1.2	Dezvoltarea capacității administrative
Măsura 1.2.1.	Dezvoltarea resurselor umane în administrația publică
Măsura 1.2.2.	Creșterea eficienței activității administrației publice locale
Măsura 1.2.3.	Modernizarea/flexibilizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice
Măsura 1.2.4.	Promovarea unui mod de lucru transparent, pozitiv și participativ al guvernării locale pentru îndeplinirea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală
Măsura 1.2.5.	Dezvoltarea, modernizarea și diversificarea serviciilor publice
Măsura 1.2.6	Sisteme de colectare și interpretare integrate a datelor publice accesibile cetățenilor
Obiectivul strategic 1.3	Dezvoltarea cooperării și asocierii
Măsura 1.3.1.	Încurajarea și promovarea parteneriatului public-privat

Măsura 1.3.2.	Încurajarea schimburilor de experiență și bune practici		
Obiectivul strategic 1.4	Dezvoltarea infrastructurii de transport, echipare tehnico-edilitară, amenajare teritorială, urbanism		
Măsura 1.4.1.	Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces, trotuare, parcări, etc.		
Măsura 1.4.2.	Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare		
Măsura 1.4.3.	Modernizarea și extinderea infrastructurii de canalizare/colectare ape pluviale/alimentare cu apă/alimentare cu gaz/alimentare cu energie electrică		
Măsura 1.4.4.	Modernizarea și extinderea infrastructurii educaționale, școli, grădinițe, creșe ș.a.		
Măsura 1.4.5.	Modernizarea/amenajarea/întreținerea clădirilor din domeniul public/interes public, iluminat architectural, etc.		
Măsura 1.4.6.	Achiziționarea de utilaje și accesorii pentru întreținerea și amenajarea domeniului public		
PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU	BUGET	SURSA FINANȚARE	PERIOADA
Pth. + executie - Reabilitare infrastructura urbana pe strazile: Grivita, Noua, Fratii Farca, Fundatura Cimitirului, M. Kogalniceanu, Rozelor, Lalelelor, Narciselor, Extravilan, Romilor, Abatorului (rest str. Grivita)	800,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Program geologic lucrari anul 1, conform licentei 23507/2021, acordata de ANRM pentru perimetrul Aquapark Sannicolau Mare	288,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Imbunatatirea calitatii vietii populatiei din Oras Sannicolau Mare prin desfiintare constructie existenta si construire gradinita str. Petru Maior - cheltuieli neeligibile + cota de cofinantare (POR 2014-2020)	230,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Imbunatatirea calitatii vietii populatiei din Oras Sannicolau Mare prin construire gradinita str Decebal nr. 11 - cheltuieli neeligibile + cota de cofinantare (POR 2014-2020)(POR 2014-2020)	350,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Imbunatatirea calitatii vietii populatiei din Oras Sannicolau Mare prin reabilitarea fatadelor Scolii Gimnaziale Theodor Bucurescu nr. 1 -cheltuieli neeligibile + cota de cofinantare (POR 2014-2020)	350,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Imbunatatirea calitatii vietii populatiei din Oras Sannicolau Mare prin construire cresa str Decebal nr. 11 - dotari (POR 2014-2020)	131,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P. th. + executie reabilitare zona centrala oras Sannicolau Mare	5,973,995.0	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare trotuare si accese pe str. Calea lui Traian (sectorul cuprins intre str. Cenadului si Calea lui Traian nr. 71), Vanatorului (pe sectoarele ramase fara trotuar de la str. Nufarului pana la iesirea din oras inspre loc. Nerau), str. Blaj, str. Comlosului (Buget local, Alte surse de finanțare tronsonul de la intersectia str. Comlosului pana la str. Extravilan), str. M. Kogalniceanu tronsonul de la str. C. Brancoveanu la str. Granicerilor partea stanga'	650,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Actualizare P. Th. + Reabilitare gradinita existenta str. Decebal nr. 13 - PNRR sau POR 2021-2027 (total lucrare 1.680.000 cu tva inclus)	1,600,000.0	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitarea strazii Extravilan - obiectiv 3, (sectorul ramas neasfaltat 870ml)	800,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Construire parcare str. Panslelor (pe amplasamentul fostei centrale termice)	270,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P. Th. + executie amenajare accese catre proprietati si rigole pluviale pe str. Grivita	300,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Pth + executie amenajare parcare str. N.Oprean - intrarea secundara la liceul Ioan Jebelean	130,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P. Th + executie amenajare parcare auto pentru biserica Greco - Catolica Unita cu Roma si pentru unitatile de invatamant prescolar pe str. Decebal	180,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.Th + executie reabilitare parcare Spitalul Orasenesc Sannicolau Mare	200,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Desfiintare cladiri str. Andrei Saguna nr. 29 si construire hala depozitare pentru sectorul zone verzi	250,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare intersectie str. Saravale - str. Timisoara (in fata SC Rodspectra si a cimitirului evanghelic)	296,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare curte primarie	275,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Amenajare accese tip catre imobilele aflate pe strazile reabilitate care nu au beneficiat de acces din pavaj	180,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare rigole pluviale pe str. Ion Creanga (Pth 10.000 + executie 150.000)	160,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Iluminat treceri de pietoni in zona centrala a Orasului	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Co-finantare proiect regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si apa uzata din judetul Timis in perioada 2014-2020	78,305.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitare iluminat public parcul mare (inclusiv schimbare stalpi iluminat)	150,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitare iluminat public parcul mare (inclusiv schimbare stalpi iluminat)	150,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Modernizare iluminat stradal - lampi led	123,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatie iluminat arhitectural castelul Nako	280,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatii cladire Statia de Pompieri Sannicolau Mare, din str. Mitropolit Andrei Saguna, nr. 23	12,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatii capitale drumuri	300,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare parc pentru copii in PUZ Satu Nou	75,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatii sala de sport situata in incinta liceului Tehnologic Cristofor Nako	31,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Consolidare planseu sala de sport Scoala Gimnaziala Theodor Bucuresc nr. 1 din str. Victor Babes nr. 2	63,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. + P.Th + Executie - Amenajare loc de joaca Gradinita PP1 str. Decebal nr. 13	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitarea salilor de clasa din cladirea principala a liceului Tehnologic Cristofor Nako, situata in str. 16 Decembrie 1989 nr. 17	70,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Desfiintare anexe gradinita PN1, str. Petru Maior nr. 4 (Pth + executie)	36,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Desfiintare cladiri Scoala Generala nr. 1, Theodor Bucurescu din Piata 1Mai nr. 2	180,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P. Th. + executie - Amenajare imprejmuire imobil Scoala Gimnaziala nr. 1, Theodor Bucurescu din Piata 1Mai nr. 2	50,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare teren sintetic Scoala Gimnaziala nr. 1, Theodor Bucurescu din Piata 1Mai nr. 2	280,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare teren sintetic, in curtea Scolii Gimnaziale nr. 2, Nestor Oprean din str. Petru Maior nr. 3	80,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Inlocuirea tuturor usilor existente in cladirea Liceului Teoretic Ioan Jebelean, cu usi din tamplarie PVC moderne	162,750.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Renovarea tuturor grupurilor sanitare ale Liceului Teoretic Ioan Jebelean	35,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie tractor	250,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie containere colectare deseuri (intre 15mc - 33mc)	120,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie placute pentru monumente	10,500.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie eurocontainere pentru colectare deseuri din sticla	15,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie ornamente sarbatori	200,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitionat licente	15,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Sistem videoconferinte sala virtuala de sedinte	15,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie program digitalizare inventar	8,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie toicator resturi vegetale	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie terenuri	43,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Mangent proiect integrat „Imbunatatirea calitatii vietii populatiei din Oras Sannicolau Mare,, - POR 2014-2020 (cota de cofinantare)	22,600.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie imprimanta format mare	25,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie soft pentru plata amenzi prin intermediul stației de plată SelfPay	20,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie laptop 3 bucati (birou contabilitate + birou achizitii + birou urbanism)	10,500.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Soft registratura digitala (completarea digitala a documentelor)	10,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Consultanta in vederea depunerii proiecte PNRR	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie autoturism	90,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Achizitie atomizor	2,700.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Sistem de eliberare numere de ordine pt. SPCLEP	15,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
D.A.L.I."Lucrari de consolidare, modernizare, restaurare, reabilitare, refacere finisaje interioare, reconfigurare spatia, refunctionalizare, interventii la instalatiile aferente, mobilare si amenajare gradina de vara Castel Nako.	10,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza tehnica+studiu istoric"Lucrari de consolidare, modernizare, restaurare, reabilitare, refacere finisaje interioare, reconfigurare spatia, refunctionalizare, interventii la instalatiile aferente, mobilare si amenajare gradina de vara Castel Nako.	10,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
SF + P.Th. Reabilitare structura rutiera str. Stadionului, str. Simion Barnutiu cu exceptia tronsonului de la intersectia cu str. Horia pana la capatul strazii, respectiv pana la imobilul din str. S. Barnutiu nr. 48, str. T. Brediceanu, str. M. Eminescu, str. Alba Iulia.	53,700.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
SF + P.Th. Reabilitare structura rutiera str. Stadionului, str. Simion Barnutiu cu exceptia tronsonului de la intersectia cu str. Horia pana la capatul strazii, respectiv pana la imobilul din str. S.	53,700.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Barnutiu nr. 48, str. T. Brediceanu, str. M. Eminescu, str. Alba Iulia.			
SF + Pt reabilitare strada Prof. Ionel I Stamate	35,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Actualizare PUG Orasul Sannicolau Mare (in continuare)	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. Monument comemorativ al cetatenilor care au incercat trecerea frontierei de vest a Romaniei intre anii 1969-1989	30,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Consultanță în vederea elaborării documentației necesare derulării lucrărilor geologice/miniere aprobate prin licența de dare în administrare pentru explorare resurse minerale (apă geotermală), pe raza UAT Sannicolau Mare (foraj existent strand termal)	88,100.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. + P.Th. Totemuri pe principalele strazi la iesirile sau intrari din orasul Sannicolau Mare	8,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.th. Reabilitare pod existent peste canalul Aranca la intersectia cu str.A Iancu,	10,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.th. Reabilitare pod existent peste canalul Aranca la intersectia cu str. Gh. Doja,	10,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.th. Reabilitare str. Viilor de la intersectia cu str. Extravilan pana la intersectia cu str. Timisoara	23,500.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. + P. Th. Sistemizare zona stadion „Gh Bias,,	47,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.Th. Desfiintare gradinita existenta si construire gradinita cu program saptamanal, str. Nufarului nr. 28- POR 2021-2027	80,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. + P.Th. Reabilitare ateliere Liceul Tehnologic „Cristofor Nako,, (cladirea din str. 16 Decembrie 1989 nr. 17)	20,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Planul de eficienta energetica a Orasului Sannicolau Mare	38,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.Th. Amenajare rigole prefabricate tip pe strazile : Calea lui Traian, Nistor Oprean.	15,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Promovarea parteneriatelor pentru asigurarea unei bune guvernări locale, profesionalizarea autorităților publice locale, schimb de informații și de experiență	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Încurajarea înființării și organizării de forme asociative pentru dezvoltarea inițiativelor din societatea civilă	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Participarea UAT în cadrul unor programe de schimb de experiență și bune practici	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Arhivarea integrală a documentelor din Primărie și alte instituții publice.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Panou de bord pentru monitorizarea proiectelor municipalității, inclusiv realizarea unei hărți interactive (pe baza GIS) care să localizeze toate proiectele în curs de dezvoltare.	250.000	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Accreditarea Orașului cu ISO 31722 – Indicatori pentru orașe inteligente (acreditarea este posibilă doar după ce se obține ISO 31720)	50.000	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Funcționar public digital care să ghideze cetățenii în obținerea datelor, informațiilor sau serviciilor publice necesare. Proiectul se poate integra în portalul de servicii publice.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
ProCitizen- Platformă interactivă de comunicare cu cetățenii și formare de inițiative comunitare	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 2	DEZVOLTARE ECONOMICĂ BAZATĂ PE GESTIONAREA OPTIMĂ A RESURSELOR ȘI DEZVOLTAREA MEDIULUI ANTREPRENORIAL		
Obiectivul strategic 2.1	Dezvoltarea echilibrată/integrată a economiei locale		
Măsura 2.1.1.	Crearea infrastructurii / centre (școli sau mediul privat, pentru dezvoltarea afacerilor .		
Măsura 2.1.2.	Atragerea investitorilor prin campanii de promovare și dezvoltarea de spații multifuncționale pentru organizarea de evenimente - concerte, adunări, târguri tematice		
Măsura 2.1.3.	Promovarea și susținerea economiei circulare		
Măsura 2.1.4.	Măsuri pentru susținerea și dezvoltarea activităților economice		

Măsura 2.1.5.	Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică		
Măsura 2.1.6.	Valorificarea durabilă a resurselor naturale/ape termale, ș.a., ale comunității în vederea creșterii atractivității și competitivității sectoarelor economice principale.		
Măsura 2.1.7.	Sprijin pentru dezvoltarea formelor asociative cu scop economic, informarea și dezvoltarea antreprenoriatului.		
Măsura 2.1.8.	Înființarea/dezvoltarea/modernizarea și dotarea infrastructurii de valorificare a produselor locale/ agricole/meșetșugărești		
Măsura 2.1.9	Sprijinirea investitorilor, investitorilor/producătorilor din domeniul agricol/agroturism		
PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU	BUGET	SURSA FINANȚARE	PERIOADA
Facilitarea accesului la informații pentru Dezvoltarea / înființarea de întreprinderi sociale	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Facilitarea accesului la informații pentru Dezvoltarea micilor ateliere meșetșugărești tradiționale	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Facilitarea accesului la informații pentru constituirea de asociații meșetșugărești	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Facilitarea accesului la informații / acordarea de sprijin pentru dezvoltarea crescătorilor de animale	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Atragerea de fonduri pentru extinderea suprafețelor cultivate cu pomi fructiferi	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Facilitarea accesului la informații / acordarea de sprijin pentru crearea de mici ateliere pentru procesarea produselor agricole	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Facilitarea accesului la informații pentru constituirea de cooperative și/sau asociații de producători	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Crearea unui Centru de Afaceri al orașului	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

Dezvoltarea unui hub activ de inovare de business și de cercetare, creând un spațiu de co-working și evenimente, o platformă de comunicare, învățare, promovare, networking pentru business, educație, CD.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 3	DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII ȘI AL PERFECTIONĂRII CONTINUE		
Obiectiv Strategic 3.1.	Dezvoltarea politicilor educaționale pentru tineri.		
Măsura 3.1.1.	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și asigurarea unui proces de învățare modern adaptat cerințelor pieței - echipamente IT - table interactive, laptopuri, tablete, catalog online, sistem de evaluare online, biblioteca online, sistem audio/vocal pentru mesaje primite și trimise, LED-uri, BMS (Sistem de management integrat al unei clădiri)		
Măsura 3.1.2.	Adaptarea serviciilor educaționale și dezvoltarea competențelor digitale adresate elevilor și cadrelor didactice pentru fiecare nivel educațional		
Măsura 3.1.3.	Dezvoltare de platforme educaționale digitale cu resurse de formare continua pentru profesori, catalog electronic, canale de comunicare părinți - copii		
Obiectiv Strategic 3.2.	Dezvoltarea competențelor digitale ale populației		
Măsura 3.2.1	Dezvoltarea competențelor digitale ale populației (inclusiv utilizarea serviciilor public digitale) și învățare pe tot parcursul vieții susținută prin diverse platforme sau centre (centre comunitare pentru învățare permanentă)		
Obiectiv Strategic 3.3.	Adaptarea forței de muncă la noile tendințe (viitorul muncii)		
Măsura 3.3.1.	Asigurarea de facilități tinerilor care doresc să rămână după finalizarea studiilor în oraș prin diverse instrumente (oferire de teren în sistem de închiriere/concesiune spații locuit, facilități fiscale, sisteme de educație post liceale)		
Măsura 3.3.2.	Realizarea de parteneriate la nivel local/regional/național cu mediul privat/universitar/public pentru dezvoltarea de campanii de formare și atragere a forței de muncă - corelarea cererii cu oferta pe piața muncii.		
	BUGET	SURSĂ FINANȚARE	PERIOADA

PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU			
Identificarea /organizarea de parteneriate la nivel local/ regional/ național cu mediul privat/universitar/public pentru dezvoltarea de noi proiecte în cadrul unei campanii de atragere a forței de muncă.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Reabilitarea infrastructurii unităților de învățământ din punct de vedere al scăderii consumului energetic, prin anvelopare termică, instalare panouri, soluții de încălzire și aerisire	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dotarea unităților cu soluții digitale: tablete, laptopuri, table interactive, sistem de acces în clădire, BMS (Sistem de management integrat al unei clădiri)	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea unor laboratoare digitale/realitate virtuală/tehnice pentru activități aplicative	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Cursuri de instruire a personalului didactic și administrativ pentru utilizarea noilor tehnologii și desfășurarea de cursuri duale	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Crearea unui Centru pentru consiliere și orientare în carieră, care să desfășoare permanent cursuri și activități practice în toate școlile și liceele din oraș	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea unei platforme de interacțiune și inițiative locale: la care să aibă acces toți actorii din municipiu, care să cuprindă baze de date cu operatori economici, servicii sociale, ONG-uri și care să ofere posibilitatea de a publica anunțuri, de promovare, facilitare comunitară, bugetare participativă, sondaje, concursuri de idei, colectare informații din comunitate, rezervare terenuri de sport online	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
SMARTAplicație – telefon/web. – pentru dezvoltarea competențelor digitale pentru populație. Tutoriale pentru accesarea informațiilor de interes comunitar.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 4	CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII ȘI AL SERVICIILOR OFERITE POPULAȚIEI		
Obiectivul strategic 4.1.	Dezvoltarea serviciilor medicale și sociale		

Măsura 4.1.1.	Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate – prin promovarea conceptului de Telemedicină - Sisteme de colectare și interpretare a datelor integrat accesibile cetățenilor
Măsura 4.1.2.	Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii medicale - Implementarea de senzori mobili și aplicații TIC: senzori mobili (smartphones și ceasuri), aplicații TIC de sanătate personale, aplicații TIC de sănătate la nivel de comunitate.
Măsura 4.1.3.	Dezvoltarea infrastructurii sociale, construire/amenajare de spații de locuit pentru tineri, și susținerea dezvoltării comunitare.
Măsura 4.1.4.	Asigurarea condițiilor de locuire temporară pentru persoanele vulnerabile .
Măsura 4.1.5.	Susținerea formării profesionale a personalului din domeniul asistenței sociale/medicale.
Măsura 4.1.6.	Facilitarea integrării socio-economice a persoanelor vulnerabile și a comunităților marginalizate.
Măsura 4.1.7.	Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate.
Măsura 4.1.8.	Creșterea accesului la servicii medicale de bază pentru persoanele vulnerabile și comunitățile marginalizate.
Măsura 4.1.9.	Diminuarea efectelor negative ale îmbătrânirii demografice (ex. programe de îngrijire la domiciliu, cabinete medicale mobile).
Obiectivul strategic 4.2.	Dezvoltarea sistemelor de monitorizare a siguranței publice
Măsura 4.2.1.	Sisteme de supraveghere video racordate la un sistem centralizat.
Măsura 4.2.2.	Sisteme de detectarea cu senzori a incendiilor, scurgeri de gaze, defecțiuni la rețeaua de apă/canal, accidente, etc
Măsura 4.2.3.	Campanii de informare și conștientizare a populației despre prevenirea și gestionarea situațiilor cu potențial infracțional.
Obiectivul strategic 4.3	Dezvoltarea serviciilor pentru agrement, turism, cultură și sport
Măsura 4.3.1.	Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare
Măsura 4.3.2.	Punerea în valoare a identității culturale locale prin acțiuni specifice de promovare, informare și cooperare

Măsura 4.3.3.	Îmbunătățirea / modernizarea infrastructurii culturale și de turism		
Măsura 4.3.4.	Promovarea activităților sportive prin dezvoltarea / reabilitarea / dotarea infrastructurii sportive		
Măsura 4.3.5.	Dezvoltarea / modernizarea infrastructurii de agrement		
Măsura 4.3.6.	Îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice (accesibilitate rutieră, transport public, piste pentru biciclete etc.)		
Măsura 4.3.7.	Sprijinirea inițiativelor de promovare a unui mod de viață sănătos și echilibrat - wellness		
PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU	BUGET	SURSA FINANȚARE	PERIOADA
S.F. Infiintare centru de recuperare, tratament si agrement Sannicolau Mare (in continuare) PNRR sau POR 2021-2027	155,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
P.th. Infiintare centru de recuperare, tratament si agrement Sannicolau Mare	500,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
SF Construire hotel in incinta centru de recuperare, tratament si agrement Sannicolau Mare, str. Vanatorului nr. 6	88,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Actualizare S.F. + Pth Realizare piste pentru biciclisti in Orasul Sannicolau Mare	80,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. Revitalizarea zonei cuprinsă între str. Oravița și str. Subici Iuliu (Revitalizarea zonei prin amenajarea unui loc de joacă pentru copii, piste de biciclete, piste pentru role, skateboard, alei pietonale, teren de sport multifuncțional, foisoare , pergole și pontoane) POR 2021-27	65,500.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitare parchet sala de sport Ioan Morar	160,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitare teren de tenis	150,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reabilitare iluminat sala de sport Ioan Morar	24,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Construire biserica pentecostala Filadelfia	400,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023

Reparatii biserica pentecostala Elim	34,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatii biserica Romano - Catolica (reabilitare instalatie electrica, reparatii instalatie incalzire apa, reparatii casa scarii)	150,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare instalatie paratrasnet biserica Ortodoxa Ucrainiana	10,500.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Reparatii biserica ortodoxa romana	100,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Construire bază sportivă TIP 1, Str. Stadionului, nr. 12/A, oraș Sânnicolau-Mare, jud. Timiș (bransamente utilitati) finantat prin CNI	480,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
S.F. + Pth. Sistem de supraveghere si monitorizare video (Implementarea unui sistem video pentru monitorizarea și supravegherea zonelor aglomerate din oraș și dotarea unui spațiu cu monitoare pentru observare și calculatoare pentru stocare a informațiilor). POR 2021-2027	30,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Etajare si extindere locuinta sociala cu 10 apartamente in regim parter	1,000,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Construire locuinte sociale pentru tineri- 50 apartamente	7,500,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea unui sistem de telemedicină în sistemul public și privat.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea de senzori mobili și aplicații TIC: senzori mobili (smartphones și ceasuri), aplicații TIC de sanatate personale, aplicații TIC de sănătate la nivel de comunitate.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea unui sistem de management a sigurantei cetățenilor care să cuprindă sistem de supraveghere video cu senzori, sistem de iluminat inteligent, semaforizare inteligentă și de modernizare a trecerilor de pietoni, toate integrate într-un dispecerat.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea de senzori mobili și aplicații TIC: senzori mobili (smartphones și ceasuri), aplicații TIC de sanatate personale, aplicații TIC de sănătate la nivel de comunitate.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea unei platforme de comunicare care să cuprinda module pentru comunicarea între instituțiile publice și cetățeni și doar între cetățeni,	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea unei aplicații de promovare turistică și a unei infrastructuri ușoare de cazare pentru turiști, precum glamping sau rulote/unități mici de cazare verzi, care funcționează pe energie verde.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

Reabilitarea infrastructurii cu potențial turistic, marcarea traseelor turistice, personalizarea acestora	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Platformă digitală /Bază de date care să conțină toți furnizorii publici, privați și neguvernamentali și serviciile sociale oferite, inclusiv capacitatea centrelor sau a facilităților, date de contact, nevoi de extindere, etc. Bază de date cu toți beneficiarii de servicii sociale, pe tipuri de servicii.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Platformă digitală / baze de date electronice unice cu medicii și facilitățile medicale disponibile în oraș după specializări, vizualizarea datelor de contact, localizarea pe hartă a celei mai apropiate unități medicale și crearea de recenzii cu privire la serviciile medicale oferite.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Achiziționarea de drone care pot asista echipajele de intervenție în situații de risc sau de supraveghere (în cazul unor alerte, accidente, evenimente majore, persoane aflate în izolare etc.)	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Instalarea de toalete inteligente automate și cu sistem de auto-curățare	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5	OPTIMIZAREA COMPONENTELOR DE MOBILITATE URBANĂ LOGISTICĂ ȘI TRANSPORT CU SUPTOR IT & C³		
Obiectivul strategic 5.1.	<i>Sistem integrat de mobilitate urbană cu toate mijloacele de transport</i>		
Măsura 5.1.1.	Modernizarea transportului public în comun, dotarea cu mijloace de transport în comun electrice și instalarea de stații de încărcare electrică.		
Măsura 5.1.2.	Implementarea unui sistem de management integrat al traficului - prin conectarea la un sistem de management al transportului public, corelat cu sistemul de monitorizare al traficului urban		
Obiectivul strategic 5.2.	Încurajarea utilizării formelor alternative de mobilitate		
Măsura 5.2.1.	Extinderea/amenajarea/ parcărilor, a pistelor de biciclete - programe de monitorizare a parcărilor senzori de alarmă, aplicație web cu locurile disponibile.		
Măsura 5.2.2.	Implementarea unei aplicații pentru bike sharing și încurajarea mersului pe bicicletă/trotinetă, închiriere online, prin diverse stimulente oferite de primărie.		

Măsura 5.2.3. Implementarea de facilități pentru vehicule electrice: stații de încărcare, parcuri gratuite		BUGET	SURSA FINANȚARE	PERIOADA
PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE	PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU³			
Creșterea conectivității rețelei regionale prin realizarea unei șosele ocolitoare pentru drumurile naționale și județene.		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Creșterea accesibilității rețelei de străzi a orașului (Extinderea rețelei de străzi).		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Creșterea calității spațiului public urban prin reproiectarea și modernizarea căilor de comunicații rutiere (Modernizarea rețelei de străzi).		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Construcția de poduri peste bariere naturale și antropice (râu, cale ferată)		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea infrastructurii publice necesare vehiculelor electrice pentru încărcare în momentele de staționare		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea amenajărilor de parcare în cartierele orașului		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea unei rețele de transport public, amenajarea stațiilor de călători, a atelierului de întreținere, a zonei de parcare a materialului rulant precum și a centrului administrativ.		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Achiziționarea de autobuze electrice și/sau ecologice pentru îmbunătățirea și modernizarea transportului public de călători, inclusiv în cartierele marginase cu străzi înguste și cu declivități mari		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Asigurarea eficienței transportului public prin introducerea automatelor de vânzare a biletelor. Sistem de taxare, inclusiv managementul flotei și informarea călătorilor		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea unui sistem computerizat de monitorizare și control al fluxurilor (sistem de management de trafic) (15 intersecții)		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Modernizarea intersecțiilor critice din oraș prin măsuri de reconfigurare fizică (incluzând amenajări pentru creșterea confortului și siguranței traversării pietonilor și a transportului cu bicicleta)		În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

Realizarea de puncte intermodale în nodurile majore ale rețelei de transport public (noduri ale rețelei, gara, autogara etc.)	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Crearea unor spații comunitare, favorabile pietonilor, în ansambluri de locuințe colective (străzi, piațete urbane, squar_uri) – pietonale sau spații cu utilizare în comun (“shared-space”), în relație cu centralități de cartier, cu unități de învățământ, cu stații de transport importante	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Crearea unor coridoare favorabile deplasărilor nemotorizate pentru a face legătura între zonele cu funcțiuni de interes general și/sau recreațional	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Implementarea unui serviciu de închiriere biciclete în regim self-service (bike-sharing) (25 centre, 300 biciclete)	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Realizarea unei infrastructuri conexe și sigure pentru deplasările cu bicicleta	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

DIRECȚIA STRATEGICĂ 6	OPTIMIZAREA SISTEMELOR DE PROTEJARE A MEDIULUI NATURAL ȘI REGENERARE URBANĂ
Obiectivul strategic 6.1.	Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul
Măsura 6.1.1.	Investiții ce promovează infrastructura verde / amenajare parcuri fotovoltaice, etc
Măsura 6.1.2.	Investiții în asigurarea/îmbunătățirea unor sisteme de iluminat public performante și eficiente energetic
Măsura 6.1.3.	Modernizarea gestionării deșeurilor și serviciilor de salubritate
Măsura 6.1.4.	Creșterea/amenajarea suprafețelor spațiilor verzi, plantațiilor de pomi, vegetației ornamentală.
Măsura 6.1.5.	Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor – sisteme de monitorizare a consumului de curent electri, gaz, anveloparea termică a clădirilor.
Măsura 6.1.6.	Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
Măsura 6.1.7.	Creșterea eficienței utilizării resurselor materiale și sprijinirea tranziției către economia circulară

Măsura 6.1.8.	Adoptarea de măsuri menite pentru atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, respectiv prevenirea riscurilor natural.		
Măsura 6.1.9.	Dezvoltarea serviciilor de întreținere și amenajare a spațiilor verzi, al cursurilor de apă/lacuri/bălți/păduri/vegetație, locuri de joacă pentru copii, cimitire.		
PROIECTE / DOCUMENTAȚII REALIZARE PROIECTE / ACHIZIȚII - implementare SIDU	BUGET	SURSĂ FINANȚARE	PERIOADA
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F, P.Th. - Reabilitare termica blocuri (POR-PNRR 2021-2027)	460,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F., P.th. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala Theodor Bucurescu nr. 1 din str. Victor Babes nr. 2	80,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F, P.th. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala Nestor Oprean nr. 2, str. Petru Maior 3	120,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Planul de eficienta energetica a Orasului Sannicolau Mare	38,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F, P.Th. - Reabilitare termica blocuri (POR-PNRR 2021-2027)	460,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F., P.th. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala Theodor Bucurescu nr. 1 din str. Victor Babes nr. 2	80,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Expertiza energetica, expertiza risc seismic, S.F, P.th. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala Nestor Oprean nr. 2, str. Petru Maior 3	120,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Amenajare platforma gestionare deseuri vegetale si deseuri rezultate din constructii (Pth + executie)	500,000.00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2023
Introducerea pachetelor de măsuri fiscale, care să ofere stimulente dezvoltatorilor, investitorilor, proprietarilor mici, proprietarilor și proprietarilor chiriași care să contribuie la regenerarea urbană și reabilitarea clădirilor	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Includerea procesului de regenerare urbană în obiectivele administrației locale care să determine alocarea de fonduri pentru următoarele cicluri de finanțare	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

Realizarea unei strategii pentru regenerare urbană și a instrumentelor pentru evaluarea progresului față de indicatorii cheie.	35,000 .00	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Studiu preliminar al situației existente a spațiilor verzi și organizarea sistemului verde integrat, respectiv a coridoarelor ecologice	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Amenajare platformă pentru depozitarea în condiții de siguranță a deșeurilor vegetale/animale, în vederea folosirii pentru obținerea energiei regenerabile	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Realizarea unui studiu pentru identificare posibilităților de utilizare/producere a energiei regenerabile.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Amenajarea de parcuri fotovoltaice	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Introducerea contoarelor inteligente cu telecitire și sisteme de monitorizare pentru identificarea zonelor cu avarii, pe lângă reabilitarea infrastructurii tradiționale.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Introducerea unui sistem de telegestiune pentru rețeaua de iluminat.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dezvoltarea unei aplicații de informare a cetățenilor privind calitatea aerului sau doar a unei secțiuni pe website-ul primăriei cu informarea zilnică a cetățenilor.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Reglementări și măsuri de sancționare privind nerespectarea prevederilor locale în ceea ce privește protecția mediului, salubritatea și regimul de depozitare a deșeurilor.	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Dotarea cu mobilier urban Smart a parcurilor, zonelor pietonale și de promenadă(malurile Arancăi).	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027
Campanii de ecologizare și conștientizare a populației privind importanța respectării mediului înconjurător	În analiză	Buget local, Alte surse de finanțare	2022-2027

CAPITOLUL 5 - IMPLEMENTARE, MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RISCURI;

PROCEDURA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Monitorizarea și evaluarea SIDU presupune monitorizarea indicatorilor SIDU și pachetului aferent de proiecte și, indiferent de sursa de finanțare:

- externă prin AM, structurile evaluare și control ale potențialilor finanțatori
- interne – buget local, împrumuturi bancare, parteneriate în investiții

Procesul de coordonare a activităților interdependente în vederea asigurării condițiilor optime derulării prezentului pachet de proiecte reprezintă managementul proiectului, o activitate vitală pentru implementarea SIDU.

Un management performant, eficace va asigura atingerea țintelor strategice ale dezvoltării SIDU, în conformitate cu standardele impuse, cu indicatorii și calendarul asumat, în limitele bugetului și folosind toate acele resurse de care Primăria dispune, impunând un echilibru just între performanța resursei umane, timp și resurse financiare.

Un plan integrat este fără îndoială relevant pentru o zonă de acțiune urbană, pentru administrarea și dezvoltarea sa într-un coerent și eficace mod. Evaluarea justă efectuată în procesul de definire a planului integrat este pilonul esențial al SIDU.

Diagnosticarea și prognoza în elaborare este necesară tocmai pentru a realiza managementul riscurilor SIDU. În vederea evitării unor disfuncționalități, riscuri sau și se vor urmări 3 etape principale:

1. Evaluarea ex-ante: necesară pentru o distribuție adecvată a resurselor, diagnosticarea și prognoza;
2. Evaluarea intermediară – necesară pentru a se determina dacă strategia adoptată și urmărită este cea mai eficientă și modul în care se poate optimiza prin intermediul managementului;
3. Evaluarea ex-post – analizarea output-urilor, rezultatelor și al impactului implementării strategiei.

Informațiile activității de monitorizare și evaluare a implementării strategiei vor fi prezentate sub forma unui raport anual, în baza unui șablon de raportare, structurat pe capitol relevante (ex: activități realizate în perioada de raportare, rezultate obținute, stadiul dezvoltării socio-economice în comparație cu perioada inițială, gradul de realizare a proiectelor propuse etc).

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei va fi realizată în permanență, dintr-o comisie ce va fi formată din membrii Consiliului respective al aparatului de specialitate al Primăriei .

Monitorizarea va consta în verificarea implementării activităților, proiectelor și programelor realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de monitorizare și evaluare etc.

Pe lângă evaluarea activității de implementare a strategiei, această activitate contribuie la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate în profil teritorial.

Resursele umane necesare implementării SIDU vor fi constituite de angajații Primăriei, Resursele financiare, materiale și informaționale vor fi puse la dispoziție de Primăria Sannicolau Mare

MANAGEMENTUL RISCURILOR

Comisia de monitorizare a SIDU Oradea activează pe baza obiectivelor clar stabilite la nivel atât individual, fișa individuală a postului, cât și la nivel de comisie, conform procedurii prezentate la această secțiune a SIDU. Performanțele sunt monitorizate prin intermediul ședințelor regulate, raportărilor și planuri de remediere rezultate în urma diagnosticării problemelor apărute în implementarea SIDU.

Riscurile sunt analizate sistematic, stând la baza unei diagnoze a auditului intern, iar fiecare dintre politicile, programele, măsurile, proiectele, obiectivele și indicatorii aferenți implementării SIDU

Gradul de risc, diagnoza riscului are în vedere următoarele criterii care o compun:

- întârzierile față de calendarul activităților aprobat și asumat prin contractul de finanțare
- creșterea cheltuielilor neeligibile, care nu pot să fie acoperite din contractul de finanțare și impactul financiar al acestora
- Scăderea randamentului echipelor de management prin nealocarea sau dislocarea membrilor echipei

Procesul gestionării riscurilor se desfășoară pe parcursul a trei etape principale:

- a) identificarea;
- b) evaluarea;
- c) tratamentul (managementul) riscurilor.

a) Identificarea riscurilor

Riscurile interne sunt legate direct de proiect și pot apărea în timpul fazei de implementare:

- etapizarea eronată a proiectelor;
- fluxul deficitar de informații între entitățile implicate în implementarea SIDU;
- întârzieri în procedurile de achiziții a contractelor de furnizare servicii, bunuri sau lucrări
- executarea defectuoasă a lucrărilor;
- furnizarea unor dotări neconforme;
- neîncadrarea efectuării lucrărilor de către constructor în graficul de timp aprobat și în quantumul financiar stipulat în contractul de lucrări;
- condiții meteorologice nefavorabile pentru realizarea lucrărilor de construcții;
- lipsa personalului calificat din partea executanților;
- nerespectarea termenelor de plată conform calendarului prevăzut.

Riscuri externe privesc mediul socio – economic și politic, având o influență semnificativă asupra proiectului.

- Riscuri economice;
- Riscuri legislative;
- Riscuri politice.

În etapa de identificare a riscului se vor utiliza lista de control (ce se întâmplă dacă?). Se evaluează pericolele potențiale, efectele și probabilitățile de apariție ale acestora pentru a decide care dintre riscuri trebuie prevenite.

Tot în această etapă se elimină riscurile nerelevante adică acele elemente de risc cu probabilități reduse de apariție sau cu un efect nesemnificativ. Reacția la risc va cuprinde măsuri și acțiuni pentru diminuarea, eliminarea sau repartizarea riscului. Măsurile adoptate pentru eliminarea și/sau reducerea riscurilor vor viza atât perioada de execuție, cât și perioada de operare a facilităților nou create.

b) Evaluarea riscurilor

Aceasta etapa este utilă în determinarea priorităților în alocarea resurselor pentru controlul și finanțarea riscurilor. Estimarea riscurilor presupune conceperea unor metode de măsurare a importanței riscurilor precum și aplicarea lor pentru riscurile identificate.

Evaluarea riscurilor presupune cuantificarea dimensiunilor riscurilor potențiale, prin delimitarea riscurilor funcție de gravitatea consecințelor de producere a lor – abordare ordinală. Abordarea ordinală a probabilității de apariție a riscurilor proiectului s-a făcut funcție de frecvența (probabilitatea de producere a evenimentului) și severitatea consecințelor (impactul pe care îl poate avea asupra proiectului fenomenul vizat). În acest caz, poziționarea riscurilor în diagrama riscurilor este subiectivă și se bazează doar pe expertiza echipei de proiect.

Tabel – Diagrama riscurilor

Probabilitate \ Impact	Scazuta	Medie	Ridicata
Scazut			
Mediu			
Ridicat			

Tratamentul care va fi aplicat riscurilor:

Ignoră riscul
Precauție la astfel de riscuri
Se impune un plan de acțiune

Matricea este folosită în stabilirea strategiei de management astfel:

- riscurile din prima categorie (frecvența mică, severitate redusă) – pentru acest tip se vor stabili tehnici de reținere a riscului;
- pentru riscurile din a doua categorie (frecvență mică și severitate ridicată) se vor stabili tehnici de asigurare, deoarece materializarea lor ar avea un impact foarte puternic asupra proiectului;
- pentru riscurile din a treia categorie (frecvența mare, severitate scăzută) se vor aplica tehnici de control al riscului, în scopul reducerii frecvenței de producere. Tehnicile de control vor fi combinate cu tehnicile de reținere;
- riscurile din ultima categorie (frecvența mare, severitate ridicată) ar trebui evitate.

c) Tratatamentul (managementul) riscurilor

Tehnicile de control a riscului ce vor fi aplicate se împart în două mari categorii:

- tehnici care reduc probabilitatea de apariție a riscurilor (frecvența);
- tehnici care reduc impactul riscurilor (severitatea).

Din categoria tehnicilor care reduc probabilitatea de apariție a riscurilor fac parte:

- evitarea riscului;
- prevenirea pierderilor.

Din categoria tehnicilor care reduc impactul riscurilor fac parte:

- reducerea pierderilor;
- dispersia expunerilor la pierderi;
- transferul contractual al riscului.

CAPITOLUL 6 - POTENȚIALE SURSE DE FINANȚARE ⁹

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură activități cu caracter social etc.).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, pentru perioada 2021-2027, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

a) Fonduri Structurale și de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;

b) Fonduri de la bugetele naționale

c) Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană):

- Guvernul României;
- guvernele sau ambasadele unor state străine;
- instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
- fundații sau alte organizații naționale sau internaționale;
- companii (de ex.: Microsoft, Coca-Cola etc.);
- bănci active în România.

FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

POLITICA DE COEZIUNE 2021-2027

Politica de coeziune finanțează investiții care să contribuie la îndeplinirea celor 5 obiective principale stabilite pentru perioada 2021-2027, astfel:

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și al economiei circulare.

II. 4.2. Politica de Coeziune, elemente de noutate pentru perioada 2021-2027

Plecând de la propunerea Comisiei din 2 mai 2018 privind următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, anexa D a Raportului de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, prezintă punctele de vedere preliminare ale serviciilor Comisiei cu privire la domeniile de investiții prioritare și la condițiile-cadru pentru aplicarea eficace a politicii de coeziune în perioada 2021-2027. Aceste domenii de investiții prioritare au fost stabilite în contextul mai amplu al blocajelor în materie de investiții, al nevoilor de investiții și al disparităților regionale analizate în raport. Această anexă constituie baza unui dialog între România și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune și Fondul social european Plus).

Implementarea POR, în viitoarea perioadă de programare, se va face descentralizat, prin 8 programe regionale, gestionate la nivelul agențiilor de dezvoltare regională.

Coordonarea unitară a managementului acestui proces va fi asigurată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației nu va mai avea autoritatea de management pentru POR, din anul 2021. În schimb, ar urma să fie 8 autorități de management la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare. Practic, actualele Agenții de Dezvoltare Regională (ADR), care în prezent au doar rol de organism intermediar, cu numai câteva atribuții delegate de Ministerul Lucrărilor Publice, ar urma să devină autorități de management ele însele.

Aceste 8 noi autorități de management ale viitoarelor Programe Operaționale Regionale mai mici vor întocmi ghidurile solicitantului pentru diversele linii de finanțare pe care le vor deschide și vor decide prioritățile de investiții care vor fi bugetate.

Propunerea financiară a Cadrului Financiar Multianual de alocare pentru România, pentru perioada 2021-2027 este de 30,60 miliarde euro, în creștere cu 8% față de perioada 2014-2020, conform propunerii Comisiei Europene, distribuită la nivel de fond astfel:

57% către Fondul de Dezvoltare Regională (FEDR)

27% către Fondul Social European

15% către Fondul de Coeziune

1% către Cooperarea teritorială europeană (ETC) FC (Fondul de Coeziune)15%

FSE (Fondul Social European)27%

FEDR (Fondul de Dezvoltare Regională)57%

ETC1%

În cadrul politicii de coeziune Ministerul Fondurilor Europene propune pentru perioada 2021-2027, nouă tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)
5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)
6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)
7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)
8. Programele Operaționale Regionale-implementate la nivel de regiune (8 POR)
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

În ceea ce privește responsabilitatea gestionării acestor programe, **Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor fi Autorități de Management pentru cele opt Programe Operaționale Regionale**, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor va fi Autoritate de Management pentru Programul Operațional Transport, iar Ministerul Fondurilor Europene va fi Autoritate de Management pentru celelalte șapte Programe Operaționale menționate mai sus.

Pentru cele 9 programe din cadrul politicii de coeziune, în perioada 2021-2027 vor fi finanțate următoarele axe prioritare:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă:

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare

Axa Prioritară 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Axa Prioritară 3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate

Axa Prioritară 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

2. Programul Operațional Transport (POT)

Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Axa prioritară 6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Axa prioritară 7. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Axa prioritară 8. Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

Axa prioritară 9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Axa prioritară 10. Asistență tehnică

3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)

Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI

Axa prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare

Axa prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii Broadband

Axa prioritară 5. Instrumente financiare

Axa prioritară 6. Creșterea capacității administrative

4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)

Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitale regionale

Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

Axa prioritară 3. Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității

Axa prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

A. Investiții prioritare în infrastructură

B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice

C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei

Axa prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Axa prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Axa prioritară 7. Măsurile FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament

5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)

Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Axa Prioritară 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

Axa prioritară 3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională

Axa prioritară 4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

Axa prioritară 7. Antreprenoriat și economie socială

Axa prioritară 8. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Axa prioritară 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)

6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală)-OP 4

Axa Prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității-OP 5

Axa prioritară 3. Comunități marginalizate

Axa prioritară 4. Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii

Axa prioritară 5. Servicii pentru persoane vârstnice

Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile

Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)

8. Programele Operaționale Regionale-implementate la nivel de regiune (8 POR)

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Axa Prioritară 2. O regiune cu orașe Smart

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Axa prioritară 4. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate

Axa prioritară 5. O regiune accesibilă

Axa prioritară 6. O regiune educată

Axa prioritară 7. O regiune atractivă

Axa prioritară 8. Asistență tehnică

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

În noul exercițiu financiar din perioada 2021-2027, Planul Național de Dezvoltare Rurală ar urma să fie abandonat din punct de vedere conceptual, ca urmare a apariției unui nou concept al Politicii Agricole Comune (PAC), și anume **Planul Strategic Național**.

Planul Strategic Național pentru perioada 2021-2027 cuprinde nouă obiective clare cu accent pe măsuri care să combată schimbările climatice, să protejeze mediul și biodiversitatea, să creeze zone rurale mai dinamice.

Cele nouă obiective ale viitoarei Politici Agricole Comune pentru perioada 2021-2027 vizează:

1. Reechilibrarea lanțului alimentar
2. Combaterea schimbărilor climatice
3. Managementul durabil al resurselor
4. Conservarea peisajelor și a biodiversității
5. Sprijinirea reînnoirii generaționale
6. Dezvoltarea zonelor rurale
7. Siguranța alimentară și bunăstarea animalelor
8. Venituri echitabile pentru fermieri
9. Creșterea competitivității

Bugetul politicii agricole comune:**Plăți directe 65%****Măsurile de sprijinire a pieței (FEGA) 2%****Dezvoltare rurală (FEADR) 33%**

Pentru exercițiul financiar 2021-2027, pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde Euro din care 13,3 miliarde este destinată plăților directe, respectiv 65% din buget, 363 mil. Euro alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA) reprezentând 2% din buget, iar **6,7 miliarde de Euro vor fi alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR), adică 33% din bugetul alocat. În cele 33 de procente alocate Fondului European de Dezvoltare Rurală-FEADR sunt cuprinse atât investiții ale mediului privat, cât și investițiile Unităților administrativ teritoriale locale, respectiv investiții publice.**

De menționat este și faptul că din bugetul alocat FEADR, doar 5% va fi destinat măsurilor LEADER!

Atenția sporită către obiectivul 2. „Combaterea schimbărilor de mediu și climă” este confirmată încă odată de alocarea financiară propusă, respectiv, din bugetul aprobat pentru FEADR, 35% este adresat intervențiilor adresate obiectivelor specifice de mediu și climă.

SURSE DE FINANȚARE DIN BUGETELE NAȚIONALE**# PROGRAMELE FINANȚATE PRIN COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII S.A.**

Compania Națională de Investiții S.A. funcționează în baza Ordonanței nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții CNI S.A. cu modificările și completările ulterioare.

Finanțator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social

Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului „Lucrări în primă urgență”.

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

1. Subprogramul „Săli de sport”
2. Subprogramul „Bazine de înot”
3. Subprogramul „Complexuri sportive”
4. Subprogramul „Așezăminte culturale”
5. Subprogramul „Unități și instituții de învățământ de stat”
6. Subprogramul „Patinoare artificiale”
7. Subprogramul „Unități sanitare”
8. Subprogramul „Săli de cinema”
9. Subprogramul „Lucrări în primă urgență”
10. Subprogramul „Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate”
11. Subprogramul „Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”
12. Subprogramul „Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă”
13. Subprogramul „Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor”

MECANISMUL DE REDERESARE ȘI REZILIENȚĂ - PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

Deoarece pandemia de COVID-19 a avut și continuă să aibă un puternic impact economic, social și sanitar asupra statelor UE, amplificând și mai mult unele dintre deficiențele sale structurale, Uniunea Europeană a decis să înființeze un instrument financiar temporar – NextGenerationEU, în valoare de 750 de miliarde euro, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021 -2027, cu scopul de a oferi sprijin statelor membre pentru a face față provocărilor generate de Criza Covid19 și consecințele sale economice.

Astfel, a fost constituit acest Mecanism de redresare și reziliență (MRR) care este pilonul principal al NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde €

Pentru utilizarea acestui instrument de finanțare (MRR) fiecare stat membru al UE a elaborat propriul Plan de Relansare și Reziliență (PNRR) prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență.

Planul Național de Relansare și Reziliență pe care România l-a elaborat se constituie într-un Document Strategic ce stabilește prioritățile investiționale și reformele necesare pentru redresare și creștere sustenabilă, corelate tranziției verzi și digitale avute în vedere de Comisia Europeană.

PNRR abordează o parte semnificativă din provocările structurale mai vechi care au rămas nesoluționate, astfel cum au fost identificate în recomandările relevante specifice adresate României de către Consiliu în 2019 și în 2020.

- Digitalizarea completă a administrației fiscale și eliminarea treptată a stimulentei fiscale excesive sunt menite să amelioreze calitatea și sustenabilitatea finanțelor publice.
- Planul contribuie, de asemenea, la asigurarea sustenabilității și a echității sistemului public de pensii.

- Se preconizează că reformele din domeniul sănătății, însoțite de investiții în digitalizare, vor îmbunătăți accesul, eficiența din punctul de vedere al costurilor și reziliența asistenței medicale.
- Procesul decizional bazat pe date concrete, planificarea pe termen lung și consultările publice, precum și măsurile menite să îmbunătățească procesul de achiziții publice vor contribui la ameliorarea calității și a eficacității administrației publice, conducând la o mai bună absorbție a fondurilor UE.
- Prin consolidarea independenței și sporirea eficienței sistemului judiciar, prin îmbunătățirea accesului la justiție și prin intensificarea luptei împotriva corupției, planul vizează să soluționeze principalele probleme legate de respectarea statului de drept în România, în conformitate cu jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene și ținând seama de recomandările formulate în cadrul rapoartelor mecanismului de cooperare și de verificare (MCV), de rapoartele GRECO și de avizele Comisiei de la Venetia, precum și de rapoartele privind statul de drept.
- Reformele-cheie privind stabilirea salariului minim, consolidarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat și dialogul social pun, de asemenea, în aplicare o serie de recomandări specifice adresate României care au rămas nesoluționate de mult timp.
- Planul prevede dezvoltarea unui sistem de educație și îngrijire timpurie unitar, favorabil incluziunii și de calitate, însoțit de investiții în îngrijirea copiilor.
- Planul promovează investițiile durabile și digitale și sprijină activitățile de cercetare și dezvoltare. Reformele-cheie privind decarbonizarea, instituirea unui cloud guvernamental și introducerea cărții de identitate electronice contribuie la sprijinirea dublei tranziții verzi și digitale¹.

Planul reprezintă, în mare măsură, un răspuns cuprinzător și echilibrat în mod adecvat la situația economică și socială din România, contribuind astfel în mod corespunzător la cei șase piloni de politică menționați la articolul 3 din Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență.

- Planul și componentele sale sunt structurate în jurul celor șase piloni de politică, iar alocarea financiară este distribuită în mod uniform. Având în vedere provocările specifice cu care se confruntă România și sprijinul financiar pentru România, planul reprezintă un răspuns cuprinzător și echilibrat în mod adecvat la situația economică și socială.
- Prin abordarea vulnerabilităților și a deficiențelor structurale mai vechi care au rămas nesoluționate, se preconizează că planul va contribui la redresarea economică și socială și la dezvoltarea pe termen lung a țării.

Măsurile de sprijinire a investițiilor private, în special pentru IMM-uri, au potențialul de a atrage investiții și de a promova crearea de locuri de muncă și un mediu de afaceri mai puternic. Se preconizează că accentul pus de plan pe abordarea provocărilor în materie de educație și pe promovarea competențelor verzi și digitale va îmbunătăți potențialul de creștere pe termen lung al României și va stimula creșterea favorabilă incluziunii prin reducerea disparităților, cu potențiale efecte de propagare pe piața forței de muncă.

- Planul vizează să contribuie la implementarea Pilonului european al drepturilor sociale, prin promovarea politicilor pentru copii și tineret. Se preconizează că reformele și investițiile vor răspunde problemelor structurale din domeniile în care criza provocată de pandemie a avut un impact puternic, cu accent pe sănătate, educație și mediul de afaceri.

În plus, investițiile în infrastructura de transport de bază în regiunile care în prezent sunt slab conectate și conectivitatea digitală în mediul rural vor fi esențiale pentru sporirea convergenței naționale.

- Planul acordă o atenție specială tranziției verzi, fiind prevăzute reforme emblematice privind eliminarea treptată a cărbunelui și decarbonizarea transportului rutier. Se preconizează că reformele și investițiile vor decarboniza în mod semnificativ sectorul energetic și vor debloca potențialul de implementare a energiei din surse regenerabile.
- Atenția specială acordată eficienței energetice a clădirilor private și publice și utilizării eficiente a resurselor de către acestea, înverzirii transportului rutier și feroviar, mobilității urbane durabile și implementării infrastructurii de încărcare pentru vehiculele electrice, adaptării la schimbările climatice și economiei circulare va facilita, de asemenea, tranziția verde în toate sectoarele economiei.

Măsurile de sprijinire a obiectivelor privind schimbările climatice reprezintă 41 % din suma totală alocată planului.

Dat fiind faptul că planul prevede o serie de reforme și investiții în sectorul forestier, cum ar fi adoptarea Strategiei forestiere naționale și reconstrucția ecologică a habitatelor și conservarea speciilor, se preconizează că planul va contribui, de asemenea, la conservarea și refacerea biodiversității.

Toate măsurile prevăzute în planul României au făcut obiectul unei evaluări ex ante care a confirmat respectarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ”. În plus, în cazul anumitor măsuri, principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” a fost reflectat în jaloanele și țintele specificate în anexa la Propunerea Comisiei de decizie de punere în aplicare a Consiliului.

- În ceea ce privește tranziția digitală, măsurile care contribuie la obiectivele digitale reprezintă 20,5 % din alocarea financiară, depășindu-se astfel procentajul minim obligatoriu de 20 % prevăzut în Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență.

În timp ce componenta 7 (Transformarea digitală) este dedicată integral digitalizării administrației publice (atât transversal, cât și pe sectoare), conectivitatea, securitatea cibernetică și competențele digitale, inclusiv adoptarea pe scară largă a cărților de identitate electronice, reformele și investițiile privind tranziția digitală sunt menționate în întregul plan, în cadrul diferitelor componente.

În special, se preconizează că digitalizarea educației va contribui la dezvoltarea competențelor elevilor și ale cadrelor didactice, dublată de eforturile de modernizare a laboratoarelor școlare și de creare a unor laboratoare inteligente (smart lab).

Se preconizează că investițiile în digitalizarea transportului rutier și feroviar vor contribui, de asemenea, la tranziția digitală. În plus, digitalizarea întreprinderilor joacă un rol important în cadrul planului și se preconizează că va spori competitivitatea și potențialul de inovare atât al IMM-urilor, cât și al întreprinderilor mari.

- Planul are, de asemenea, o dimensiune transfrontalieră semnificativă, deoarece România vizează să sprijine întreprinderile care participă la un proiect multinațional în domeniul microelectronicii, planificat să fie implementat ca proiect important de interes european comun (PIIEC).

Se preconizează că reformele și investițiile prevăzute în plan vor avea efecte asupra mediului și efecte socioeconomice de durată.

În special, acestea vizează introducerea unor schimbări structurale în funcționarea administrației publice din România.

- De asemenea, se preconizează că planul va avea un impact de durată în ceea ce privește elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor, în special în ceea ce privește politicile care reglementează utilizarea resurselor naturale și mediul. Reforma sistemului de pensii și cea socială ar trebui, de asemenea, să contribuie la reducerea disparităților și a inegalităților.

Planul descrie în mod adecvat măsurile menite să asigure implementarea și monitorizarea sa. Jaloanele, țintele și indicatorii stabiliți în planul României sunt de o calitate suficientă pentru a permite o monitorizare eficientă a implementării planului.

În ansamblu, jaloanele și țintele sunt suficient de specifice, de clare și de cuprinzătoare pentru a se asigura faptul că atingerea jaloanelor și a țintelor poate fi urmărită și verificată. Numărul mare de jaloane și ținte este proporțional cu dimensiunea pachetului de reforme și investiții.

Cu toate acestea, implementarea planului va depinde în mod esențial de capacitatea administrativă și de implementare a organismelor de implementare, care va trebui monitorizată îndeaproape.

România a furnizat estimări ale costurilor pentru fiecare măsură prevăzută în plan. Informațiile și dovezile prezentate de România, în urma solicitărilor de furnizare de informații suplimentare adresate de Comisie în cursul etapei de evaluare a planului, arată că justificarea privind cuantumul costurilor totale estimate este „într-o măsură moderată” rezonabilă, plauzibilă, proporțională și conformă cu principiul eficienței din punctul de vedere al costurilor.

România a furnizat suficiente informații și dovezi potrivit cărora cuantumul costurilor totale estimate ale planului care urmează să fie finanțate în temeiul mecanismului nu va face obiectul unei finanțări existente sau planificate din partea Uniunii.

Planul furnizează informații suficient de detaliate privind structura națională menită să îndeplinească funcția de sistem de control intern al Mecanismului de redresare și reziliență.

Planul prezintă o structură bine definită a sistemului de control intern, iar modul în care este conceput sistemul de control pare adecvat. Mecanismele și instrumentele menite să abordeze dubla finanțare par adecvate. Acțiunile în curs vor fi finalizate înainte de furnizarea primei tranșe.

Planul de redresare și reziliență al României este structurat în jurul a șase piloni coerenți care sprijină obiectivele comune ale planului și redresarea economiei României. Fiecare pilon se articulează în jurul unor componente care prevăd pachete coerente de reforme și investiții care se consolidează reciproc și sunt complementare.

Obiectivele și structura PNRR

După cum aminteam, Planul de redresare și reziliență al României vizează să sprijine redresarea sa socioeconomică și dezvoltarea sa pe termen lung după pandemia de COVID-19, prin sporirea potențialului de creștere, abordând totodată provocările mai vechi care au rămas nesoluționate. Reformele și investițiile sunt structurate în jurul a șase piloni:

- 1. tranziția verde,***
- 2. transformarea digitală,***
- 3. creșterea inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii,***
- 4. coeziunea socială și teritorială,***

5. *sănătatea și reziliența economică și socială și*

6. *noua generație.*

Pilonul „Tranziția verde” include măsuri-cheie pentru decarbonizarea sectoarelor energiei și transporturilor. Acesta include reforme menite să elimine treptat producția de energie electrică pe bază de cărbune până în 2032, să deblocheze potențialul de energie din surse regenerabile și de reabilitare energetică, mobilitatea durabilă, managementul apei și al deșeurilor și biodiversitatea, care sunt etape esențiale pentru decarbonizare și pentru consolidarea economiei circulare. Investițiile în energia din surse regenerabile, în eficiența energetică a clădirilor publice și private și utilizarea eficientă a resurselor de către acestea și în domeniul mediului, precum și măsurile specifice privind economia circulară vor favoriza, de asemenea, tranziția verde în sectoare-cheie ale economiei.

Volumul semnificativ de investiții în transportul sustenabil este însoțit de reforme de promovare a decarbonizării rutiere, a transportului cu emisii zero, a siguranței rutiere și a transferului modal către căile ferate și căile navigabile.

O mare parte din măsurile propuse pentru transportul sustenabil vizează să contribuie la reducerea emisiilor de GES și a poluării prin investiții în infrastructura feroviară și în materialul rulant, în transportul urban sustenabil, precum și în infrastructura de reîncărcare a vehiculelor electrice (VE) și în măsurile de însoțire propuse pentru a reduce impactul noilor autostrăzi.

Pilonul „Transformarea digitală” se axează pe serviciile publice digitale pentru cetățeni și întreprinderi, pe conectivitate, pe securitatea cibernetică și pe competențele digitale.

Reformele și investițiile vizează cloudul guvernamental, implementarea pe scară largă a cărților de identitate electronice, digitalizarea activităților și a sectoarelor esențiale, cum ar fi achizițiile publice, politica de mediu, sistemul judiciar, furnizarea de asistență medicală și integrarea pe piața forței de muncă. Investițiile, care vizează mai mult decât simpla achiziție de echipamente, au drept obiectiv dezvoltarea și implementarea unor tehnologii avansate, care se preconizează că vor conduce la optimizarea proceselor și la sporirea accesibilității și disponibilității serviciilor publice interoperabile care respectă principiul „doar o singură dată”.

În afară de pilonul „Transformarea digitală”, fiecare dintre cele 15 componente ale planului include măsuri legate de domeniul digital, în special componenta 9 (Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare), care se axează pe digitalizarea întreprinderilor, și componenta 15 (Educație).

Pilonul privind „Creșterea inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii” vizează abordarea principalelor provocări în ceea ce privește administrația fiscală, sistemul fiscal, cadrul bugetar al guvernului și sistemul de pensii, în vederea consolidării mediului de afaceri din România, inclusiv a sectorului cercetării, dezvoltării și inovării.

Acesta include măsuri-cheie care vizează dezvoltarea unui sistem fiscal mai eficient și mai echitabil, sporirea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, digitalizarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară, precum și corectarea inegalităților din sistemul de pensii și asigurarea sustenabilității și a predictibilității sistemului de pensii.

În ceea ce privește sectorul privat, acesta se axează pe simplificarea și digitalizarea cerințelor reglementare.

Este prevăzut un sprijin financiar semnificativ pentru digitalizarea și sporirea eficienței energetice a IMM-urilor și pentru un proiect multinațional în domeniul microelectronicii, care contribuie la obiectivele noii Strategii industriale de promovare a dublei tranziții și la sporirea autonomiei strategice deschise. În ceea ce privește C&D&I, România vizează să abordeze guvernanta neclară, fragmentarea și lipsa de eficacitate a sistemului de C&D&I și să promoveze cooperarea acestuia cu sectorul privat.

Pilonul „Coeziune socială și teritorială” vizează implementarea politicilor urbane, inclusiv a mobilității urbane, punând accentul pe investițiile verzi și digitale și pe reducerea disparităților regionale. Acesta vizează, de asemenea, dezvoltarea sectorului turismului și sprijinirea tranziției digitale a sectorului cultural și a celui creativ.

Pilonul „Sănătate și reziliență economică și socială” acoperă o gamă largă de măsuri, inclusiv privind sănătatea, aspectele sociale și administrația publică. Mai concret, acesta se axează pe măsuri care vizează sporirea accesului la servicii de sănătate pentru persoanele vulnerabile, dezvoltarea componentei de asistență medicală ambulatorie și îmbunătățirea calității asistenței medicale, precum și modernizarea infrastructurii de sănătate.

În ceea ce privește aspectele sociale, obiectivul este de a institui un nou cadru de reglementare aplicabil familiilor care trăiesc în sărăcie cu copii aflați în întreținere, persoanelor în vârstă și adulților cu dizabilități. Acest pilon include, de asemenea, operaționalizarea venitului minim de incluziune și a unui sistem de tichete de muncă pentru formalizarea muncii casnice.

În ceea ce privește administrația publică, pilonul include o gamă largă de reforme și investiții menite să îmbunătățească guvernanta prin intermediul unui sistem decizional predictibil, fundamentat și participativ, format din funcționari publici profesioniști și prin intermediul unor sisteme judiciare și anticorupție mai eficiente. În fine, pilonul abordează, de asemenea, guvernanta și eficiența întreprinderilor de stat.

Pilonul „Noua generație” vizează facilitarea investițiilor la scară largă, sprijinite de reforme adaptate, în sistemul de educație și formare, în vederea îmbunătățirii calității, echității și relevanței sale pe piața forței de muncă.

Investițiile vor fi sprijinite prin reforme care să instituie cadrele juridice adecvate pentru ca investițiile să fie implementate în mod corespunzător. Reformele-cheie se axează pe îmbunătățirea educației și îngrijirii timpurii, pe reducerea părăsirii timpurii a școlii, pe crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul dual și pe digitalizarea educației și formării.

Acest pilon vizează, de asemenea, îmbunătățirea standardelor de siguranță și de calitate care să respecte mediul la toate nivelurile de educație.

	Tranziția verde	Transformarea digitală		Creșterea inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	Coeziunea socială și teritorială	Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	Politicile pentru noua generație
Pilonul I – Tranziția verde							
1 — Managementul apei	•	○			○		
2 — Păduri și protecția biodiversității	•						
3 — Managementul deșeurilor	•	○			○		
4 — Transport sustenabil	•	•		•	○		
5 — Fondul pentru Valul Renovării	•			○	○		
6 — Energie	•			○			
Pilonul II – Transformarea digitală							
7 — Transformarea digitală		•					
Pilonul III Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii							
8 — Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	○	○		•	•	○	
9 — Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare		•		•			
Pilonul IV „Coeziune socială și teritorială”							
10 — Fondul local pentru tranziția verde și digitală	•	○			•		
11 — Turism și cultură	○						
Pilonul V – Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională							
12 – Sănătate	○	○			○	•	
13 — Reforme sociale	○				•	•	
14 — Buna guvernare						•	
Pilonul VI – Politicile pentru noua generație							
15 — Învățământ	○	•		○	○		•

PROGRAMUL NATIONAL DE INVESTIȚII - "Anghel Saligny" -

"Anghel Saligny" este un program multianual, finanțat de la bugetul de stat, coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, și are ca obiectiv general creșterea coeziunii teritoriale prin echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, îmbunătățirea atât a condițiilor de viață, cât și a standardelor de muncă pentru toți locuitorii României.

Acesta a fost aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2021 în cadrul căruia se vor acorda finanțări pentru proiecte de infrastructură rutieră, de apă și canal și de extindere a rețelelor de gaz.

Programul care prevede 50 de miliarde de lei prin care primarii pot moderniza comunitățile, cu perioada de desfășurare 2021-2028, are scopul de a sprijini eforturile autorităților administrației publice locale în dezvoltarea infrastructurii de bază.

PNI - Anghel Saligny - va finanța doar partea de infrastructură tehnico-edilitară, adică lucrări de drumuri, apă, canalizare și gaze. Mergând pe modelul PNDL, va finanța tot ce înseamnă drumuri publice, drumuri județene, comunale, de interese local, variante ocolitoare ale localităților, poduri, podețe, pasaje, pasarele pietonale și tot ceea ce presupune partea de drumuri conform normativelor în vigoare. La partea de apă și canalizare, va finanța alimentare cu apă, stații de tratare a apei, sisteme de canalizare, stații de epurare a apelor uzate și după caz, sisteme de canalizare pluvială.

Obiectivele specifice ale programului sunt următoarele:

- a) îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare, a calității mediului și diminuarea surselor de poluare la nivel local;
- b) facilitarea accesului populației și operatorilor economici la infrastructura rutieră de interes județean și local;
- c) reducerea gradului de izolare a localităților.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite conform legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Obiectivele de investiții care se realizează în cadrul programului trebuie să fie amplasate pe terenuri și/sau construcții, după caz, aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea autorităților administrației publice locale, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;

- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a bransamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale

Indicatorii de rezultat ai Programului național de investiții „Anghel Saligny” sunt următorii:

- a) lungimea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare construite/extinse: 12.000 km;
- b) număr de bransamente individuale la sistem de alimentare cu apă/racorduri individuale la sistem de canalizare: 700.000 buc.;
- c) lungimea totală a drumurilor județene și variantelor ocolitoare modernizate/realizate: 2.000 km;
- d) lungimea totală a drumurilor comunale, drumurilor de interes local și/sau drumurilor publice din interiorul localităților modernizate/realizate: 3.000 km;
- e) număr de poduri, podețe, pasaje, punți pietonale construite/modernizate: 200.

În vederea repartizării echilibrate a fondurilor de la bugetul de stat prin program, pe județe, astfel încât să se atingă obiectivul de coeziune teritorială, se utilizează cel puțin unul din următoarele criterii de prioritizare:

- a) datele demografice și administrativ-teritoriale ale județelor, având în vedere:
 - (i) ponderea numărului de unități administrativ-teritoriale din județ din totalul numărului de unități administrativ-teritoriale de la nivel național;
 - (ii) ponderea populației județului raportată la populația totală a țării;
 - (iii) ponderea suprafeței județului raportată la suprafața totală a țării;
- b) capacitatea financiară a unităților administrativ-teritoriale;
- c) ponderea valorii totale alocate de la bugetul de stat pentru obiectivele de investiții aflate în derulare, finanțate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în fiecare județ, având în vedere:
 - (i) valoarea totală alocată de la bugetul de stat pentru obiectivele de investiții aflate în derulare, finanțate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în fiecare județ, din totalul investițiilor aflate în derulare la nivel național, finanțate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației;
 - (ii) necesarul de fonduri pentru finalizarea obiectivelor de investiții începute și nefinalizate raportat la necesarul total de fonduri pentru finalizarea obiectivelor de investiții începute și nefinalizate de la nivel național;
- d) indicatori statistici publicați în baza de date TEMPO-Online de către Institutul Național de Statistică, din care rezultă necesarul de infrastructură în domeniile drumurilor publice, alimentării cu apă, sistemelor de canalizare.

Pentru a evita creșterea disparităților și pentru a asigura coeziunea teritorială, fiecare unitate administrativ-teritorială va avea prealocată finanțarea minimă pentru cel puțin un proiect eligibil, în limita sumei prevăzute în normele metodologice.

Totodată, localitățile care accesează împreună fondurile disponibile prin acest program, prin Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară, vor putea beneficia de o finanțare sporită cu 10%.

PROGRAMELE DERULATE DE ADMINISTRAȚIA FONDULUI DE MEDIU

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public

Obiectivul programului: Creșterea eficienței energetice a sistemelor de iluminat public

Beneficiari eligibili: Unitățile administrativ-teritoriale, organizate la nivel de comună, oraș sau municipiu

Finanțator: Administrația Fondului pentru Mediu

Activități finanțate: modernizarea sistemelor de iluminat public prin înlocuirea corpurilor de iluminat având un consum ridicat de energie electrică cu corpuri de iluminat LED, precum și achiziționarea și instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul întregului obiect de investiții

Mai multe informații: <https://www.afm.ro/>

ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL

Administrația Fondului Cultural Național este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii, care operează la nivel național de peste 10 ani. Înființată în 2005 AFCN este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Beneficiari eligibili: asociațiile, fundațiile, instituțiile publice de cultură, persoanele fizice autorizate, societățile comerciale care derulează activități culturale.

Finanțator: Ministerul Culturii

Obiectivul programului: administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

ALTERNATIVE DE FINANȚARE, ALTELE DECÂT FONDURILE STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE, ÎN CARE AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE POT FI SOLICITANȚI ELIGIBILI SAU PARTENERI

Sursele de finanțare nerambursabilă pentru Autoritățile publice Locale nu se limitează doar la cele finanțate de Politica Agricolă Comună și de Politica de Coeziune, existând și alte surse de finanțare precum:

GRANTURILE SPAȚIULUI ECONOMIC EUROPEAN (SEE) ȘI NORVEGIENE

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

Finanțator: Mecanismul Financiar SEE 2014-2021

Domenii finanțate:

- # dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului
- # energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică
- # dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM
- # sănătate publică
- # cercetare
- # patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală
- # justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen
- # afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității
- # educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri
- # dialog social și muncă decentă
- # cetățenie activă-societate civilă
- # mediu și schimbări climatice

Mai multe informații: <https://www.eeagrants.ro/apeluri>

EUROPA CREATIVĂ-Subprogramul Cultură

Programul-cadru al Comisiei Europene pentru sprijinirea sectoarelor culturii și audiovizualului.

Beneficiari eligibili: toți operatorii din sectoarele culturale și creative, însemnând organizații neguvernamentale, instituții publice și companii private cu activitate în domeniu.

Finanțator: programul Europa Creativă este gestionat de Comisia Europeană și de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură din Bruxelles, unde se trimit și se evaluează toate proiectele. La nivel național, Biroul Europa Creativă România oferă informații și asistență tehnică gratuite pentru operatorii care doresc să acceseze această finanțare.

Domenii finanțate: cultură și audiovizual

Mai multe informații: <https://www.europa-creativa.eu/>

○ **PROGRAMUL LIFE**-instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru **mediul înconjurător și acțiuni în domeniul climei**

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Ministerul Mediului

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului LIFE propus pentru perioada 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid carbon și rezilientă la schimbările climatice-inclusiv prin tranziția către o energie curată -, de a proteja mediul și de a mări nivelul de calitate al acestuia și de a opri și a inversa declinul biodiversității. Prin programul LIFE au fost cofinanțate, până în prezent, peste 4500 de proiecte.

Mai multe informații: <http://lifeprogram.ro/>

○ **PROGRAMUL ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)**

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Clusterul de Energii Sustenabile din România-ROSEN

Obiective: reducerea consumului de energie și a cheltuielilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public stradal.

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului este reducerea consumului de energie electrică și a costurilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat.

Scopul final al acestui program este reducerea cheltuielilor anuale cu iluminatul public stradal, cu 50-70%.

Mai multe informații: www.rosenc.ro

BIBLIOGRAFIE:

1. Carta de la Leipzig
2. Enciclopedia Romaniei. Monografia Sannicolau Mare.
3. Planul de mobilitate urbana al orașului Sannicolau Mare
4. Strategia de dezvoltare ADR vest 2021-2027
5. Strategia de dezvoltare social și economică a județului Timiș 2021-2027
6. Sesiunea de comunicări științifice „Orașul inteligent” Conf.univ.dr. Dragoș Dincă, Lect.univ.dr. Cătălin Vrabie, Lect.univ.dr. Cătălin Dumitrică
7. Ghid SMART CITY - Bogdan PUȘCAȘU, City Manager, Piatra Neamț
8. Strategia de dezvoltare a orașului Sannicolau Mare 2017-2020
9. Ministerul Fondurilor Europene – Programele de finanțare 2021-2027
10. Europa 2020 – Strategia de dezvoltare a Uniunii Europene
11. Strategia națională de dezvoltare durabilă 2020-2030
12. Populația României după domiciliu, INS – 1 iulie 2016
13. ANEXA la Propunerea de decizie de punere în aplicare a Consiliului de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României
14. O R D O N A N Ț Ă D E U R G E N Ț Ă pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny” – Guvernul României
15. O R D I N privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2021 pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”, pentru categoriile de investiții prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a)—d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2021.
16. Analiza planului de redresare și reziliență al României care însoțește documentul Propunere de DECIZIE DE PUNERE ÎN APLICARE A CONSILIULUI de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României.

